

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Martin Ušaj

**Vloga Kitajske v multilateralnih razvojnih bankah kot delu mednarodnih
odnosov v obdobju od začetka gospodarske krize leta 2008**

Magistrsko delo

Ljubljana, 2017

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Martin Ušaj

Mentorica: prof. dr. Andreja Jaklič

**Vloga Kitajske v multilateralnih razvojnih bankah kot delu mednarodnih
odnosov v obdobju od začetka gospodarske krize leta 2008**

Magistrsko delo

Ljubljana, 2017

Za pomoč in podporo pri pisanju magistrske naloge bi se lepo zahvalil mentorici red. prof. dr. Andreji Jaklič in izr. prof. dr. Petri Roter. Obenem gre velika zahvala najlepši ženski v mojem življenju in najboljši puncu Sarah Petek, iskrena hvala pa tudi staršem in domačim.

Vloga Kitajske v multilateralnih razvojnih bankah kot delu mednarodnih odnosov v obdobju od začetka gospodarske krize leta 2008

Gospodarska kriza leta 2008 je razkrila šibkosti mednarodnega finančnega sistema v smislu pomanjkljive regulacije kapitalskih trgov in odvisnosti razvitih gospodarstev od njih. Obenem je pokazala na nepripravljenost mednarodnih finančnih institucij, med njimi tudi regionalnih razvojnih bank pod vplivom brettonwoodskih institucij, kot sta Mednarodni denarni sklad (IMF) in Svetovna banka, ter na nujne reforme v smeri večje vključenosti držav v razvoju in večjega poudarka na realni ekonomiji. Kitajska je v tem kontekstu nastopila kot rastoča velesila, ki je samo sebe še vedno obravnavala kot državo v razvoju s pomanjkanjem izkušenj, a zaradi svojih makroekonomskih značilnosti relativno hitre in vztrajne rasti v času gospodarske krize želela večjo vlogo v regionalnih razvojnih bankah. Slednje so v mednarodnih odnosih pomembni ekonomski in politični akterji, v katerih države uresničujejo svoje diplomatske interese. Kitajska si je že v G20 kot zanjo najpomembnejšem forumu razvitih in nerazvitih prizadevala za čimprejšnjo reformo brettonwoodskih institucij v smeri večje kvote zase in druge države v razvoju, v skupini BRICS pa tudi za to, da vprašanja infrastrukturnega razvoja, liberalizacije trgovine in razvoja realne ekonomije ponovno dobijo večjo vlogo v mednarodnih razvojnih institucijah. Z analizo vloge Kitajske v 'starejših' razvojnih bankah, kot so Azijska razvojna banka (*Asian Development Bank* – ADB), Afriška razvojna banka (*African Development Bank* – AfDB) in Medameriška razvojna banka (*Inter-American Development Bank* – IADB), ter 'novih' regionalnih razvojnih institucijah, kot sta Nova razvojna banka (*New Development Bank* – NDB) in Azijska infrastrukturno-investicijska banka (*Asian Infrastructure Investment Bank* – AIIB), magistrsko delo oriše vlogo rastoče velesile in države v razvoju, kot je Kitajska, v regionalnih razvojnih bankah kot delu mednarodnega finančnega sistema in v širšem kontekstu mednarodnih odnosov.

Ključne besede: gospodarska kriza, regionalne razvojne banke, Kitajska, G20, BRICS.

Role of China in multilateral development banks as part of international relations during financial crisis since 2008

Global economic crisis since 2008 exposed deficiencies of international financial system in sense of inefficient regulation of capital markets and dependency of Western markets on them. Besides that it showed how international financial institutions and among them also regional development banks, under influence of Bretton-Woods institutions such as IMF and World Bank, were not prepared for necessary reforms in direction of greater involvement of developing states and more emphasis on real economy. China in this context behaves like rising developing state with modest experience but due to macroeconomic variables of relatively high and stable economic growth in time of economic crisis demands greater role in regional development banks. The latter play important role in international relation due to their economic and political nature which gives space to countries interests. Consequently China strived for reform of Bretton-Woods institutions in direction of higher capital share for itself and other developing states in frame of G20 as the most important forum of developed and developing states and similarly in BRICS for infrastructure development, trade liberalization and real economy as cornerstones of international development cooperation. With the analysis of China in Asian Development Bank (ADB), African Development Bank (AfDB), Inter-American Development Bank (IDB) and in 'new' development institutions such as New Development Bank (NDB) and Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB) master thesis gives insight into role of rising developing power such as China in regional development banks as part of international financial system and international relations.

Keywords: Economic crisis, regional development banks, China, G20, BRICS.

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	7
1.1 OPREDELITEV IZBRANE TEME	7
1.2 CILJ RAZISKOVALNE NALOGE IN RAZISKOVALNO VPRAŠANJE.....	11
2 POJMOVNO-TEORETIČNA IZHODIŠČA.....	13
2.1 VPLIV GOSPODARSKE KRIZE LETA 2008 NA MEDNARODNI FINANČNI SISTEM	13
2.2 VPLIV GOSPODARSKE KRIZE NA DRŽAVE V RAZVOJU.....	14
2.3 VPLIV NA KITAJSKO.....	15
2.4 INTERESI PO VEČJI VLOGI KITAJSKE IN DRUGIH DRŽAV V RAZVOJU V OBSTOJEČIH MEDNARODNIH FINANČNIH INSTITUCIJAH	17
2.5 VLOGA KITAJSKE V G20 KOT VODILNI PLATFORMI SODELOVANJA RAZVITIH DRŽAV IN DRŽAV V RAZVOJU V MEDNARODNIH ODNOSIH OD ZAČETKA KRIZE LETA 2008	19
2.6 KONCEPTUALNA ANALIZA VLOGE REGIONALNIH RAZVOJNIH BANK V MEDNARODNEM FINANČNEM SISTEMU KOT DELU MEDNARODNIH ODNOSOV.....	27
2.7 VLOGA REGIONALNIH RAZVOJNIH BANK DANES.....	29
2.8 KITAJSKA KOT RASTOČA VELESILA IN NJENA VLOGA V MEDNARODNEM FINANČNEM SISTEMU OD LETA 2008	32
3 METODOLOŠKI OKVIR RAZISKOVALNEGA DELA	37
4 PRIMERJALNA ŠTUDIJA PRIMEROV VLOGE KITAJSKE V MULTILATERALNIH RAZVOJNIH BANKAH	40
4.1 VLOGA KITAJSKE V 'STAREJŠIH' REGIONALNIH RAZVOJNIH BANKAH OD ZAČETKA GOSPODARSKE KRIZE LETA 2008	40
4.1.1 Vloga Kitajske v Azijski razvojni banki	40
4.1.2 Vloga Kitajske v Afriški razvojni banki.....	46
4.1.3 Vloga Kitajske v Medameriški razvojni banki.....	51
4.2 VLOGA KITAJSKE V 'NOVIH' RAZVOJNIH BANKAH, NASTALIH V OBDOBJU OD ZAČETKA GOSPODARSKE KRIZE LETA 2008	57
4.2.1 Vloga Kitajske v Novi razvojni banki držav BRICS.....	57
4.2.2 Vloga Kitajske v Azijski infrastrukturno-investicijski banki.....	62

4.3 REZULTATI ANALIZE	70
Tabela 4.1: Vloga Kitajske v 'starejših' regionalnih razvojnih bankah od začetka gospodarske krize leta 2008	70
Tabela 4.2: Vloga Kitajske v 'novih' razvojnih bankah, nastalih v obdobju od začetka gospodarske krize leta 2008	73
5 SKLEP IN ZAKLJUČNI Poudarki	75
6 LITERATURA	79

KAZALO TABEL

Tabela 4.1: Vloga Kitajske v 'starejših' regionalnih razvojnih bankah od začetka gospodarske krize leta 2008	70
Tabela 4.2: Vloga Kitajske v 'novih' razvojnih bankah, nastalih v obdobju od začetka gospodarske krize leta 2008	73

1 UVOD

1.1 OPREDELITEV IZBRANE TEME

Gospodarska kriza od septembra 2008¹ je spodbudila razprave o učinkovitosti mednarodnega finančnega sistema, v predkriznem času utemeljenega na neoliberalnih politikah in razvojnih modelih brettonwoodskih institucij (Chang 2011; Kawai 2015). Slednje so imele močan vpliv na multilateralne regionalne razvojne banke, kot so Azijska razvojna banka (*Asian Development Bank* – ADB), Afriška razvojna banka (*African Development Bank* – AfDB) in Medameriška razvojna banka (*Inter-American Development Bank* – IDB). Vse od 80. in 90. let prejšnjega stoletja sta Mednarodni denarni sklad (*International Monetary Fund* – IMF) in Svetovna banka (*World Bank* – WB) razširjala neoliberalne ideje pod vplivom prevladujočih razvitih držav, zlasti Združenih držav Amerike (ZDA) in Velike Britanije, z namenom preprečevanja gospodarskih kriz. Slednje je bilo izrazito vidno v času azijske finančne krize v letih 1997 in 1998, ko sta obe instituciji nekaterim azijskim državam² svetovali zvišanje obrestnih mer, liberalizacijo gospodarstva, privatizacijo in zmanjšanje državne porabe (Chang 2011, 42). S tem sta pomembno pripomogli k podaljšanju njihove krizne agonije in delovali ravno nasprotno kot v odnosu do razvitih držav v času gospodarske krize leta 2008. Takrat so slednje lahko znižale obrestne mere, povečale likvidnost svojih gospodarstev in javna sredstva uporabljale za reševanje svojih podjetij (Chang 2011, 43).³ V času krize so zlasti države skupine BRICS (*Brazil, Russia, India, China, South Africa*)⁴ na podlagi neučinkovitosti in dvojnega delovanja brettonwoodskih institucij spodbujale aktivnosti v smeri reforme ne le IMF in WB, ampak tudi regionalnih finančnih institucij pod njunim močnim vplivom (Abdenur 2014).⁵

¹ Za uradni začetek gospodarske krize lahko datumsko določimo 15. september 2008, ko je propadla investicijska banka Lehman Brothers, kar je imelo daljnosežne posledice na ostale finančne institucije.

² Npr. Tajski, Indoneziji in Singapurju.

³ Zahodne države so zmanjšale obrestne mere, v svoja gospodarstva načrpale več denarja za povečanje likvidnosti in reševanje velikih korporacij, kot se je zgodilo v ZDA z General Motors. Zahodne države so bile pripravljene nacionalizirati dolgove svojih bank in so s tem ravnale ravno nasprotno od neoliberalnih idej, ki so jih predlagale državam v razvoju ob izbruhih preteklih kriz. Slednje je prineslo veliko negotovanja med državami v razvoju in je pomembno z vidika njihovega odnosa do obeh institucij ter njihovih ambicij po pridobivanju večje vloge v njih in širše v mednarodnem finančnem sistemu (Chang 2011, 43).

⁴ Brazilija, Rusija, Indija, Kitajska in Južnoafriška republika.

⁵ Pri tem je presenetljivo to, da so nekateri voditelji razvitih držav izrazili mnenje o tem, da bi bilo treba spremeniti trenutni mednarodni finančni sistem. Nekdanji francoski predsednik Nicolas Sarkozy in britanski premier Gordon Brown sta izrazila upanje na nastanek 'novega brettonwoodskega' momenta (Helleiner 2010,

Poleg neučinkovitosti obstoječega mednarodnega finančnega sistema, katerega del so regionalne razvojne banke, je tudi gospodarski vzpon držav v razvoju v času krize sprožil interese po njihovi večji vključenosti v IMF, WB in multilateralne razvojne banke (Chin 2012; Suisheng 2013). Nelsonova (2010, 2) mednje uvrsti zgoraj omenjene AfDB, ADB, Evropsko banko za obnovo in razvoj (*European Bank for Reconstruction and Development – EBRD*) in IDB. ZDA so članica vsake izmed naštetih in v njih puščajo velik pečat ne le s finančnim vložkom, ampak tudi ideološko z neoliberalnimi idejami. Kljub temu da je v obstoječem mednarodnem finančnem sistemu uspela, je ena najvidnejših držav z željo po spremembah na tem področju Kitajska, kar kaže izjava enega od njenih državnih uradnikov: »Nekoč smo ZDA videli kot našega učitelja, potem pa smo spoznali, da slednji vztrajno dela napake, in smo se odločili zapustiti njegov razred« (Helleiner 2010, 629).

Relevantnost proučevanja rastočih velesil, kot je Kitajska, v multilateralnih razvojnih bankah z vidika mednarodnih odnosov temelji na predpostavki, da so te institucije v tolikšni meri ekonomske kot politične, saj v njih države v luči institucionalnega realizma uresničujejo svoje interese zlasti prek pridobivanja informacij in političnega pogojevanja (Rodrik 1995, 2). Razmerja vplačanega kapitala v kapitalsko strukturo finančne institucije in s tem razmerja glasovalne moči razvitih držav in držav v razvoju v multilateralnih razvojnih institucijah vplivajo na agendo in odnose med državami v njih. Gospodarska kriza od leta 2008 je sprožila potrebe po povečanju kapitalne strukture multilateralnih razvojnih bank zaradi povečanih potreb po razvojnih sredstvih. To je možno prek povečanja kapitalskih vložkov ali rezerv (Humphrey 2014, 625–627). Države v razvoju, kot je Kitajska, so v povečanju kapitalskih vložkov videle možnost za povečanje svoje glasovalne moči v institucijah, kar so ZDA in druge zahodne države videle kot grožnjo svoji dominantni vlogi v teh institucijah. Slednje ilustrira političnost odločanja o vprašanjih vloge držav v multilateralnih razvojnih institucijah, saj države pri tem ne delujejo nujno na podlagi razvojnih potreb in makroekonomskih spremenljivk gospodarske rasti, ampak v skladu s svojimi političnimi interesi ohranjanja obstoječe glasovalne moči ali njenih sprememb v svojo korist. Regionalne razvojne banke so obenem pomembno prizorišče krepitve ekonomske diplomacije (Humphrey 2014; McLean 2015).

619), kar kaže na to, da so tudi nekateri Zahodni voditelji interese in želje po spremembah s strani držav v razvoju, na čelu s skupino BRICS, označili kot utemeljene in upravičene.

Proučevanje vloge rastočih velesil na čelu s Kitajsko v regionalnih razvojnih bankah temelji na predpostavki, da so članice teh bank države v razvoju, ki so v času gospodarske krize na podlagi makroekonomskih spremenljivk gospodarske rasti pridobivale na veljavi, imajo večjo možnost prispevati v kapitalsko strukturo banke in si s tem zaslužijo večjo glasovalno moč ter vlogo. Razvite države na čelu z ZDA so bile pri tem do sedaj izjemno zadržane, saj so bili postopki povečanja vplačanega kapitala multilateralnih razvojnih bank dolgotrajni, dodana sredstva pa relativno nizka (Humphrey 2014, 626). Ob tem so razvite države k povečanju razvojnih sredstev prisilile boljše stoječe posojiljemalke prek povečevanja stroškov posojil (Humphrey 2014, 628). Rastoče velesile, kot je Kitajska, so bile prisiljene svojo vlogo v multilateralnih razvojnih institucijah prilagoditi njihovim počasnim reformam oz. njihovi odsotnosti. Način, na katerega so se tega lotevale, pa je del analize magistrskega dela.

Pred obravnavo vloge rastoče velesile, kot je Kitajska, v multilateralnih razvojnih bankah velja omeniti nekatere avtorje, ki so se z vprašanjem vloge te države v mednarodnih odnosih ukvarjali v drugih raziskovalnih okvirih. Mearsheimer je rastočo Kitajsko označil kot iskalko hegemonije, ki bo neposredno izzvala ZDA (Xiao 2015, 2024). Robert J. Art, Christopher Layne in Charles Glaser so zavrnili idejo o Kitajski kot pasivnem izolacionistu, ki »na svoje mednarodno okolje ne le reagira, ampak v njem deluje tako, da ga poskuša preoblikovati v skladu s svojimi interesi« (prav tam). Alastair Ian Johnson in Feng Huiyun sta zavrnila realistične predpostavke z mislijo, da Kitajska ni napadalni (ofenzivni) realist, ampak v svojem delovanju sledi 'statusu quo' (prav tam). Z njima se strinja tudi Medeiros, ki meni, da Kitajska obstoječega sistema norm in institucij noče popolnoma spremeniti, ampak v njem zavzema aktivnejšo vlogo predlagatelja in izboljševalca mednarodnih norm (Xiao 2015, 2025). Ob vsem tem je Xiao Kitajsko označil kot »velesilo, usmerjeno v reforme in status quo«, ki je na eni strani zadovoljna z mednarodnim finančnim sistemom, v katerem je zrasla v političnem in ekonomskem smislu, na drugi strani pa želi reforme njegovih »nepravičnih in nesmiselnih komponent« (Xiao 2015, 2040).

Kljub visoki rasti gospodarske in politične moči je Kitajska priznala pomanjkanje institucionalne moči in zadostnega števila sposobnih kadrov za enakovredno sodelovanje v IMF, WB in drugih multilateralnih razvojnih institucijah. Kljub temu je država z začetkom

gospodarske krize v okviru G20⁶ in multilateralnih razvojnih institucij delovala vse bolj samozavestno (Chin 2012; Hongsong 2014; Weaver 2015). Kljub odsotnosti institucionalne strukture je prav G20 na zasedanju v Seulu leta 2010 tudi s sodelovanjem Kitajske oblikoval predloge za spremembe brettonwoodskih institucij v smislu podvojitve kapitalskih kvot in povečanja glasovalnih pravic v korist držav v razvoju za več kot 6 % (Choi 2013, 425).⁷

Aktivnejša vloga Kitajske ni uspela zmanjšati institucionalne premoči ZDA in drugih razvitih držav niti v brettonwoodskih institucijah niti v obstoječih regionalnih razvojnih bankah (Choi 2013; Weaver 2015, 425).⁸ Na eni strani je Kitajska v uradnih stališčih izpostavljala pomembnost konstruktivnega sodelovanja z ZDA in razvitimi državami ter se hkrati izogibala izzivanju njihove institucionalne hegemonije (He 2014, 5). Na drugi strani pa je ves čas sodelovala s skupino držav BRICS in postala most med razvitimi državami in državami v razvoju. S slednjimi je delila mnenje, da so gospodarske in finančne nestabilnosti trenutnega sistema tudi posledica dominacije razvitih držav na čelu z ZDA v multilateralnih finančnih institucijah in prevlade ameriškega dolarja (USD) kot dominantne svetovne valute (He 2014, 6).

V kontekstu manjše vloge držav v razvoju v IMF, WB in obstoječih regionalnih razvojnih bankah ter makroekonomskih kazalcev, ki so nakazovali vztrajno gospodarsko rast Kitajske in držav v razvoju v primerjavi z razvitimi državami (Funabashi 2009, 18), so se države v razvoju med drugim usmerile v oblikovanje novih regionalnih razvojnih bank. Tako so države skupine BRICS oblikovale Novo razvojno banko (*New Development Bank* – NDB),⁹ med njimi pa je Kitajska presenetila z oblikovanjem Azijske infrastrukturno investicijske banke (*Asian Infrastructure Investment Bank* – AIIB).¹⁰ Slednje narekuje novo obdobje kitajskega

⁶ G20 je pomemben za Kitajsko, saj je »ostal edina institucionalna struktura, kjer države v razvoju lahko enakovredno sodelujejo z razvitimi« (He 2014, 5). Proces oblikovanja te platforme je pokazal na pomembno moč omrežij, npr. v primeru skupine držav BRICS z drugimi državami v razvoju.

⁷ Države so se na zasedanju v Seulu leta 2010 odločile »spremeniti razdelitev kvot v korist rastočih držav in držav v razvoju za več kot 6 %, obenem pa zaščititi participacijo najrevnejših držav /.../, podvojiti kvote /.../ in nadaljevati proces krepitve participacije razvijajočih držav v institucijah« (Dokument srečanja v Seulu 2010, 4). Kitajska je bila aktivna v procesu sprejemanja teh smernic, s čimer je opustila vlogo zgolj pasivnega opazovalca in prevzela interes za aktivnejšo vlogo v mednarodnem finančnem sistemu (Chin 2012, 211).

⁸ Slednje je bilo zlasti vidno v petletnem zamiku ratifikacije reform IMF in WB s strani ameriškega kongresa. Predlagane reforme IMF s strani Sveta guvernerjev (*Board of Governors*) 15. decembra 2010 je ameriški senat ratificiral šele 16. decembra 2015 (Mayeda 2015).

⁹ NDB je bila oblikovana s sporazumom o Novi razvojni banki (*the Agreement on the New Development Bank*) 15. julija 2014 v Fortalezi v Braziliji (New Development Bank BRICS 2016).

¹⁰ Kitajski predsednik Xi Jinping je namere o oblikovanju Azijske infrastrukturno-investicijske banke (AIIB) najavil leta 2013, vzpostavljena pa je bila z ratifikacijo členov sporazuma (*Articles of Agreement*) 25. decembra 2015 (Asian Infrastructure Investment Bank 2016).

udejstvovanja v razvojnem sodelovanju kot delu mednarodnega finančnega sistema in širše mednarodnih odnosov (Abdenur 2014; Hale 2015, 73; Kawai 2015;). Še vedno so žive špekulacije, ali je Kitajska z aktivno vlogo pri oblikovanju novih razvojnih institucij kritike brettonwoodskih institucij nadgradila s postavitvijo razvojnih vprašanj na drugačne temelje (Walter 2011, 9). Tu gre za večje udejstvovanje držav v razvoju in s tem njihovo večjo vlogo najprej v mednarodnem razvojnem sodelovanju, širše mednarodnem finančnem sistemu in najširše mednarodnih odnosih kot takih.

1.2 CILJ RAZISKOVALNE NALOGE IN RAZISKOVALNO VPRAŠANJE

V okviru magistrskega dela želimo analizirati vlogo rastoče velesile v multilateralnih razvojnih bankah kot delu mednarodnega razvojnega sodelovanja in širše mednarodnih odnosov v času gospodarske krize od leta 2008. Kot smo nakazali že v uvodnem delu, naloga v tem smislu izpostavlja Kitajsko, katere vlogo proučuje v okviru starejših regionalnih razvojnih bank, kot so ADB, AfDB, IDB, in novejših NDB in AIIB. Izsledki te naloge bodo nakazali vzorce delovanja države kot rastoče velesile v regionalnih razvojnih institucijah kot delu mednarodnih odnosov. V prihodnje bodo rezultati uporabni v okviru analiz drugih rastočih držav v razvoju s končnim ciljem proučiti njihov vpliv in posledično morebitne spremembe v kontekstu mednarodnega razvojnega sodelovanja in širše mednarodnih odnosov.

Raziskovalno vprašanje:

Kakšna je vloga Kitajske kot rastoče velesile na področju delovanja obstoječih in oblikovanja ter delovanja novih regionalnih razvojnih bank kot akterjev mednarodnih odnosov v času od začetka gospodarske krize leta 2008?

Pri iskanju odgovora na zastavljeno raziskovalno vprašanje izhajamo iz predpostavke, da so bile regionalne razvojne banke v času gospodarske krize deležne drugačnega udejstvovanja rastoče velesile Kitajske, kot je veljalo pred krizo. Slednje temelji na interesih Kitajske in drugih držav v razvoju po vidnejši vlogi na podlagi njihovih makroekonomskih kazalcev ter gospodarskega nazadovanja do tedaj prevladujočih razvitih držav. Z odgovorom na vprašanje bo magistrsko delo oblikovalo vzorec delovanja rastoče velesile Kitajske v okviru regionalnih razvojnih bank kot delu mednarodnih odnosov. Ta vzorec bo uporaben tudi v kasnejših

analizah delovanja rastočih velesil v mednarodnem razvojnem sodelovanju kot delu mednarodnih odnosov.

Magistrsko delo v teoretičnih izhodiščih razpravlja o vplivih gospodarske krize od leta 2008 na mednarodni finančni sistem, v katerega spadajo tudi regionalne razvojne banke. Nadalje obravnava vpliv krize konkretno na države v razvoju in specifično Kitajsko, saj s tem oblikuje predpostavke njihovega sodelovanja v različnih institucijah. Delo nato obravnava interese Kitajske in drugih držav v razvoju po večji vlogi v mednarodnih finančnih institucijah in odsotnost reform na tem področju. Posledica tega je bilo večje udejstvovanje Kitajske in drugih držav v razvoju v BRICS in zlasti G20 kot vodilni platformi globalnega ekonomskega vladanja med razvitimi in razvijajočimi se državami. Drža Kitajske v teh forumih nakaže njeno delovanje tudi v regionalnih razvojnih bankah, katerih pomen za mednarodni finančni sistem kot del mednarodnih odnosov opredelimo v nadaljevanju. Zaključni del teoretičnih izhodišč se celovito ozre na širšo vlogo Kitajske v mednarodnem finančnem sistemu v času gospodarske krize, saj slednje smatra kot izhodišče za analizo njene vloge v regionalnih razvojnih bankah. Kot most med teoretičnim in raziskovalnim delom nastopa oris metodoloških izhodišč in opredelitev metod raziskovanja. V raziskovalnem delu gre za primerjalno analizo študij primerov delovanja Kitajske v 'starejših' regionalnih razvojnih bankah, ki so nastale pred začetkom gospodarske krize leta 2008, in v 'novejših', ki so nastale po tem letu. Rezultati analize so nato zbrani v tabelo in interpretirani v zaključnih poudarkih.

2 POJMOVNO-TEORETIČNA IZHODIŠČA

2.1 VPLIV GOSPODARSKE KRIZE LETA 2008 NA MEDNARODNI FINANČNI SISTEM

Na začetku gospodarske krize 15. septembra 2008¹¹ se je zazdelo, da bo kriza finančnega sistema prizadela v glavnem razvite zahodne države, kjer finančni sektor predstavlja pomemben delež gospodarstva. Sčasoma se je izkazalo, da so države v razvoju čutile vplive recesije zlasti prek trgovinskih tokov z zmanjšanjem izvoza in trenda padajočih dohodkov delavcev migrantov v razvitih državah (Dullien 2010, 2–3). Svetovni BDP se je v letu 2009 v primerjavi z letom 2007 zmanjšal za 0,6 %, prav tako pa se je tudi gospodarska rast zmanjšala za 5,8 odstotne točke (prav tam). Pri tem je pomembno poudariti, da je bil gospodarski padec v državah v razvoju približno enak tistemu v razvitih državah, od koder se je gospodarska kriza razširila po svetu. Med najbolj prizadetimi državami so bile tiste v Skupnosti neodvisnih držav in ostalih v vzhodni Evropi, kljub temu pa je padec doživela tudi hitro razvijajoča se Azija, in sicer za okoli 4 odstotne točke. Mnoge mednarodne finančne institucije v razvitih državah so se spopadale s padanjem bonitete lastnih portfeljev in posojil, obenem pa z nepripravljenostjo finančnega sektorja za financiranje realnega gospodarstva (Dullien 2010, 3). V razvijajočih se državah se je uresničitev milenijskih ciljev zmanjšanja revščine vse bolj odmikala zaradi zmanjšanja uradne pomoči razvitih držav in padanja nakazil sredstev delavcev v tujini. Razvite države in države v razvoju so se v okviru G20 lotile regulacije mednarodnega finančnega sistema za manj nestabilnosti, a kljub zastavljenim ciljem in načrtom v okviru srečanja v Pittsburghu leta 2009 med njimi ni prišlo do usklajene in koherentne akcije.

Razvite države so se v času gospodarske krize leta 2008 posluževale kontracikličnih ukrepov in obsežnih programov reševanja bank. Podobno so storile tudi države v razvoju, kljub temu da so bile v preteklosti del smernic bretonwoodskih finančnih institucij, naj ne sprejemajo ekspanzionističnih ukrepov (Dullien 2010, 4). Države, kot so Brazilija, Indija in Kitajska, so stimulirale lastna gospodarstva z večjo likvidnostjo že na začetku krize in se s tem izognile

¹¹ Začetek gospodarske krize je v tem primeru postavljen na datum zloma investicijske banke Lehman Brothers zaradi nepremičninskega balona v ZDA, kar je imelo dolgoročne posledice ne le za finančni, ampak celoten gospodarski sistem.

globlji recesiji, omenjene politike reševanja iz kriz pa so postala celo del priporočil IMF in drugih mednarodnih finančnih institucij. V kontekstu G20 so se pričela pogajanja med državami o regulaciji mednarodnega finančnega sistema, a države se dveh tem kljub njuni pomembnosti niso dotaknile: globalnih trgovinskih neravnovesij in reforme sistemov mednarodnih menjalnih tečajev (Dullien 2010, 7). Po mnenju Stiglitzove komisije torej v ospredje niso prišla najpomembnejša vprašanja reševanja gospodarske krize, ki bi državam prinesla stabilnost mednarodnega finančnega sistema. Zanj so si države v razvoju in med njimi zlasti Kitajska še posebno močno prizadevale.

2.2 VPLIV GOSPODARSKE KRIZE NA DRŽAVE V RAZVOJU

Pri analizi sprememb mednarodnega finančnega sistema in njihovega vpliva na odnose med državami ob gospodarski krizi leta 2008 je pomembna problematika globalnih neravnovesij. V letih pred krizo so ZDA absorbirale 60 % vseh trgovinskih presežkov, ki so jih ustvarjale Kitajska, Nemčija, Japonska in nekatere države izvoznice nafte (Dullien 2010, 30). V letu 2006 je primanjkljaj med državami znašal 30 % celote, kar je predstavljalo najvišje neravnovesje v zgodovini (Dullien 2010, 33). Pri tem je blagovna menjava predstavljala le manjši delež neravnovesij v gospodarstvu, saj so bila toliko večja na področju finančnih sektorjev. Slednje je ustvarjalo pritiske na ZDA in USD, ki je še vedno veljal za globalno valuto. Do začetka gospodarske krize je Kitajska vezala svojo valuto na USD in jo uspešno devalvirala za ohranjanje globalne konkurenčnosti (Dullien 2010, 34). Z začetkom gospodarske krize je Kitajska zaradi tega želela čim prej vključitev svoje valute v košarico valut posebnih pravic črpanja WB, saj je USD vztrajno izgubljal svojo vrednost in zaupanje tržišč.

Globalna gospodarska kriza se je pričela s kreditnimi krči v okviru finančnih institucij in z zmanjšanjem likvidnosti gospodarstva povzročila padec rasti izvoza Kitajske in drugih držav v razvoju (Chin 2010, 91). Kreditni krči so zmanjšali povpraševanje po izdelkih in storitvah držav v razvoju, posledično pa so padale tudi njihove cene. S tem je prihajalo do povečanja brezposelnosti v državah v razvoju, zlasti tistih, ki so močno vezane na izvoz. Slednje je vplivalo tudi na druge gospodarske sektorje, obenem pa krčilo sredstva za razvoj. Povečana integracija držav v razvoju v svetovno gospodarstvo od začetka 21. stol. je slednjim z gospodarsko krizo prinesla tudi zmanjšanje neposrednih tujih investicij (Chin 2010, 92).

Kljub temu so države v razvoju, kot je Kitajska, pokazale, da so lahko učinkovite pri omejevanju devalvacijskih pritiskov na svoje valute in druge negativne vplive, kar so dosegale predvsem z ekspanzionistično monetarno in fiskalno politiko v smislu »prilagajanja obrestnih mer, monetarne politike menjalnih tečajev, industrijske in zaposlitvene politike« (Chin 2010, 90). Sposobnost kljubovati pritiskom je bila boljša od pričakovanj tudi zaradi relativno visokih zunanjih valutnih rezerv, zdravih fiskalnih in bilančnih ravnovesij. Kitajska in druge države BRICS so bile sposobne regulirati lastne trge v okviru mednarodnih ekonomskih integracij. Po mnenju China (2008, 89) so zgoraj omenjeni negativni učinki gospodarske krize izzvali pravila mednarodnega finančnega sistema, saj so države v razvoju zaznale svojo močno vpetost v mednarodni finančni sistem in odvisnost od finančnih tokov kot zelo nestabilnega dela gospodarstva, posledično pa zahtevale večjo vlogo pri njihovi regulaciji in stabilizaciji.

2.3 VPLIV NA KITAJSKO

Kitajska je bila v času pred in z začetkom gospodarske krize močno izvozno odvisna, njena gospodarska rast pa je slonela predvsem na tujih neposrednih investicijah (Yang in Huizenga 2010, 120). V letu 2007 je Kitajska kot izvoznica blaga prehitela ZDA in zasedla drugo mesto takoj za Evropsko unijo (EU).¹² V letu 2008 je s 75 milijardami USD postala največja ciljna država neposrednih tujih investicij med državami v razvoju in tretje gospodarstvo, takoj za ZDA in EU. S širjenjem gospodarske krize leta 2008 se je zdelo, da kitajski finančni sektor ni bil žrtev finančnih špekulantov zaradi njegove večje regulacije in relativne zaprtosti, kar je posledica ukrepov v letih 1997 in 1998 po azijski finančni krizi (Chin 2010, 96). Kitajska je takrat sprejela ukrepe za regulacijo finančnega sistema, odpornost pred recesijo pa sta ji zagotavljali tudi nizka zunanja zadolženost in visoka reven tujih deviznih rezerv. Imunost pred negativnimi zunanjimi vplivi sta ji zagotavljali tudi nekonvertibilnost valute za mnoge finančne transakcije in visoka raven nadzora nad menjalnimi tečaji. Kljub manjšemu vplivu na finančni sektor je kitajsko gospodarstvo na področju izvoza močno občutilo negativne vplive gospodarske krize zaradi zmanjšanja povpraševanja po kitajskih izdelkih v razvitih državah. S tem je prišlo do naraščanja brezposelnosti ob zapiranju tovarn in pritisku tisočih delavcev migrantov s podeželja, kar je povzročilo mnoge težave tudi vladajočemu režimu kitajske komunistične partije (Chin 2010, 97). Kitajska socialna politika je tvegala

¹² V letu 1985 je kitajski izvoz predstavljal 9,1 % letnega BDP, v letu 2008 pa 37,8 % (Yang in Huizenga 2010, 120).

nevzdržnost, saj je podpirala podeželske sloje prebivalstva z manjšo produktivnostjo in temeljila na davčnih prilivih iz visoko izvozno naravnane gospodarstva (Chin 2010, 102). Kitajski finančni sektor v času gospodarske krize leta 2008 ni doživel resnejših pretresov, saj je oblast gospodarske subjekte bolj ali manj izolirala od možnosti vlaganj v zapletene in špekulativne finančne instrumente, katerih nerealne vrednosti so bile eden od ključnih dejavnikov za razmah gospodarske krize v razvitih državah (Yang in Huizenga 2010, 121). Večina kitajskih finančnih tokov je bila pod nadzorom bank v državni lasti, Kitajske nacionalne investicijske korporacije in drugih podjetij pod nadzorom države. Na drugi strani je Kitajska posledice gospodarske krize čutila v realnem sektorju z upočasnjeno gospodarsko rastjo, saj je slednja že septembra 2009 dosegla desetletno dno s 6,1 % in s tem za mnoge analitike kazala znake recesije z rastjo med 5 in 6 % (Yang in Huizenga 2010, 122).¹³ Kitajska akademija znanosti in umetnosti je ocenila, da je bila brezposelnost, vključujoč delavce migrante, leta 2008 9,4 %, nekateri strokovnjaki pa so oceno zvišali celo na 12–14 % (Zhou v Yang in Huizenga 2010, 124–125).¹⁴ Kot izrazit problem brezposelnosti se je izkazalo visoko izobraženo prebivalstvo mlajših od 28 let, ki ni imelo možnosti vrnitve na podeželje in je potemtakem predstavljalo socialno tveganje.

Vplivi gospodarske krize so se že od leta 2008 izražali tudi z 20 % padcem tujih neposrednih investicij, ki so bile usmerjene zlasti v izvozne proizvodne sektorje (Yang in Huizenga 2010, 127). Ob tem se je zaradi relativno visoke odvisnosti Kitajske od uvoza surovin in energentov ter njihovih naraščajočih cen inflacija po nekaterih ocenah zvišala za okrog 8 %, kar je kitajske oblasti prisililo k zviševanju obrestnih mer (Yang in Huizenga 2010, 128). Najverjetneje največji učinek pa je gospodarska kriza povzročila na področju kitajske mednarodne trgovine, saj je kitajski izvoz od sredine leta 2008 upadel za 20–25 %¹⁵ in s tem zanikal obete nekaterih strokovnjakov, ki so predvidevali manjši vpliv gospodarske krize na kitajsko trgovino (Yang in Huizenga 2010, 129). Padec izvoza kapitalsko manj intenzivnih sektorjev je bil manjši kot pri kapitalsko intenzivnejših, obenem pa so bila tuja podjetja in tista v državni lasti veliko bolj prizadeta od manjših zasebnih, zlasti zaradi manjše odvisnosti od komercialnih posojil bank (Yang in Huizenga 2010, 131). Kljub temu da se je kitajski

¹³ Za zadostno zaposlovanje naraščajočega mestnega prebivalstva in s tem ohranjanje socialne stabilnosti mora Kitajska ohranjati gospodarsko rast v višini okrog 9 % (Yang in Huizenga 2010, 122).

¹⁴ Zhou, Tianyong. *Dui jingji xingshi kunju yu hongguan tiaokong chulu de sikao he jianyi* – Considerations and suggestions regarding economic difficulties and for macro control. *ZhongguoJingji Shibao (China Economic Times)*, 5. december. V Yang in Huizenga (2010, 124–125).

¹⁵ Največji padec naj bi doživeli proizvodni sektorji strojne, električne opreme, visokotehnoloških izdelkov, tekstilne industrije in industrije igrač (Yang in Huizenga 2010, 130).

izvoz v razvite države na začetku gospodarske krize zmanjšal bolj kot v države v razvoju, pa se je v sredini leta 2009 prvi ustalil, drugi pa se je še naprej zmanjševal in močno vplival na rast kitajske trgovine (Yang in Huizenga 2010, 132). Slednje je pomembno vplivalo na držo Kitajske v gospodarskem in mednarodnem razvojnem sodelovanju z državami BRICS in drugimi državami v razvoju.

Novembra 2008 je Kitajska sprejela sveženj reform za preprečevanje negativnih vplivov gospodarske krize, ko je odobrila stimulativen paket 586 milijard USD za spodbujanje domače potrošnje na področju prometne in kmetijske infrastrukture, nepremičnin, transporta, zdravstva, izobraževanja, okoljske zaščite, industrije, obnov po naravnih nesrečah, dohodkov, fiskalne politike in financ (Chin 2010, 98). Na ta način je poskušala nadomestiti izpad posojil zaradi kreditnih krčev za razvoj podeželja, izvozne sektorje in obsežne infrastrukturne projekte z visokimi kapitalskimi vložki. Ob tem je kitajska vlada zniževala obrestne mere v sodelovanju z drugimi državami G7, a hkrati ohranjala pozitivno bilanco mednarodne trgovine in nizko vrednost lastne valute, s čimer je postala tarča kritik zahodnih držav, zlasti ZDA. V času krize je Kitajska kljub padcu izvoza, naraščanju brezposelnosti in zmanjševanju tujih investicij ohranjala relativno visoko gospodarsko rast okrog 8 %. S tem je ostajala ena izmed gonilnih sil globalne gospodarske rasti, kar je povečevalo legitimnost njene večje vloge v mednarodnih finančnih institucijah, kot so regionalne razvojne banke.

Kitajska je samo sebe kljub naglemu gospodarskemu vzponu v zadnjih 30 letih dojemala kot državo v razvoju in v tem kontekstu delovala in sodelovala v skupini BRICS in skupini G20 kot zanjo najpomembnejšem forumu razvitih in nerazvitih držav. V okviru slednjih je Kitajska kazala svoje interese, ki se pojavljajo tudi v regionalnih razvojnih institucijah. Tako BRICS kot G20 sta večkrat poudarila pomembnost povečanja razvojnih sredstev in vloge držav v razvoju pri delovanju regionalnih razvojnih institucij kot akterjev okrevanja razvijajočih se gospodarstev v času krize in s tem vse pomembnejših v mednarodnih odnosih med razvitimi državami in državami v razvoju.

2.4 INTERESI PO VEČJI VLOGI KITAJSKE IN DRUGIH DRŽAV V RAZVOJU V OBSTOJEČIH MEDNARODNIH FINANČNIH INSTITUCIJAH

Na začetku gospodarske krize so se države v razvoju z recesijo spoprijemale podobno kot razvite države v smislu prilagoditve obrestnih mer, ekspanzionistične monetarne politike, menjalnih tečajev, zaposlitvenih in industrijskih politik. V času krize so Kitajska in rastoče velesile postavile pod vprašaj pomoč brettonwoodskih institucij kot vira sredstev za povečanje likvidnosti gospodarstev, saj so imele same v mnogih segmentih makroekonomske politike, kot so zunanji dolg in plačilna neravnovesja, ugodnejšo bilanco kot razvite države, ki so v teh institucijah ohranjale svojo prevlado. Poleg tega zahodne države niso soglašale z reformami mednarodnih razvojnih institucij kot dela finančnega sistema in mednarodnih odnosov v širšem smislu, saj je do sprememb prišlo le v IMF leta 2015 (IMF 2015b). Slednje ni zmanjšalo interesov držav v razvoju, da Kitajska in rastoče velesile povečajo svoj kapitalski doprinos regionalnim razvojnim bankam in WB skladno s svojo povečano gospodarsko močjo. Ob tem so Kitajska in rastoče velesile tudi povečale uvoz kot gonilo izvoza drugih držav ter bilateralno pomoč državam v razvoju z največjo potrebo po svežem kapitalu (Chin 2010, 96). S tem se je status Kitajske in drugih rastočih velesil v mednarodnem razvojnem sodelovanju kot delu mednarodnih odnosov še okrepil in pridobil na legitimnosti.

Kljub interesom Kitajske in drugih držav v razvoju po večji vlogi v mednarodnem razvojnem sodelovanju kot delu mednarodnih odnosov si strokovnjaki niso bili enotni glede tega, kakšna gospodarska moč je bila na voljo tem državam za njihovo večje udejstvovanje. Karine Bergen in Euler Hermes sta ocenila, da države v razvoju iz krize ne bodo izšle močnejše, ampak prej šibkejše kot obstoječe razvite države (Chin 2010, 101). Slednje naj bi držalo predvsem zaradi v povprečju nizke gospodarske rasti in posledično nizke razvitosti njihovih trgov, ki bi jim omogočili samostojno okrevanje po krizi. Na drugi strani sta Mihael Konstantinov¹⁶ in Jim O'Neal¹⁷ ocenila, da bodo države BRICS iz krize izšle hitreje in močnejše kot razvite države. Pri tem je O'Neal dodal, da bo Kitajska v gospodarski moči prehitela ZDA v naslednjih 20 letih, v enakem času pa bodo države BRICS postale močnejše od današnjih G7 (Chin 2010, 102). Kitajska naj bi po njegovem v času krize doživela pozitivno gospodarsko rast tudi zaradi preusmerjanja lastnega gospodarstva iz močne izvozne odvisnosti v smer povečevanja domačega povpraševanja. Investicijska banka Goldman Sachs je povprečno gospodarsko rast držav BRICS med letoma 2011 in 2050 ocenila na 6,3 % za Indijo, 5,2 % za Kitajsko, 4,3 % za Brazilijo in 2,8 % za Rusijo predvsem zaradi upočasnjene demografske rasti (Chin 2010, 103). Opozorila o občasnih gospodarskih padcih Kitajske so za mnoge strokovnjake, kot je

¹⁶ Nekdanji manager Allianz Global Investors UK.

¹⁷ Eden od vodilnih ekonomistov investicijske banke Goldman Sachs.

Chin (2010, 104), le znak tipičnih gospodarskih fluktuacij, ki so jih na poti do vloge rastoče velesile doživljale tudi ZDA na prehodu iz 19. v 20. stol. in v 30. letih 20. stol. v obdobju velike depresije (Chin 2010, 104). Občasne gospodarske nestabilnosti naj torej ne bi bile ovira, da Kitajska in države BRICS ne bi gospodarsko še vedno rasle in iskale alternative obstoječim posojilodajalcem v mednarodnem razvojnem sodelovanju v smislu oblikovanja novih regionalnih razvojnih institucij z večjo vključenostjo teh držav in drugačnimi razvojnimi temelji, kot so prevladovali v brettonwoodskih institucijah od 90. let 20. stol.

Pri analizi potencialov rasti Kitajske in drugih držav v razvoju so imeli ključno vlogo tudi medsebojno trgovanje in investicije, kar je izhajalo neposredno iz potrebe po zmanjšanju odvisnosti od izvoza v razvite države. V primeru Kitajske se je to pokazalo s pospeševanjem gospodarskega sodelovanja zlasti z državami JV Azije v okviru ASEAN (*Association of Southeast Asian Nations*). Na ta način so lahko Kitajska in rastoče velesile BRICS računale na še ne izkoriščene gospodarske potenciale in krepile ekonomsko sodelovanje v okviru svetovnega Juga (*South-South Cooperation*). Slednje je za Kitajsko pomenilo del iskanja alternativ za rigidnost brettonwoodskih institucij, ki ji niso omogočale večje vloge pri mednarodnem razvojnem sodelovanju. Slednjo je Kitajska skušala okrepiti z aktivnejšim sodelovanjem v obstoječih in z oblikovanjem novih razvojnih institucij, kot sta NDB in AIIB, v smislu gonila infrastrukturnega razvoja držav svetovnega Juga. V tem kontekstu gre razumeti okrepljeno vlogo Kitajske tudi v G20 kot zanjo najpomembnejši platformi globalnega ekonomskega vladanja v času gospodarske krize, saj se je oblikovala na enakopravni ravni med državami v razvoju in razvitimi državami. Kitajska je v njej zavzela aktivno vlogo rastoče velesile in sooblikovala nove smernice mednarodnega razvojnega sodelovanja s pomembnimi posledicami za mednarodni finančni sistem in v širšem smislu za mednarodne odnose.

2.5 VLOGA KITAJSKE V G20 KOT VODILNI PLATFORMI SODELOVANJA RAZVITIH DRŽAV IN DRŽAV V RAZVOJU V MEDNARODNIH ODNOSIH OD ZAČETKA KRIZE LETA 2008

Gospodarska kriza leta 2008 je pokazala močno integracijo Kitajske in drugih držav v razvoju v globalno gospodarstvo ter njihovo naraščajočo vlogo v njem (Kotte 2010, 306). S tem je naraščala potreba po večji vključenosti teh držav ne le v proces sprejemanja ukrepov za

reševanje recesije, ampak v samo oblikovanje smernic mednarodnega razvojnega sodelovanja. Na tem področju se je G20 oblikovala kot vodilna platforma sodelovanja med razvitimi in nerazvitimi državami, katere pomembnost je večkrat poudarila tudi Kitajska (Jintao 2010a; Jintao 2010b; Jiechi 2016).¹⁸ Že na zasedanju v Pittsburghu leta 2009 so se države med drugim zavezale k »reformi globalne arhitekture v smeri zadovoljevanja potreb 21. stoletja« (Kotte 2010, 306). Slednje je pokazalo voljo slediti daljnosežnim ciljem preoblikovanja mednarodnega finančnega sistema v smeri večje stabilnosti, pravičnosti in vključitve vseh akterjev (Jintao 2010a). Kljub temu je sodelovanje ostalo na ravni kriznega upravljanja, kratkoročnih ciljev stabilizacije finančnega sistema in realne ekonomije ter krepitve nadzora. Kljub željam po daljnosežnih reformah do večjih sprememb ni prišlo. Gospodarska kriza ni prinesla preoblikovanja mednarodnega finančnega sistema, kot so nekateri vneseno napovedovali (Helleiner 2010, 619). Razvite zahodne države še niso bile pripravljene odstopiti dela moči v mednarodnem finančnem sistemu, katerega del je tudi razvojno sodelovanje v okviru regionalnih razvojnih bank, državam v razvoju. Slednje je oblikovalo plodovito okolje za večjo iniciativo držav, kot je Kitajska, za oblikovanje novih razvojnih institucij.

Voditelji držav skupine G20 so se novembra 2008 sestali v Washingtonu. V začetni fazi gospodarske krize so iskali vzroke za recesijo in rešitve v smeri regulacije mednarodnega finančnega sistema. Pri analizi vzrokov finančnih nestabilnosti so se države zadovoljile z »nezadostnimi globalnimi makroekonomskimi izidi« (Angeloni 2012, 108). Razlog za nejasno interpretacijo gospodarske krize lahko iščemo na eni strani pri razvitih državah, ki niso želele priznati previsoke stopnje deregulacije finančnih trgov, na drugi strani pa pri državah v razvoju, zlasti Kitajski, ki so svojo gospodarsko rast naslonile na globalna neravnovesja v mednarodni trgovini. Zaključni dokument je zajemal skupne principe oblikovanja politik, kot so: »krepitev transparentnosti in odgovornosti, usklajene regulacije, poštenosti in celovitosti na finančnih trgih, mednarodnega sodelovanja in reforma mednarodnih finančnih institucij« (Deklaracija s srečanja G20 o finančnih trgih in svetovni

¹⁸ Angeloni smisel G20 išče na področju sodelovanja pri oblikovanju mednarodnih finančnih regulacij. V današnjem mednarodnem finančnem sistemu države z obsežnimi finančnimi sektorji denar obravnavajo kot rezervno sredstvo, pri čemer kratkoročna sredstva pretvarjajo v dolgoročna. Kljub široki globalizaciji finančnih trgov je njihova regulacija v mnogih primerih še vedno na nacionalni ravni, vpliva pa globalno. Prav zaradi posledic delovanja lokalne regulacije in finančnih tokov večjih finančnih centrov na celotno svetovno gospodarstvo se je potreba po večji multilateralni oz. globalni regulaciji oblikovala tudi v okviru G20. Ta se je v sestavu voditeljev držav sestal novembra 2008 s potrebo reševanja nastale krize in regulacije mednarodnega finančnega sistema na enakopravni ravni med razvitimi državami in državami v razvoju (Angeloni 2012, 106).

ekonomiji 2008).¹⁹ Zlasti zadnja je izrazito pomembna za Kitajsko, saj so države G20 prepoznale potrebo po reformi brettonwoodskih institucij (Jintao 2011a). S tem bi slednje »bolj odražale spremembe v skladu z makroekonomskimi spremenljivkami držav, posledično pa pridobile večjo legitimnost in učinkovitost« (Angeloni 2012, 108).

V okviru reforme mednarodnih finančnih institucij naj bi države okrepile vlogo Finančnega stabilizacijskega foruma (*Financial Stability Forum* – FSF) v okviru G20. Slednji naj bi na področju regulacije bolj sodeloval z IMF, WB in regionalnimi razvojnimi bankami. Te naj bi ovrednotile svoje delovanje z vidika krize in se finančno okrepile glede na potrebe tudi najrevnejših držav. Obenem naj bi prilagodile svoje instrumente posojil spremembam v gospodarski krizi, s čimer bi državam v razvoju omogočile lažje pridobivanje sredstev, za katera so bile prikrajšane zaradi kreditnih krčev. Zlasti zadnji cilj je del interesov Kitajske in ostalih držav BRICS, ki so si prek vlaganja v infrastrukturo želele zagotoviti trajnostni gospodarski razvoj s povečanjem domače potrošnje (Jiechi 2012). Poleg reforme brettonwoodskih institucij v smeri večje institucionalne moči držav v razvoju so se na srečanju G20 v Washingtonu lotili tudi večje regulacije finančnih trgov s strani mednarodnih finančnih institucij, zlasti z vidika krepitve kapacitet držav v razvoju za regulacijo lastnih finančnih sektorjev v skladu z mednarodnimi standardi. Za Kitajsko je bilo pomembno, da je mednarodna finančna regulacija prišla v ospredje, a razvite države je glede na razsežnost lastnih finančnih sektorjev niso upoštevale bolj kot države v razvoju.

Na srečanju v Londonu aprila 2009 so se države odločile, da bodo FSF preoblikovale v Finančni stabilizacijski odbor (*Financial Stability Board* – FSB). S sestavo, podobno strukturi skupine G20, naj bi omenjeni odbor usklajeval nacionalne in mednarodne regulacije finančnega sistema, obenem pa so se države zavezale tudi k večji regulaciji delovanja bank (Angeloni 2012, 109). Med najpomembnejšimi rezultati srečanja v Londonu z vidika Kitajske je bila krepitev finančnih virov za države v razvoju v mednarodnih finančnih institucijah.²⁰ Države so se obenem odločile za povečanje financiranja multilateralnih razvojnih bank, da bi povečale dostop do sredstev tudi najrevnejšim državam. Aktivnosti zagotavljanja večje dostopnosti držav v razvoju do sredstev mednarodnih finančnih institucij so bile posledica

¹⁹ Deklaracija s srečanja G20 o finančnih trgih in svetovni ekonomiji – *Declaration of the Summit on Financial Markets and the World Economy*. 2008. Sprejeta v Washingtonu DC s strani voditeljev skupine držav G20, 15. decembra 2008.

²⁰ Države so skupno 750 milijard USD namenile IMF v obliki začasnih bilateralnih posojil in povečanja posebnih pravic črpanja (SDR – Special Drawing Rights) (Angeloni 2012, 109).

upočasjenih finančnih tokov v te države, kar je konec leta 2008 povzročilo upočasnjevanje njihove gospodarske rasti (Angeloni 2012, 110).

Na srečanju v Pittsburghu septembra 2009 so države že čutile pozitivne učinke okrevanja svetovnih gospodarstev, a so se kljub temu zavezale k nadaljevanju sprejemanja ukrepov. Z vidika Kitajske in drugih držav v razvoju je zelo pomembno oblikovanje G20 kot platforme stalnega srečevanja voditeljev držav za upravljanje globalnega ekonomskega vladanja, kar je na nek način nadomestilo G7 (Angeloni 2012, 110). Poleg tega so si države zadale cilj povečanja participacije držav v razvoju v IMF in drugih brettonwoodskih finančnih institucijah za najmanj 5 % do januarja 2011, a se je slednje močno zamaknilo zaradi obotavljanja ZDA. Kljub želji po nadaljevanju ukrepov na področju okrepite kapitalizacije, likvidnosti in večje regulacije je implementacija omenjenih ukrepov ostala na ravni Baselskega komiteja (*Basel Committee*)²¹ in nadzornih mehanizmov držav na nacionalni ravni. Voditelji držav so se na srečanju dotaknili tudi vprašanja neravnovesij svetovnega gospodarstva, a nekatere države, kot je Kitajska, so se omenjene teme izogibale zaradi občutljivega prepletanja lastnih interesov.²² Kljub temu so države sprejele idejo medsebojnega vrednotnega procesa (*Mutual Assessment Process*), da bi ovrednotile posledice nacionalnih politik za svetovno gospodarstvo (Angeloni 2012, 113).

Na srečanju G20 v Torontu junija 2010 so v ospredje prišle problematike fiskalne konsolidacije zadolženih držav, najbolj pereče v primeru Grčije v okviru evroobmočja. Zdelo se je, da države v razvoju G20 ne bodo več videle kot foruma za reševanje makroekonomskih vprašanj zunaj območja razvitih držav, a že na srečanju v Seulu novembra 2010 so globalna neravnovesja med ZDA in Kitajsko zavzela vodilno mesto v medsebojnih pogovorih (Angeloni 2012, 115). Na tem srečanju je predsedovanje skupini G20 prvič prevzela država zunaj zahodnega sveta, kar ni bilo zanemarljivo z vidika večje participacije zlasti azijskih držav. Predlog zmanjševanja neravnovesij pod 4 % BDP ni dobil mesta v dogovoru med državami, države pa so se v Seulu dokončno dogovorile o povečanju deležev kvot v brettonwoodskih institucijah v korist držav v razvoju za 6 % (Angeloni 2012, 116). Države so

²¹ Baselski svet (*Basel Committee*) je vodilna globalna platforma sodelovanja pri usklajevanju regulacije bank (Bank for International Settlements 2017).

²² Tu gre predvsem za neravnovesja v mednarodni ekonomski menjavi v smislu večjega primanjkljaja ZDA in izrazitega presežka Kitajske, kar ima velik vpliv na valutne tečaje (Angeloni 2012).

si zamislile oblikovanje varnostnih mrež financiranja²³ v okviru IMF v primeru finančnih odlivov ali pomanjkanja likvidnosti držav. IMF je tako oblikoval preventivno posojilno linijo nizkega pogojevanja, a globalni stabilizacijski mehanizem (*Global Stabilization Mechanism*) se na srečanju ni oblikoval. V Seulu so razvojna vprašanja pridobila pomembno mesto v okviru agende skupine G20, kar je bilo neposredno povezano tudi z interesi Kitajske (Jintao 2010b; Jiechi 2012).

Na srečanju v Cannesu v Franciji novembra 2011 so voditelji držav razpravljali o nestabilnosti kapitalskih tokov in obrestnih mer za države v razvoju. Obenem so kot problematike v ospredje prišle spremenljive cene surovin in drugih dobrin na svetovnih trgih, kar je slabilo okrevajoča gospodarstva. Pod vplivom Kitajske in drugih držav v razvoju so bile večje pozornosti deležne spremembe mednarodnega monetarnega sistema z razpravo o uvedbi košarice valut za manjšo odvisnost od USD in večji nadzor IMF pri finančnih, monetarnih, fiskalnih politikah in politikah menjalnih tečajev (Jintao 2011a; Angeloni 2012, 117).²⁴ Na srečanju so se države dotaknile problematike brezposelnosti in socialne ogroženosti ter oblikovale G20 delovno skupino za zaposlovanje (*G20 Task Force for Employment*) (Zaključna deklaracija srečanja v Cannesu 2011).²⁵

Za države v razvoju je bila pomembna zaveza, da so bile k preprečevanju negativnih posledic nestabilnih kapitalskih tokov pozvane tudi regionalne razvojne banke v smislu sodelovanja pri pripravi letnih poročil o spremembah na tem področju. Interesi Kitajske in drugih držav v razvoju so se odražali v primeru zavez po okrepitvi nadzorne funkcije IMF in FSB za preprečevanju bančnih tokov v senci (*shadow banking*). V okviru srečanja so države G20 prepoznale prehransko, energetska varnost, pomorski razvoj in zeleni trajnostni razvoj kot pomembne segmente medsebojnega sodelovanja in podprle pobude na tem področju, kar je bilo z vidika Kitajske ključno pri spodbujanju razvojnega sodelovanja in krepitvi realnega gospodarstva. Države so se usmerile h krepitvi financiranja razvojnih sredstev najrevnejšim

²³ Slednje bi zajemalo vire financiranja s strani IMF, regionalnih aranžmajev in izmenjujočih sistemov (Angeloni 2012, 116).

²⁴ Države so v okviru srečanja v Cannesu razpravljale tudi o razširitvi košarice valut v okviru posebnih pravic črpanja (SDR), ki bi odražala njihovo spremenjeno moč v mednarodnem finančnem sistemu od začetka gospodarske krize leta 2008. Slednje je za Kitajsko zelo pomembno, saj je večkrat izrazila prepričanje o nevdržnosti mednarodnega finančnega sistema v dominaciji USD in željo po internacionalizaciji lastne valute (Jintao 2011a).

²⁵ Zaključna deklaracija srečanja v Cannesu – *Cannes Summit Final Declaration*. 2011. Deklaracijo z naslovom *Building Our Common Future: Renewed Collective Action for the Benefit of All* so sprejeli voditelji držav G20 v Cannesu v Franciji, 4. novembra 2011.

državam (*Least Developed States* – LDC) ne le prek WB, ampak tudi v okviru regionalnih razvojnih bank, z zniževanjem transfernih stroškov nakazil v tujino in s spodbujanjem dostopnosti kapitala za mala in srednja podjetja.

Na srečanju G20 v Los Cabosu v Mehiki novembra 2011 so države v mednarodnem finančnem sistemu prepoznale trajno prisotnost zunanjih finančnih in fiskalnih nestabilnosti, ki so vplivale na pomanjkljivosti nacionalnih politik zaposlovanja in socialnega varstva. Za države v razvoju je bilo pomembno spoznanje, da so najrevnejše države največje žrtve krize, skupina G20 pa se je pri tem zavezala k pospeševanju njihovega razvoja zlasti prek podpore financiranja infrastrukture (Deklaracija voditeljev G20 2012, 1).²⁶ Slednje je imelo neposreden vpliv kot spodbuda za Kitajsko in druge države BRICS v smislu oblikovanja novih razvojnih institucij, kot sta NDB in AIIB. Za države G20 je močna, trajna in uravnovešena gospodarska rast ostala prioriteta delovanja za zagotovitev višje rasti delovnih mest in socialnega varstva. Kitajska in rastoče velesile so prepoznale pomen domačega povpraševanja kot gonila gospodarskega razvoja v času, ko je izvoz močno padel.

V okviru srečanja v Los Cabosu so države G20 oblikovale Akcijski načrt za rast in delovna mesta (*Los Cabos Growth and Jobs Action Plan*), ki je izhajal iz ideje skupne koordinacije in sodelovanja za ponovno rast. Z vidika velikih izvoznic, kot je Kitajska, sta bila pomembna cilja srečanja preprečevanje protekcionizma in krepitev liberalizacije tržišč (Akcijski načrt za rast in delovna mesta iz Los Cabosa 2012, 4).²⁷ Obenem so po zaslugi Kitajske in držav v razvoju v ospredje prišli tudi stabilizacija svetovnih tržišč z energenti v sodelovanju z njihovimi izvoznicami, okrepitev regulacije mednarodnega finančnega sistema v sodelovanju z FSB, IMF in WB ter uresničevanje zavez zunanje pomoči najrevnejšim državam tudi prek okrepljenega iskanja domačih, zunanjih in inovativnih virov financiranja za uresničitev milenijskih ciljev (*Millenium Development Goals*) (Akcijski načrt za rast in delovna mesta iz Los Cabosa 2012, 6).

Med konkretnije rezultate srečanja v Los Cabosu se je uvrstil tudi Okvir za evalvacijo odgovornosti (*The Los Cabos Accountability Assessment Framework*). Ta naj bi nadzoroval uresničevanje zavez, sprejetih na prejšnjih srečanjih skupine G20 na področju fiskalne,

²⁶ Deklaracija voditeljev G20 – *G20 Leaders Declaration*. 2012. Sprejeta 19. junija 2012 na srečanju voditeljev držav skupine G20 v Los Cabosu v Mehiki.

²⁷ Akcijski načrt za rast in delovna mesta iz Los Cabosa – *Los Cabos Growth and Jobs Action Plan*. 2012. Sprejet na srečanju voditeljev držav skupine G20 v Los Cabosu, 18.–19. junija 2012.

monetarne politike, politik menjalnega tečaja, strukturnih politik, trgovine, finančnih sektorjev in razvojnih politik (Akcijski načrt za rast in delovna mesta iz Los Cabosa 2012, 9–12). Države G20 naj bi v sistemu medsebojnega vrednotenja ocenjevale napredek pri sprejemanju ukrepov za preprečevanje neravnovesij, poročila držav pa bi poleg članic neodvisno ocenjevale tudi institucije, kot so IMF, OECD, FSB, WB, ILO, UNCTAD in WTO (Akcijski načrt za rast in delovna mesta iz Los Cabosa 2012, 8). Evalvacija držav bi bila zaključena s končnim poročilom ministrom in voditeljem držav, saj bi na ta način lažje oblikovali nadaljnje akcijske načrte.

Na srečanju v Sankt Peterburgu septembra 2013 se je na agendi voditeljev držav znašlo nadaljevanje krepitve dolgoročnega financiranja razvoja infrastrukture in malih do srednje velikih podjetij (*Small and Medium Enterprises – SME*) kot gonil gospodarske rasti (Deklaracija voditeljev skupine G20 2013, 3).²⁸ Države so obenem izpostavile zagotavljanje prehranske in energetske varnosti, finančne vključenosti, razvoj človeških virov in mobilizacijo domačih virov kot izjemno pomembne za močno in trajnostno rast ne le na ravni države, ampak vsakega posameznika (Deklaracija voditeljev skupine G20 2013, 4). Kljub temu so države iz ovrednotenja doseganja preteklih zavez zaznale, da je gospodarska rast še vedno šibka in stopnja brezposelnosti, zlasti mladih, še vedno visoka (Akcijski načrt iz St. Peterburga 2013, 3).²⁹ Države v razvoju so nižjo gospodarsko rast doživljale zaradi še vedno nestabilnih kapitalskih tokov, spremenljivih tržnih cen surovin in domačih strukturnih problemov v smislu še vedno nizke kupne moči ter drugih neravnovesij.

Novost srečanja v Sankt Peterburgu je bilo oblikovanje akcijskega načrta s konkretnimi priporočili za vsako državo skupine G20. V tem okviru naj bi Kitajska krepila storitveni sektor in povečala prispevek k dodani vrednosti v BDP,³⁰ obenem pa povečala vlaganje v raziskave in razvoj.³¹ Kitajska je ob tem naznanila nadaljevanje pilotnega projekta nadomeščanja poslovnega davka z davkom na dodano vrednost (Akcijski načrt iz St. Peterburga 2013, 10). Skupina G20 ji je ob tem dala tudi splošno priporočilo o krepitvi vzdržnosti socialne politike in razširitvi reforme odprtja kapitalskih in monetarnih trgov (Akcijski načrt iz St. Peterburga 2013, 11). Za bolj uravnovešeno globalno gospodarsko rast

²⁸ Deklaracija voditeljev skupine G20 – *G20 Leaders Declaration*. 2013. Sprejeta na srečanju skupine G20 v Sankt Peterburgu v Rusiji, 5–6. septembra 2013.

²⁹ Akcijski načrt iz St. Peterburga – *St. Petersburg Action Plan*. 2013. Sprejet na srečanju skupine G20 v St. Peterburgu v Rusiji, 5–6. septembra 2013.

³⁰ Slednje naj bi povečala za 4 % do leta 2015 (Akcijski načrt iz St. Peterburga 2013, 8).

³¹ Slednje naj bi doseglo 2,2 % BDP (Akcijski načrt iz St. Peterburga 2013, 8).

so države Kitajski priporočile preoblikovanje razvojnih modelov v smeri okrepitve domačega povpraševanja v vseh ekonomskih sektorjih (Akcijski načrt iz St. Peterburga 2013, 14).

Na srečanju G20 v Brisbanu novembra 2014 so se države še vedno soočale s skromno gospodarsko rastjo in z rastjo delovnih mest, stopnja tveganja v finančnem sistemu pa je ostala relativno visoka (Sporočilo voditeljev G20 2014, 1).³² Za povečanje gospodarske rasti in zaposlenosti so države vlaganje v infrastrukturo prepoznale kot ključno, kar je tesno povezano tudi s kitajskimi stališči. V ta namen so države oblikovale Globalno infrastrukturno iniciativo (*Global Infrastructure Initiative*) kot večletni program za krepitev javne in zasebne infrastrukture. Države so se začele zavedati pomena sodelovanja z regionalnimi razvojnimi bankami pri krepitevi financiranja infrastrukturnih projektov poleg že obstoječih mehanizmov v okviru WB.³³ Poleg potrebe po nadaljevanju ukrepov na področju regulacije mednarodnega finančnega sistema je z vidika Kitajske pomembna podpora krepitevi predstavništva držav v razvoju v FSB in IMF v skladu z reformo, sprejeto leta 2010 in 15. evalvacijo kvot znotraj IMF (*15th General Review of Quotas*) (Sporočilo voditeljev G20 2014, 3). Države G20 so pozvale ZDA, naj čim prej ratificirajo omenjeno reformo, v nasprotnem primeru pa IMF spodbudile k alternativnim možnostim. Slednje je bilo z vidika vključenosti Kitajske in drugih držav v razvoju v mednarodnih finančnih institucijah ključnega pomena in eden od dejavnikov za iskanje alternativnih možnosti teh držav za vpliv v mednarodnem finančnem sistemu, katerega del so tudi regionalne razvojne banke.

V luči zagotavljanja energetske varnosti so države sprejele Principe G20 za sodelovanje na področju energetske politike (*G20 Principles on Energy Collaboration*), kar je tesno povezano tudi s Kitajsko v luči njenega spodbujanja infrastrukturnega in trajnostnega razvoja. Države so kot pozitivno prepoznale kitajsko prizadevanje za strukturne reforme v smislu zmanjševanja administrativnih ovir in liberalizacije trgov, kar naj bi povečalo tuje neposredne investicije in zaposlovanje (Evalvacija odgovornosti iz Brisbana 2014, 7).³⁴ G20 je pohvalila sprostitev obrestnih mer, odobritev poslovanja več zasebnim bankam, spodbujanje razvoja prostotrgovinskih območij in storitvenih sektorjev, razširitev socialnih politik, povečanje vlaganj v raziskave in razvoj ter povečanje prilivov od davka na dodano vrednost. V

³² Sporočilo voditeljev G20 – *G20 Leaders' Communique*. 2014. Oblikovan na srečanju voditeljev skupine G20 v Brisbanu v Avstraliji 15. in 16. novembra 2014.

³³ Tu je mišljen zlasti mehanizem WB za globalno infrastrukturo (*World Bank Group's Global Infrastructure Facility*).

³⁴ Evalvacija odgovornosti iz Brisbana – *Brisbane Accountability Assessment*. 2014. Sprejeta na srečanju skupine G20 v Brisbanu v Avstraliji 14. novembra 2014.

kontekstu teh evalvacij je možno ugotoviti, da je skupina G20 vlaganja v infrastrukturo, zlasti na področju energetike in transporta, videla ne le kot del strategije dvigovanja gospodarske rasti, ampak tudi pospeševanja trajnostnega razvoja.

Na srečanju skupine G20 v Antalyi v Turčiji novembra 2015 so se voditelji držav zavezali k odločni implementaciji sprejetih ukrepov, spodbujanju investicij kot pospeševalca gospodarske rasti in vključenosti vseh akterjev (Sporočilo voditeljev G20 2015, 1).³⁵ Revizija preteklih ukrepov je pokazala, da so Kitajska in druge države BRICS med drugim nadaljevale izboljšave poslovnega okolja in pospešile javne investicije (Evalvacija odgovornosti iz Antalye 2015, 5).³⁶ Kitajska se je soočila s potrebo po nadaljnjem zmanjševanju administrativnih ovir na področju podjetništva in neposrednih tujih investicij v smislu dodatnega zmanjševanja carinskih ovir in pospeševanja elektronskega trgovanja. Slednje je povezano z njeno politiko spodbujanja inovativnih gospodarskih sektorjev kot gonil gospodarske rasti. Vlaganje v infrastrukturo, pospeševanje javno-zasebnih partnerstev, odpiranje poslovnih okolij v ta namen, zmanjševanje brezposelnosti in povečanje socialne varnosti so ostala pomembna področja sodelovanja med Kitajsko in drugimi državami G20, kar se je odražalo tudi v drugih institucijah.

2.6 KONCEPTUALNA ANALIZA VLOGE REGIONALNIH RAZVOJNIH BANK V MEDNARODNEM FINANČNEM SISTEMU KOT DELU MEDNARODNIH ODNOSOV

Pri analizi vloge regionalnih razvojnih bank v mednarodnem finančnem sistemu se ne moremo izogniti zgodovinskemu kontekstu po 2. svetovni vojni, ko so ZDA in druge zaveznice z oblikovanjem mednarodnih finančnih institucij narekovale značilnosti mednarodnega finančnega sistema kot celote. V obdobju dekolonizacije se je zdelo, da bo Organizacija združenih narodov (OZN, tudi Združeni narodi – ZN) prevzela vodilno vlogo na področju financiranja držav v razvoju zaradi načela enakopravnosti držav v Generalni skupščini, kjer ima vsaka en glas (Babb 2009, 22). Poleg tega so ZN v tistem času zaposlovali

³⁵ Sporočilo voditeljev G20 – *G20 Leaders' Communiqué*. 2015. Sprejeto na srečanju skupine G20 v Antalyi v Turčiji 15.–16. novembra 2015.

³⁶ Evalvacija odgovornosti iz Antalye – *Antalya Accountability Assessment*. 2015. Sprejeta s strani Okvirne delovne skupine G20 (*G20 Framework Working Group*) na srečanju skupine G20 v Antalyi v Turčiji 15.–16. novembra 2015.

najboljše ekonomiste in strokovnjake za razvoj, multilateralne razvojne banke na čelu z WB pa so bile relativno šibke na tem področju v smislu skromnejših sredstev za reševanje mednarodnih razvojnih vprašanj. V letih po koncu 2. svetovne vojne je WB delovala večinoma kot posojilodajalec v vojni razrušenim evropskim državam in Avstraliji, države v razvoju pa v njej niso videle večjega potenciala za dostop do ugodnih posojil za lasten razvoj.

Že leta 1953 je Ekonomsko-socialni svet ZN predlagal ustanovitev in oblikoval načrt za Poseben sklad Združenih narodov za ekonomski razvoj (*Special United Nations Fund for Economic Development* – SUNFED). Slednjega so države v razvoju sprejele z odobravanjem, ZDA kot takrat najmočnejša država pa so bile zadržane zaradi razvojnih modelov strokovnjakov ZN, ki so temeljili na mnogih prvinah komunističnega bloka in s tem trčili v ideološke in geostrateške interese ZDA (Babb 2009, 23). ZDA so vire financiranja razvoja nerazvitih držav videle predvsem v zasebnih virih prek neposrednih tujih investicij, kljub temu pa niso popolnoma opustile možnosti financiranja s strani držav. V okviru WB so sodelovale pri ustanovitvi Mednarodne razvojne korporacije (*International Finance Corporation* – IFC)³⁷ in Mednarodnega razvojnega združenja (*International Development Association* – IDA).³⁸ Z oblikovanjem teh dveh institucij so ZDA in kasneje druge razvite države želele zadostiti potrebam držav v razvoju po ugodnem financiranju gospodarskega razvoja, a ne za ceno lastnega vpliva v teh institucijah. Na podlagi teh idej se je povečala kapitalska struktura WB in nastale so tudi druge regionalne razvojne banke, kot sta ADB in IDB. Slednji sta delovali po principu vpliva države glede na njen kapitalski vložek v institucijo in posledično ZDA omogočili močan vpliv pri njunem delovanju.

Regionalne razvojne banke brettonwoodskega sistema so z izjemo Evropske banke za obnovo in razvoj oblikovale dvoje kanalov financiranja razvoja prek posojil: 'tršega' in 'mehkejšega' (Babb 2009, 24). 'Trši' deluje po načelu posojil tržnih obrestnih mer, sredstva za omenjena posojila pa banke v večini primerov pridobijo s finančnimi tokovi na komercialnih trgih. Regionalne razvojne banke kljub tržnim pogojem državam posojilojemalkam olajšajo nekatere druge pogoje poslovanja. Pri tako imenovanih 'mehkejših' posojilih države kreditjemalke lahko posojilo dobijo po zelo subvencioniranih pogojih s precej daljšo dobo odplačevanja in z ugodnejšimi pogoji izpolnjevanja obveznosti, kot to velja za komercialna

³⁷ Mednarodna razvojna korporacija je zagotavljala posojila za zasebne investicije v državah v razvoju (Babb 2009, 23).

³⁸ Mednarodno razvojno združenje je zagotavljalo ugodna posojila vladam držav v razvoju.

posojila. WB je za ugodnejše kredite oblikovala sklad IDA, Sklad za posebne operacije IDB (*Fund for Special Operations*), Afriški razvojni sklad AfDB (*African Development Fund – AfDF*) in Azijski razvojni sklad ADB (*Asian Development Fund – AsDF*). Kljub temu da so vse države članice omenjenih bank njihovi delničarji, pa sta glasovalna moč in posledično vpliv v njih odvisna od kapitalskega vložka posameznih držav. Po zgledu WB imajo ZDA in druge razvite zahodne države (Velika Britanija, Nemčija, Francija, Italija, Japonska itd.) v omenjenih regionalnih razvojnih bankah veliko glasovalno moč, ki jim daje odločilen vpliv tudi pri oblikovanju norm in strategije delovanja teh bank v mednarodnem finančnem sistemu.

2.7 VLOGA REGIONALNIH RAZVOJNIH BANK DANES

Razlogi za raziskovanje Kitajske kot rastoče velesile v regionalnih razvojnih bankah v kontekstu mednarodnega finančnega sistema kot dela mednarodnih odnosov so vidni v razmerju glasovalne moči in ideološkega vpliva razvitih in manj razvitih držav. Na drugi strani je pomen teh institucij za Kitajsko in države v razvoju v tem, da so se te primorane soočati z lokalnimi ekonomskimi nestabilnostmi kot povzročiteljicami recesij različnih oblik. Notranja ekonomska neravnovesja omejujejo ali celo preprečujejo državam v razvoju dostop do mednarodnih finančnih trgov kot virov pridobivanja razvojnih sredstev (Hinds 2008, 179). Regionalne razvojne banke tu vstopijo kot razvojni financer z ugodnejšimi posojili državam v razvoju in s tem omilijo posledice omejenega dostopa do kapitalskih trgov. Iluzorno bi bilo pričakovati, da bi regionalne razvojne institucije zadovoljile večino potreb držav v razvoju po razvojnih sredstvih, a v zadnjih desetletjih naraščajo pričakovanja in tendence, da bi zavzele večjo vlogo. Slednje gre pripisati tudi manjši odzivnosti brettonwoodskih institucij na naraščajoče potrebe po razvojnih sredstvih in reformne rigidnosti v smeri večje vloge držav v razvoju. Kratkoročne makroekonomske nestabilnosti držav so v načelni domeni IMF, vendar na drugi strani dolgoročne razvojne strategije in razporeditev razvojnih sredstev spadajo v domeno regionalnih razvojnih bank. Slednje lahko prek tega vplivajo na fiskalno in druge ekonomske politike držav, posledično pa tudi na njihovo zadolženost (Hinds 2008, 181). Kljub temu da večina finančnih kriz v razvitih državah izvira iz finančnih sektorjev, je v državah v razvoju večja povezanost recesij z realnimi sektorji, na katere lahko imajo regionalne razvojne banke močan vpliv.

V kontekstu gospodarske krize se države v razvoju soočajo z nezadostnim dostopom do finančnih virov mednarodnih finančnih trgov zlasti zaradi odvisnosti od nestabilnih cen izvoza surovin in energentov kot zunanjega dejavnika in neučinkovite državne institucionalne strukture kot notranjega (Hinds 2008, 183–184). Potemtakem države v razvoju nimajo razvitega notranjega finančnega trga kot temelja sodelovanja na mednarodnih trgih. Regionalne razvojne banke imajo primerjalno prednost pri reševanju tovrstnih problemov v primerjavi z WB in IMF ne le zaradi svojega regionalnega pristopa z upoštevanjem specifičnih značilnosti določene ekonomije, ampak tudi zaradi obravnavanja različnih dejavnikov vpliva na finančne trge, ki se nanašajo na realne sektorje (Hinds 2008, 183–185). Poleg tega je pomembna njihova dolgoročna strategija delovanja, ki zajema strukturne in institucionalne vidike razvoja za zmanjšanje nestabilnosti držav v razvoju (Hinds 2008, 186).

Regionalne razvojne banke imajo pri dostopu držav v razvoju do mednarodnih finančnih trgov pomembno vlogo z oblikovanjem politik in projektov, ki na eni strani zajemajo podatke WB z dobro informacijsko bazo in analizami, na drugi strani pa poznavanje regionalnih značilnosti gospodarstev. Slednje jim daje prednost pri izmenjavi informacij in širjenju dobrih praks v regionalnem okolju v primerjavi z drugimi bolj globalnimi finančnimi institucijami (Rodrik 1995, 7). V tem kontekstu je tesno sodelovanje med WB in regionalnimi razvojnimi bankami koristno zaradi kreativnih pristopov, ki povezujejo regionalne in globalne prijeme. Obenem je možna tudi zdrava konkurenca med institucijami, ki se zato trudijo za vedno učinkovitejše delovanje in medsebojno izničenje pomanjkljivosti (Hinds 2008, 187). V skladu s tem Hinds (2008, 188) vlogo regionalnih razvojnih bank vidi v spodbujanju držav v razvoju k oblikovanju in pospeševanju domačih finančnih trgov kot virov financiranja za nadaljnji razvoj, integriranju držav v razvoju na mednarodne finančne trge na trajnostni način in preprečevanju procikličnega delovanja mednarodnih finančnih trgov v času gospodarskih kriz z zagotavljanjem večje likvidnosti.

Pri razvoju kapitalskih trgov so regionalne razvojne banke dobrodošel partner pri sofinanciranju instrumentov držav v razvoju za prodor na mednarodne finančne trge. S tem se v prvi vrsti pogloblja medsebojna integracija razvijajočih se kapitalskih trgov na regionalni ravni, pri čemer lahko regionalne razvojne banke spodbujajo oblikovanje skupnih regulacij in nadzora ter čezmejnih investicij (Hinds 2008, 193). Kljub temu da se z likvidnostnimi težavami držav v času gospodarskih kriz ukvarja IMF, je vloga regionalnih razvojnih bank na tem področju pridobivala na veljavi. Ker države v krizi poleg urgentnega povečanja

likvidnosti potrebujejo tudi sredstva za uveljavitev strukturnih reform za prihodnje izogibanje recesijam, je tu potreba po aktivni vključenosti regionalnih razvojnih bank še toliko večja (Hinds 2008, 195). Poleg tega so regionalne razvojne banke lahko dobrodošel sofinancer projektov in programov, ki privabijo zasebne vire kapitala za inovativne projekte na lokalni in regionalni ravni. Ob tem so regionalne razvojne banke dobrodošle pri spodbujanju financiranja majhnih in srednje velikih podjetij kot gonil raziskav in razvoja za stabilno gospodarsko rast (Hinds 2008, 200).

Na področju spodbujanja lažjega dostopa držav v razvoju do sredstev mednarodnih finančnih trgov so regionalne razvojne banke primorane tesneje sodelovati z vladami teh držav in s Svetovno trgovinsko organizacijo (*World Trade Organization* – WTO) pri liberalizaciji trgovine in diverzifikaciji ekonomskih sektorjev za manjšo odvisnost od nestabilnih cen surovin ter energentov na svetovnih trgih (Hinds 2008, 189). Poleg tega razvojne banke v okviru svojih projektov spodbudijo institucionalni razvoj pravne države za zaščito tujih investitorjev in razvoj domačih kapitalskih trgov. Nenazadnje je tu še vloga razvojnih bank kot spodbujevalcev držav v razvoju, da na mednarodnih finančnih trgih najdejo svojo nišo za privabljanje investitorjev. Slednje ilustrira vpliv idej o liberalizaciji in diverzifikaciji sektorjev v mednarodnem finančnem sistem tudi v okviru regionalnih razvojnih bank, kar je bilo do sedaj v domeni razvitih držav, v zadnjem času pa te ideje prevzemajo tudi Kitajska in druge države v razvoju pri udejstvovanju v regionalnih finančnih institucijah. Te države z aktivno vlogo kažejo interes za aktivno oblikovanje idej in smernic delovanja regionalnih finančnih institucij.

Hinds (2008) regionalne razvojne banke vidi kot institucije, ki naj bi bile pri svojem delovanju manj pod pritiskom interesov različnih držav, saj na področju posojil delujejo na podlagi neodvisnih bonitetnih ocen. Te naj bi ocenjevale regulatorne ukrepe držav na področju vzdržnih javnih financ in drugih makroekonomskih kazalcev (Hinds 2008, 191). S tem se le deloma strinja Rodrik (1995, 12), ki pogojevanje vladnih politik držav v zameno za posojila vidi kot pomembno funkcijo regionalnih razvojnih institucij, na katero želijo vplivati zlasti razvite države. Regionalne razvojne banke ostajajo pomemben akter med razvitimi in nerazvitimi ne le zaradi idejnih vplivov držav, ki so njene članice, in institucij, s katerimi sodelujejo, ampak tudi zaradi narave svojega delovanja. Političnost sprememb kapitalske strukture, ki prinaša spremembe glasovalnih pravic držav, je v kontekstu pričujoče analize osvetljena z vidika rastočih velesil, kot je Kitajska. Ta na eni strani v družbi držav v razvoju

pričakuje vidnejše povečanje kapitalske strukture regionalnih razvojnih institucij s povečanjem vplačanega kapitala, razvite države pa se tega izogibajo zaradi povečanja glasovalnih pravic v korist držav v razvoju. To breme prek povečanja stroškov posojil prenašajo na države v razvoju (Humphrey 2014, 627). Vpliv držav na regionalne razvojne banke se kaže tudi na področju projektnega načrtovanja in financiranja razvojnih skladov, kjer so države tudi pod vplivom notranjih gospodarskih akterjev, kar ima močan vpliv na njihovo ekonomsko diplomacijo v multilateralnih razvojnih bankah (McLean 2015, 103).³⁹ Slednje regionalne razvojne banke prestavlja iz območja zgolj ekonomskih institucij na območje političnih institucij kot akterjev uresničevanja interesov ekonomske diplomacije obstoječih in rastočih velesil, s čimer je njihovo proučevanje z vidika mednarodnih odnosov še toliko aktualnejše.

2.8 KITAJSKA KOT RASTOČA VELESILA IN NJENA VLOGA V MEDNARODNEM FINANČNEM SISTEMU OD LETA 2008

Kitajska se je z začetkom gospodarske krize vse bolj uveljavljala kot naraščajoča velesila v okvirih BRICS in G20 ter z razvojem novih mednarodnih finančnih institucij, kot sta multilateralni razvojni banki NDB in AIIB. Vse večja aktivnost Kitajske v okviru skupine G20 je razumljiva, saj je Kitajska v tem okviru lahko prvič delovala popolnoma enakopravno z zahodnimi velesilami in je želela to enakopravnost ohraniti v prihodnje s preoblikovanjem omenjenega foruma v institucionalno strukturo (He 2014). Kljub temu glavni interes Kitajske kot naraščajoče velesile ni bil zavzeti vodilne vloge v forumu, saj se je začela zavedati svojih omejitev delovanja z vidika izkušenj institucionalnega delovanja. Okrepitev G20 v času gospodarske krize je bila za Kitajsko pomembna, saj ni želela njegove degradacije v še enega izmed birokratiziranih in šibkih okvirov globalnega ekonomskega vladanja (He 2014, 5).

V G20 so v ospredje prišli večstranski odnosi, a se Kitajska v njem ni mogla izogniti neposrednega odnosa z ZDA, saj je kot rastoča velesila pridobila največ prav v primerjavi s to državo. Kitajska je v skupini G20 odlično sodelovala z državami skupine BRICS in zavzela vlogo mostu med razvitimi in nerazvitimi (He 2014, 9). Od srečanja skupine G20 v St. Peterburgu leta 2013 si je Kitajska prizadevala za večjo politično koordinacijo in uresničitev

³⁹ McLean (2015, 103) v tem smislu obravnava lobiranje globalno konkurenčnih izvoznikov zlasti razvitih držav, ki jim lahko prek multilateralnih razvojnih institucij države z idejnim in strateškim vplivom omogočijo posle pri uresničevanju razvojnih projektov.

paketa reform za IMF in WB, ki so ga države sprejele na srečanju v Seulu leta 2010. FSB kitajski analitiki še vedno vidijo kot močno regulativno orodje pod vplivom ZDA, a Kitajska dominacije te države ne bi ogrozila, saj se zaveda lastne neizkušenosti na področju mednarodne finančne regulacije, je pa močno na strani njene krepitve. Trgovina in razvoj še naprej ostajata prednostni področji delovanja Kitajske v skupini G20, energetska politika pa zlasti v dokumentih zadnjih srečanj tudi s podporo Kitajske pridobiva vse pomembnejše mesto.

Kitajska želi skupino G20 tudi v prihodnje videti kot najpomembnejšo strukturo globalnega ekonomskega vladanja. Pri vlogi Kitajske v mednarodnem finančnem sistemu ne smemo zanemariti njenih pogledov na globlje vzroke gospodarske krize od leta 2008. Slednji zanjo ležijo v trenutnih razmerjih med javnofinančnimi ravnovesji držav in prevlado USD v mednarodnem finančnem sistemu z dominacijo razvitih držav v brettonwoodskih institucijah (Wang v He 2014, 6).⁴⁰ Novembra 2012 je Kitajska v svojih vladnih dokumentih zavzela aktivnejšo vlogo v globalnem ekonomskem vladanju kot 'odgovorna velika država' in s tem prvič pokazala voljo po aktivnejši vlogi v mednarodnih odnosih (He 2014, 6). Kitajska si je od srečanja v St. Peterburgu leta 2013 prizadevala in si še prizadeva za »novi mednarodni finančni red, ki je pravičen, vključujoč in urejen« (prav tam). V skladu s tem Kitajska želi, da G20 ostane vodilna platforma globalnega ekonomskega in finančnega sistema in se neposredno ne spušča v varnostna vprašanja. Kot glavna področja delovanja države v okviru G20 lahko označimo politiko makroekonomske koordinacije, finančnih regulacij, reforme mednarodnih finančnih institucij z vse večjim sodelovanjem in vlogo držav v razvoju, trgovine in razvoja (Hu in Xi v He 2014, 6).^{41,42}

V času od srečanja skupine G20 v St. Peterburgu leta 2013 je Kitajska zavzela skromno, a aktivno držo v okviru omenjenega foruma s prizadevanji za odprto globalno ekonomijo s svobodno trgovino in preprečevanjem protekcionizma, v kateri vsaka država nosi odgovornost za svoje makroekonomske stanje.⁴³ S tem se kaže vedno aktualno kitajsko

⁴⁰ Wang, Ying in Jiguang Li. 2012. China and the G20. V *Contemporary International Relations*: 22 (julij, avgust). V He (2014, 6).

⁴¹ Jintao, Hu. 2012. Govor na sedmem srečanju skupine G20 – *Speech on the seventh summit of the G20*. (prevedeno iz kitajščine), 19. junija. Dostopno prek: http://news.xinhuanet.com/world/2012-06/19/c_112248588.htm (12. april 2017). V He (2014, 6).

⁴² Jingping, Xi. 2013. Govor na prvem sestanku srečanja skupine G20 v St. Peterburgu – *Speech in the first session of the eighth summit of the G20 in St. Petersburg*. (prevedeno iz kitajščine), 6 septembra. Dostopno prek: http://news.xinhuanet.com/politics/2013-09/06/c_117249618.htm (12. april 2017). V He (2014, 6).

⁴³ V skladu s predstavo države v razvoju Kitajska v okviru G20 zagovarja odprtost in liberalizacijo svetovne trgovine za preprečevanje protekcionizma (He 2014, 17). Kot eno največjih groženj temu vidi širjenje sporazumov, kot so Transatlantski trgovinski in investicijski sporazum (*Trans-Atlantic Trade and Investment*

stališče tudi na področju ekonomskih odnosov v smislu suverenosti vsake države in nevmešavanja v njene notranje zadeve. Slednje pa ne izključuje interesa po vse večji politični koordinaciji. Kitajska si je do sedaj aktivno prizadevala za razširitev košarice valut v okviru posebnih pravic črpanja (*Special Drawing Rights* – SDR) s kitajsko valuto renmimbi (RMB) (IMF 2015a) in povečanje kapitalske strukture IMF, a s tem ni želela nesmiselno izzvati institucionalne moči ZDA (He 2014, 10). Kitajska v tesnem bilateralnem sodelovanju s to državo vidi priložnost okrepitve svoje vloge v mednarodnem finančnem sistemu in pričakuje, da bodo tudi ZDA prevzele svoj delež odgovornosti za zagotavljanje makroekonomske stabilnosti.

V kontekstu gospodarske krize od leta 2008 je Kitajska zaznala makroekonomske spremembe razvitih držav in držav v razvoju, ki so vodile k interesom po prerazporeditvi institucionalne moči v korist Kitajske in drugih držav v razvoju (He 2014, 11). Kitajska na tem področju ni pričakovala hitrih sprememb, a prizadevanja za po njenem mnenju upravičene reforme globalnega ekonomskega vladanja je želela združiti z drugimi državami skupine BRICS. Kitajska je z usklajevanjem sodelovanja z BRICS in delovanjem v G20 pridobivala legitimnost svojih aktivnosti za enakopravno soočanje s stališči razvitih držav. Obenem je opazovala izkušnje različnih hitro rastočih držav v razvoju, kar je vplivalo na oblikovanje njene agende in stališč v skupini G20. Kitajska je s tem zgradila svojo vlogo posrednika med državami v razvoju in razvitimi, kar je pokazala tudi s tem, da ni želela postati članica skupine G7. S tem bi namreč državam v razvoju dala občutek, da jim več ne pripada, kar pa ni del njene zunanjepolitične strategije (He 2014, 12).

Mnogi kitajski strokovnjaki so skupino G20 kljub pozitivnim konotacijam videli kot zunanji vir pritiska na kitajske oblasti za notranje reforme svobodnejšega menjalnega tečaja valute in povečanja domačega povpraševanja s krepitvijo domačega kapitalskega trga (He 2014, 13). Pri tem so se naslonili zlasti na to, da je G20 še vedno forum za skupno politično koordinacijo z uporabo obstoječih mehanizmov, kot sta MAP in FSB. Kitajska se je zavedala nevarnosti izkoriščanja omenjenih mehanizmov s strani razvitih držav za politično motivirane pritiske, a slednji zanjo še vedno predstavljajo pomembno osnovo za večjo regulacijo in z njo boj proti

Partnership – TTIP) in Transpacifiški sporazum (*Trans-Pacific Partnership* – TPP), ki naj bi z visoko stopnjo zaščite intelektualne lastnine in okolja na nek način preprečevala zgoraj omenjene cilje. Na drugi strani si Kitajska želi zaključek pogajanj v okviru kroga pogajanj v Dohi (*Doha Round*) in okrepljeno vlogo WTO v smislu širjenja liberalizacije storitev, visokih standardov za liberalizacijo investicijskih trgov in zaščite investitorjev.

dolžniškim krizam (He 2014, 13). Za Kitajsko sta bila pomembna povečanje kapitalske strukture IMF in zvišanje glasovalne moči držav v razvoju, kot so države G20 sklenile že na srečanju v Seulu leta 2010. Kljub temu pa Kitajska ni skoparila s kritikami ZDA, da je proces ratifikacije teh sprememb trajal kar 5 let. S potrpežljivim sprejemanjem reform svojih kapitalskih trgov in monetarne politike je uspela doseči vključitev lastne valute RMB v košarico valut SDR (IMF 2015a), s čimer je IMF še enkrat potrdil upravičenost kitajskih pričakovanj po večji vlogi v mednarodnem finančnem sistemu kot delu mednarodnih odnosov.

Na srečanju v Seulu 2010 sta tudi po zaslugi Kitajske trgovinska politika in razvojno sodelovanje pridobila pomembno vlogo v okviru G20. V dokumentu o razvojnem konsenzu iz Seula (*Seoul Development Consensus*) so države na prvo mesto med stebre⁴⁴ razvoja uvrstile infrastrukturo (Razvojno soglasje iz Seula za skupno rast 2010),⁴⁵ kar kaže na pomemben vpliv razvojnih idej Kitajske in drugih rastočih velesil, ki se kažejo tudi v okviru obstoječih in novih regionalnih razvojnih bank. S financiranjem bank za infrastrukturni razvoj lahko Kitajska razprši svoje presežke deviznih rezerv in pomaga pri internacionalizaciji kitajske valute RMB, na drugi strani pa pripomore h kitajski rasti z večjim izvozom blaga, storitev in delovne sile. Poleg tega je za države, kot je Kitajska, vse pomembnejši globalni sloves, ki se z bilateralnim in multilateralnim razvojnim sodelovanjem vse bolj krepi in Kitajski zagotavlja vse boljše izhodišče za sodelovanje z različnimi državami v razvoju. Kljub nesoglasjem o razvojnih vprašanjih v okviru G20 v okviru Razvojne delovne skupine (*G20 Development Working Group*) lahko Kitajska svojo vlogo na tem področju najde kot vodilna država v razvoju.

Neposredno v povezavi z razvojem s poudarkom na infrastrukturo Kitajska v okviru G20 veliko vlogo pripisuje tudi energetske varnosti, ki je svoj prostor našla v dokumentih srečanja v St. Peterburgu leta 2013. Kitajska si znotraj G20 želi oblikovanja globalnega mehanizma regulacije energetskih trgov, ki bi oblikoval pravila trajnostnega sodelovanja, nadzora, cenovne regulacije in posredovanja v krizi za doseg energetske varnosti (He 2014, 18). Na ta način bi usklajevala sodelovanje z različnimi državami v različnih forumih prek enotnega

⁴⁴ Med stebre Razvojnega soglasja iz Seula za skupno rast uvrščamo poleg infrastrukture še zasebne investicije in oblikovanje novih delovnih mest, razvoj človeških virov, trgovino, finančno vključenost, trajno gospodarsko rast, prehransko varnost, mobilizacijo domačih virov in širjenje znanja (Razvojno soglasje iz Seula za skupno rast 2010).

⁴⁵ Razvojno soglasje iz Seula za skupno rast – *Seoul Development Consensus for Shared Growth*. 2010. Oblikovano na srečanju skupine G20 v Seulu v Južni Koreji 11.–12. novembra 2010.

sistema globalnega energetskega vladanja. Prek tega je možno interpretirati nekatere interese znotraj Kitajske po večji institucionalizaciji G20 v smislu oblikovanja stalnega sekretariata. Do tega vprašanja se obstoječa oblast še ni uradno opredelila in politično mnenje o tem se znotraj Kitajske razlikuje. Slednje temelji na predvidevanjih o neformalni strukturi G20 kot glavni prednosti skupine za združevanje in sodelovanje razvitih držav in držav v razvoju. Kitajska poudarja potrebo po tesnem sodelovanju G20 z drugimi organizacijami v smislu krepitve koherentne implementacije med državami sprejetih dogovorov (He 2014, 19).

Kitajska in podobne rastoče velesile v mednarodnem razvojnem sodelovanju še vedno nastopajo kot države v razvoju zaradi na eni strani pomanjkanja strokovnih in tehničnih kompetenc, na drugi strani pa tudi pomanjkljivih politik notranje regulacije (He 2014, 7). Kitajska je vsaj v zadnjih dveh letih občutila upočasnjeno gospodarsko rast zaradi notranjih neravnovesij in naraščanja razlik v ekonomskem smislu (Wang v He 2014, 7).⁴⁶ Eden od možnih razlogov za manjšo vlogo Kitajske v G20, kot bi lahko bila, bi lahko bil tudi strah pred omejevalnimi politikami s strani drugih držav v tej platformi. Znotraj Kitajske obstajajo teorije, da so druge države Kitajski pripele dolžnost po sprejemu večjega deleža odgovornosti v mednarodnem razvojnem sodelovanju kot delu mednarodnih odnosov in jo s tem oslabile. Na drugi strani nekateri strokovnjaki menijo, da Kitajski primanjkuje globalne vizije in se še vedno ukvarja z neodvisno zunanjo politiko, ki še ni prilagojena multilateralnemu delovanju (He 2014, 8). Del analitikov tudi v prihodnje pričakuje kitajsko držo v G20 in mednarodnem razvojnem sodelovanju kot države v razvoju, ki nase ne bo prevzemala prekomernih odgovornosti, ki bi lahko ogrožale njene interese. Na drugi strani pa del poznavalcev meni, da se država vse aktivnejši in vodilnejši vlogi ne bo mogla izogniti zaradi gospodarske rasti in želje ne izgubiti zgodovinske priložnosti v kontekstu gospodarske krize od leta 2008 (Pang in Wang v He 2014, 8–9).⁴⁷

⁴⁶ Wang, Yong. 2011. China in the G20: A Balancer and a Responsible Contributor. V *East Asia Forum*, 31. oktober. V He (2014, 7).

⁴⁷ Pang, Zhongying in Wang Ruiping. 2013. "Quanqiu Zhili: Zhongguo de Zhanlue Yingdui" - China's Strategic Response to Global Governance. V *Guoji Wenti Yanjiu – China International Studies* (41): 129–146. V He (2014, 8–9).

3 METODOLOŠKI OKVIR RAZISKOVALNEGA DELA

Izhajajoč iz analize vloge Kitajske v mednarodnem finančnem sistemu kot delu mednarodnih odnosov v kontekstu gospodarske krize, je naloga usmerjena v analizo vloge te rastoče velesile v regionalnih razvojnih bankah. Pri tem je bila uporabljena metoda primerjalne analize študij primerov regionalnih razvojnih bank z uporabo primarnih in sekundarnih virov. Prek iskalnika na spletnih straneh bank s ključnimi besedami, kot je 'Kitajska' ('*China*'), smo dostopali do dokumentov projektov z vpletenostjo Kitajske, ki so se izvajali, se še izvajajo ali so v procesu predloga za financiranje teh institucij med letoma 2008 in 2016. Ob tem smo pregledali tudi dokumente strategij regionalnih razvojnih bank za razvojno sodelovanje s Kitajsko. Slednje smo povezali z uradnimi stališči kitajskih oblasti, do katerih smo dostopali prek govorov in uradno izdanih dokumentov, dostopnih na spletni strani Ministrstva za zunanje zadeve Ljudske republike Kitajske. Do sekundarnih dokumentov smo dostopali prek spletnih strani medijev s filtrom ključnih besed, kot je 'Kitajska' ('*China*'), in imen analiziranih bank. Rezultati analize so skupaj zbrani v tabeli z naslednjimi kategorijami:

- strateška področja sodelovanja med regionalno razvojno banko in Kitajsko,
- cilji sodelovanja,
- obstoječi potrjeni projekti z vključitvijo regionalne razvojne banke in Kitajske,
- skladnost strategije in ciljev sodelovanja z zunanjepolitično strategijo Kitajske.

Obstoječe regionalne razvojne banke, ki so bile uporabljene v analizi, so bile: ADB, AfDB in IDB. Izbira teh primerov 'starejših' regionalnih razvojnih institucij za primerjalno analizo temelji na teoretično podprtem pristopu izbire (Fletcher in Plakoyiannaki 2011, 179). Smatramo, da so ADB, AfDB in IDB kot regionalne razvojne banke, ki so nastale pred gospodarsko krizo leta 2008, pod močnim vplivom delovanja WB. Na drugi strani sta med 'nove' razvojne banke v analizi uvrščeni NDB držav BRICS in AIIB, ki sta bili izbrani zaradi neposredne vpletenosti Kitajske pri njenem oblikovanju in konteksta nastajanja v času gospodarske krize. Časovni okvir analize od 15. septembra 2008 je bil izbran zaradi proučevanja značilnosti morebiti spremenljive vloge Kitajske v regionalnih razvojnih bankah kot naraščajoče velesile in države v razvoju v kontekstu gospodarske krize. Analiza strateških področij in ciljev sodelovanja predstavi razvojno sodelovanje med Kitajsko in razvojnimi bankami na podlagi primarnih dokumentov obeh strani, kar prinaša uravnotežen pogled nanj.

Analiza projektov je najbolj empirični del naše analize, saj temelji na konkretnih podatkih o številčnosti projektov, pri katerih je Kitajska sodelovala neposredno ali zgolj podporno v smislu spodbujanja doseganja projektnih ciljev, in to ne nujno s finančnim vložkom. Z analizo skladnosti strategije in ciljev razvojnega sodelovanja Kitajske in regionalnih razvojnih bank z njenimi zunanjepolitičnimi stališči lahko oblikujemo zaokrožen pogled na kitajsko držo rastoče velesile v mednarodnem razvojnem sodelovanju kot delu mednarodnih odnosov.

Med razloge za uporabo primerjalne analize študij primerov lahko uvrstimo potrebo po iskanju ponavljajočih se vzorcev interesov in ciljev (Yoko Brannen 2011, 127) Kitajske v regionalnih razvojnih bankah. Te je mogoče označiti kot tiste, ki so vplivali na delovanje teh finančnih institucij v okviru finančnega sistema v času gospodarske krize. Študije primerov delovanja Kitajske v regionalnih razvojnih bankah so retrospektivne z namenom oblikovanja zaključkov v smislu odgovora na zastavljeno raziskovalno vprašanje in ne preverjanja neke že obstoječe teorije (Yoko Brannen 2011, 129). V okviru primerjalne analize je moč najti sledove Millove metode dogovora (*method of agreement*), kar se v našem primeru odraža z iskanjem podobnosti in skupnih točk (Moses in Knutsen 2007, 101). Slednje je upravičeno zaradi »globljega kontekstualnega vpogleda z upoštevanjem karakteristik okolja, omejitve virov in kulturnih pastik« (Fletcher in Plakoyiannaki 2011, 171). Na ta način je možno oblikovati analize z zmanjšanjem v našem primeru geografskih in kulturnih omejitev, ki se nanašajo na prostor regionalne razvojne banke. Študija več primerov temelji na replikativni logiki, prinaša možnost večje generalizacije, zunanje veljavnosti in vključuje večje število virov. Na drugi strani pa je manj fleksibilna, saj uporablja poprej izbrane primere in sledi strukturiranemu procesu oblikovanja končnih ugotovitev (Fletcher in Plakoyiannaki 2011, 185).

Analiza primarnih virov v okviru raziskave spada v okvir zgodovinske metode, pri čemer ta sledi ideji Rankeja, da je za verodostojno zgodovinsko analizo pomembna izbira primarnih virov, ki so nastali čim bližje vpletenim osebam in dogodkom (Moses in Knutsen 2007, 120). Po njegovem mnenju slednji zajemajo poročila očitvecev, izvirne dokumente in diplomatska sporočila, čemur sledi tudi pričujoča analiza. Ta je uporabila dokumente regionalnih razvojnih bank, prepise govorov kitajskih političnih funkcionarjev in dokumentacijo projektov, pri katerih so Kitajska in regionalne razvojne banke sodelovale. Ob tem je treba upoštevati Eltona, ki je tovrstno analizo označil kot politično, brez upoštevanja zunanjih opazovalcev (Moses in Knutsen 2007, 120). Slednje v analizi poskušamo omiliti med drugim tudi z

uporabo sekundarnih virov v smislu medijskih sporočil na spletu. Ta prinašajo nekoliko širši oz. zunanji kontekst sodelovanja med Kitajsko in regionalnimi razvojnimi bankami, kot so ga prikazale vpletene strani.

V raziskavi so študije primerov hipotetno ustvarjalne, kot jih je predstavil John Dewey, in temeljijo na uporabi več primerov za znanstveno utemeljitev. Zaradi omejenega števila primerov ne moremo govoriti o znanstvenih zakonitostih, ampak prej o ugotovitvah dotične raziskave (Moses in Knutsen 2007, 137). Prek analize primarnih virov, ki se nanašajo na posamezno študijo primera, oblikujemo hipotezo o vlogi Kitajske v obravnavani regionalni razvojni banki. Ugotovitve prek tabele z zgoraj opredeljenimi elementi primerjamo in nato oblikujemo skupne točke v okviru metode dogovora, s čimer se oblikujejo izsledki analize. Pri tem se zavedamo omejitev, ki jih dajeta (ne)dostopnost primarnih virov ter kontekst dostopnih virov in možnih 'resnic' družbenih skupin, ki so oblikovale primarne in sekundarne vire analize (Moses in Knutsen 2007, 211). V končni obliki so izsledki analize produkt dojetanja rezultatov, ki spadajo v kontekst trenutnih mednarodnih odnosov. Kljub vsem omejitvam je smisel pričujočega raziskovanja priti do zaključkov o vlogi Kitajske kot naraščajoče velesile v regionalnih razvojnih bankah, kar vpliva na mednarodni finančni sistem v širšem kontekstu mednarodnih odnosov. Obenem je pričujoča analiza lahko koristna iztočnica za nadaljnje raziskovanje trojnega odnosa med državami v razvoju kot rastočimi velesilami, regionalnimi razvojnimi bankami in WB.

4 PRIMERJALNA ŠTUDIJA PRIMEROV VLOGE KITAJSKE V MULTILATERALNIH RAZVOJNIH BANKAH

4.1 VLOGA KITAJSKE V 'STAREJŠIH' REGIONALNIH RAZVOJNIH BANKAH OD ZAČETKA GOSPODARSKE KRIZE LETA 2008

4.1.1 Vloga Kitajske v Azijski razvojni banki

V času od začetka gospodarske krize leta 2008 je ADB oblikovala strategijo sodelovanja s Kitajsko, ki naj bi bolj upoštevala njeno okrepljeno vlogo v mednarodnih odnosih, zlasti v Aziji. Slednja naj bi bila tesneje povezana s kitajskim 11. petletnim planom za razvoj harmonične družbe ter z energetske učinkovitim in okolju prijaznim socialističnim gospodarstvom (ADB 2008, 1). Kljub trditvam Kitajske, da je še vedno država v razvoju in z manj izkušnjami na področju razvojnega sodelovanja, se je ADB odločila za okrepljeno vključitev njenih institucij in prenos znanja v razvojne projekte. Pri tem ni pomembno le udejstvovanje ADB na Kitajskem, ampak tudi pripravljenost te razvojne banke za sodelovanje s to državo pri uresničevanju projektov v drugih državah. Tukaj naj bi v ospredje prišli znanje in izkušnje Kitajske, pridobljene v času njenega naglega gospodarskega vzpona. Kot prednostna področja sodelovanja med Kitajsko in ADB so se na začetku gospodarske krize pojavila razvoj ruralnih območij in njihova večja povezanost z urbani, zagotavljanje trajnosti virov in okoljskega upravljanja, regionalno sodelovanje na področju infrastrukturnega povezovanja, pospeševanje trgovine, investicij, javnega zdravja, čistega okolja in udejstvovanja zasebnega sektorja zlasti na področju infrastrukture in finančnih storitev (ADB 2008, 2).

ADB je na začetku gospodarske krize prepoznala spopadanje z revščino kot eno od ključnih področij in ciljev razvojnega sodelovanja s Kitajsko (Jiabao 2010b).⁴⁸ V kitajskem kontekstu je revščina povezana z neenakomernim razvojem med urbani vzhodnimi območji in

⁴⁸ Kitajska je država, ki samo sebe še vedno obravnava kot državo v razvoju. V svojih političnih izjavah poudarja, da se kljub hitri gospodarski rasti v zadnjih 30 letih in dosegu tisočletnih ciljev zmanjševanja revščine še vedno sooča s 150 milijoni prebivalcev, kategoriziranih kot revnih v skladu s kriteriji WB, in uvrstitvijo okrog 100. mesta med državami glede na indeks človeškega razvoja (*Human Development Index – HDI*) (Jiaxuan 2010; Jiabao 2010; Yi 2013a).

prevladujoče kmetijskimi osrednjimi in zahodnimi območji države, kjer je stopnja razvitosti infrastrukture in gospodarske rasti najnižja (ADB 2008). Vlaganje razvojnih sredstev v infrastrukturo in izobraževanje ruralnega prebivalstva lahko prinese možnosti razvoja in inovacij kot gonil gospodarske rasti (Jiabao 2010b). Ob tem sta Kitajska in ADB kot pomembno področje tovrstnega financiranja prepoznali tudi vlaganje v socialno infrastrukturo, ki poleg izobraževanja zajema tudi zdravstvo, komunalno in pripadajočo infrastrukturo (ADB 2008, 2).

Zmanjševanju razlik med zahodnimi in vzhodnimi področji države je bilo namenjeno tudi vlaganje v pospeševanje domačega povpraševanja kot gonila gospodarske rasti. Slednje je v času gospodarske krize od leta 2008 postalo ključnega pomena za Kitajsko, ki se je morala soočiti z zmanjševanjem zunanjega izvoza in neposrednih tujih investicij. Nekatera podjetja so morala celo zapreti svoja vrata in povečal se je delež brezposelnih, trend pa se je zaradi stimulatívnega paketa ukrepov obrnil že v začetku leta 2009 (Jiabao 2010a). Kitajska se ni zadovoljila s kratkoročnimi rešitvami, saj se je zavedala notranjih omejitev in problemov, kot so neracionalna struktura gospodarstva, skromne razmere za inovacije in tehnološki razvoj, neenakomeren regionalni razvoj in pomanjkanje koordinacije med ekonomskim ter socialnim razvojem. Za soočenje s temi izzivi se je Kitajska zavezala ukrepom prek zmanjševanja plačnih neravnovesij, koordinirane urbanizacije in infrastrukturnega razvoja podeželja. Ob tem ni pozabila na potrebe po stimulaciji tujega povpraševanja prek nadaljnjega odpiranja gospodarstva navzven z nadgradnjo trgovinskih sektorjev v smeri diverzifikacije. Slednjega se je lotila prek modernizacije industrijske strukture v smislu pospeševanja raziskav, razvoja in uporabe inovacij v gospodarstvu. To naj bi po mnenju Kitajske prineslo stabilno gospodarsko rast tudi v globalnem kontekstu in izboljšanje življenjskega standarda (Jintao 2011b). Na tem področju ima ADB pomembno vlogo ne le prek financiranja projektov za premostitev razlik med urbani in podeželskimi območji, temveč tudi prek širjenja svojega znanja in finančne podpore izobraževalnemu sistemu (ADB 2008, 16).

V političnih izjavah in govorih najvišjih političnih funkcionarjev je Kitajska poudarila potrebo po ohranjanju naravnih virov, zaščiti okolja, povečanju energetske učinkovitosti in boju proti podnebnim spremembam (Jiabao 2010a). Slednje ne izhaja le iz njene starodavne filozofije ohranjanja harmonije med človekom in okoljem, temveč tudi iz negativnih izkušenj degradacije tal, vode in zraka zlasti v velemestih. Ob tem se je Kitajska začela zavedati naraščajočih potencialov razvoja zelenih tehnologij za gospodarsko rast. Kitajska in ADB sta

okoljsko trajnost in okolju prijazne tehnologije postavili visoko med prioritete sodelovanja prek infrastrukturnih projektov na področju železniškega prometa in uvedbe pametnih prometnih sistemov (ADB 2008, 16). Med pomembna področja tovrstnega financiranja spada tudi energetski sektor, zlasti na področju pridobivanja energije iz obnovljivih virov. Nič manj pomembno ni niti področje zagotavljanja komunalne infrastrukture v mestih za zmanjševanje onesnaževanja tal in voda pa tudi trajnostnega upravljanja podeželja (ADB 2008, 17).

V skladu z interesi kitajske vlade za večje regionalno sodelovanje in povezovanje se je ADB usmerila tudi v podporo temu področju. Pri tem ne gre le za sodelovanje med provincami znotraj Kitajske, ampak tudi z drugimi azijskimi državami. Te so po mnenju Kitajske z regionalnim sodelovanjem na poti doseganja gospodarske rasti, perspektivnosti in stabilnosti, v globalnem kontekstu pa pomenijo gonilo gospodarskega okrevanja v času krize (Jintao 2011b). Kitajska je bila in je še vedno ključna država v okviru dveh iniciativ ADB, ki si prizadevata za pospešeno regionalno sodelovanje: Širše podregije Mekong (*Greater Mekong Subregion* – GMS) in Osrednjeazijskega regionalnega ekonomskega sodelovanja (*Central Asia Regional Economic Cooperation* – CAREC) (ADB 2008, 17). ADB se je pri tem usmerila na področje financiranja čezmejnih transportnih koridorjev, regionalnega nadzora bolezni, preprečevanja okoljske degradacije, medsektorskega sodelovanja različnih držav, pospeševanja novih iniciativ, kot so GMS načrt Phnom Penha (*GMS Phnom Penh Plan*), inštitut CAREC in ASEAN+3 za razvoj finančnih sektorjev ter mehanizmov preprečevanja negativnih učinkov gospodarske krize (ADB 2008, 17).

Pomemben premik v času gospodarske krize se je na Kitajskem pričel s povečevanjem pomena zasebnega sektorja v razvojnem financiranju, zlasti prek javno-zasebnih partnerstev. Na tem področju je ADB pričela pospešeno podpirati finančne vire zasebnega sektorja in sprejemanje reform v smeri manjše birokratizacije in večje liberalizacije (ADB 2008, 18).⁴⁹ Podjetja, v katerih je ADB spodbujala visoke standarde korporativnega upravljanja, okoljske sinergije in energetske učinkovitosti, naj bi dosegla večjo složnost z javnimi institucijami kot prevladujočimi subjekti v kitajskem gospodarskem prostoru. Tehnična pomoč je bila zastavljena kot nepogrešljiv del vsakega projekta v smislu njegovega načrtovanja in priprave, obenem pa naj bi se prek konferenc in vodenih seminarjev širila med različnimi akterji po

⁴⁹ Na tem področju gre zlasti za posredovanje tehnične pomoči (*Technical Assistance* – TA), kar pomeni svetovanje in posredovanje znanja za razvoj finančnega sektorja na podeželju in krepitve vloge malih in srednje velikih podjetij (ADB 2008, 18).

državi. Slednje ni pomembno samo za Kitajsko, saj si je ADB želela tesnega sodelovanja s to državo tudi na področju širjenja dobrih praks v druge države v regiji, kar prinaša dodatni element regionalnega sodelovanja.

S tehnično podporo v smislu širjenja dobrih praks in znanja je tesno povezano področje doseganja učinkovitega administrativnega sistema javne uprave. Na tem področju sodelovanja so v ospredju korporativno upravljanje, železniška in komunalna infrastruktura, finančne storitve in boj proti korupciji (ADB 2008, 19). Pri tem se je dodana vrednost sodelovanja med ADB in Kitajsko pokazala na področju širjenja znanja za razvoj finančnega sektorja zlasti na kitajskem podeželju na zahodu države. Neposredno s tem je povezana uporaba dobrih praks pri pripravi in nadzoru projektov, ki prek regionalnega sodelovanja omogoča povezovanje azijskih držav. Poleg tega ADB spodbuja reforme v smeri ekonomske liberalizacije, okoljske zaščite, smotrne rabe naravnih virov in javne administracije zlasti na področju oblikovanja javnih razpisov (ADB 2008, 21).

Zgoraj omenjena področja sodelovanja med ADB in Kitajsko prikazujejo nekaj ključnih sprememb, ki so se zgodile z začetkom gospodarske krize. V skladu z 12. petletnim načrtom Kitajske je v ospredje prišlo zagotavljanje višjega blagostanja prebivalstva v harmonični družbi, regionalno bolj uravnotežen in okoljsko trajnostni razvoj (ADB 2012, 4). Sozvočje s to strategijo sta ADB in Kitajska iskali s tem, da sta se preusmerili z obsežnih infrastrukturnih projektov na manjše, a z veliko več inovacij in poudarka na zelenih tehnologijah ter okoljski trajnosti. Temu sledi pomembnost tehnične pomoči, podpore pri širjenju dobrih praks in inovacij tudi v drugih segmentih financiranja, kot je zmanjševanje razlik med urbani in ruralnimi območji prek zagotavljanja komunalne ter sanitarne infrastrukture. Poleg vlaganja v energetske učinkovitost, infrastrukturno povezovanje, spodbujanje trgovine in investicij, javnega zdravja, dobrin in finančne stabilnosti je ADB tudi s pomočjo regionalnih pobud na področju GMS podprla razvoj finančnega sektorja in javno-zasebnih partnerstev (ADB 2012, 3).

V skladu s strategijami sodelovanja je ADB na Kitajskem levji delež posojil namenila razvoju komunalne infrastrukture za oskrbo s pitno vodo in z energijo ter socialnim projektom.⁵⁰ Na tem področju je sofinancirala projekte z namenom spodbujanja zasebnih podjetij k njihovemu vlaganju v tovrstne sektorje (ADB 2011a, 1). ADB želi spodbuditi razvoj

⁴⁴ V okviru projekta v ravnici reke Songhua je ADB namenila 250 milijonov juanov za gradnjo, obnovo in povečanje obstoječih kapacitet zbiralnikov vode in čistilnih naprav (ADB 2010a, 11).

vodovodne infrastrukture v odročnejših in manj razvitih zahodnih delih države prek posojil za gradnjo in nato vzpostavitev sistema vzdrževanja (ADB 2015a, 2). Za gradnjo čistilnih naprav malih in srednje velikih podjetij, ki so pomemben zaposlovalec in onesnaževalec voda, je ADB prispevala posojilo 250 milijonov USD (ADB 2015b, 6). ADB se pri posojilih ni omejila le na ozko zastavljene projekte komunalne infrastrukture, ampak tudi na slednje v povezavi z okoljsko zaščito. Prispevala je posojilo za ekološko rehabilitacijo in zaščito reke Huangshui, učinkovito upravljanje z vodno oskrbo in s komunalnimi vodami, obenem pa tudi za preprečevanje erozije rodovitnih prsti (ADB 2016a, 1). ADB je v okviru projekta na reki Qihe zagnala pilotni projekt 'vodne ekološke civilizacije' (*'water ecological civilization'*) celostnega upravljanja ekosistemov in vodnih virov v smislu njihove obnove, izboljšanja zaščite pred poplavami, okrepitve upravljanja odpadnih voda, komunalne infrastrukture in nadzora reke (ADB 2016b, 1). S podobnim celostnim pristopom se je banka lotila posojila za projekte z investicijskima podjetjema China Water Environment Group Investment in Xinkai Water Environment Investment (ADB 2016c, 1) ter projekta na reki Kongmu (ADB 2016č). ADB in Kitajska sta se začeli zavedati pomena socialnih projektov ne le na področju zagotavljanja komunalne in sanitarne infrastrukture, ampak tudi skrbstva za starejše v smeri njegove okrepitve prek komercializacije (ADB 2011b) in zagotavljanja teh storitev prek javno-zasebnega partnerstva (ADB 2016d, 1).

Pomembno področje delovanja ADB na Kitajskem je predstavljala energetska infrastruktura z namenom doseganja čim večje energetske varnosti. ADB je prispevala sredstva v lastniški kapital za investicije in posojila v razvoj infrastrukture dobave zemeljskega plina na mestna in zunajmestna območja (ADB 2010b, 2). Velik del projektov s področja energetike je bil povezan z razvojem prometne in logistične infrastrukture. Posojilo v višini 450 milijonov USD je bilo namenjeno za projekt spodbude uporabe zemeljskega plina kot pogonskega goriva za cestni in rečni promet v sodelovanju s podjetjem *China Gas Holdings Limited* (ADB 2014a, 2). Podobno kot na področju energetike je AsDF tudi za prometno-infrastrukturne projekte namenil velik del svojih sredstev. V pokrajini Ningxia Hui je ADB 100 milijonov USD namenila gradnji ruralnih cestnih povezav in njihovo prometno varnost, ki naj bi na dolgi rok omogočile gospodarski razvoj območja in zmanjšanje revščine (ADB 2016e, 1). Strateška naravnost tovrstnih infrastrukturnih projektov se kaže tudi prek logističnih načrtov, kot je razvoj multimodalnega logističnega sistema v Chongqing, ki ga je AsDF podkrepil s 100 milijoni USD (ADB 2016f, 5).

ADB je veliko pozornost namenila okoljski naravnosti svojih projektov, čemur Kitajska ni nasprotovala, ampak celo sledila v tem in v okviru drugih razvojnih institucij. ADB je med drugim sodelovala pri podpori gradnje vetrnih elektrarn v pokrajini Hebei (ADB 2009, 1), sredstva za zelene projekte pa je namenjala tudi prek finančnih platform za financiranje energetske učinkovitosti in zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov velikih, srednje velikih in malih podjetij v pokrajini Shaanxi (ADB 2016g, 1). Podobna investicijska platforma je bila oblikovana v primeru širše regije Pekinga, Tianjina in Hebeija za spodbujanje investicij zmanjševanja izpustov malih in srednje velikih podjetij z namenom izboljšanja kakovosti zraka (ADB 2016h, 1). Skladno s cilji okoljske trajnosti je AsDF spodbujal okoljsko prijazno živinorejo za zagotavljanje višje stopnje prehranske varnosti v pokrajini Jiangsu v sodelovanju s podjetjem Lihua Animal Husbandry Stock Company (ADB 2016i, 1–2). Podobno je v okviru projekta zagotavljanja trajnostne in varne pridelave mleka v notranji Mongoliji, Hebeiju, Heilongjangu, Henanu, Ningxia Huiju in Shanxiju AsDF posodil sredstva za zmanjšanje negativnih učinkov živinoreje na okolje (ADB 2016j, 2–3).

Pomembna skupna točka sodelovanja med ADB in Kitajsko je v kontekstu zmanjševanja revščine tudi zagotavljanje prehranske varnosti in razvoja podeželja. AsDF je 140 milijonov USD namenil kitajskemu pridelovalcu zelenjave Le Gaga za povečanje učinkovitosti pridelave, zagotavljanje visokih standardov in izboljšanje odpornosti pridelkov pred vse bolj spremenljivimi vremenskimi pogoji (ADB 2014b, 1). Podoben projekt je ADB s 100 milijoni USD podprla v pokrajini Fujian za izboljšavo kmetijske infrastrukture in uvedbo trajnostnih pristopov za zmanjševanje degradacije prsti in okolja (ADB 2016k, 1). V skladu s strategijo kitajske vlade je ADB sodelovala pri projektih oblikovanja finančnih mehanizmov in skladov za financiranje razvoja podeželja, zlasti malim in srednje velikim podjetjem na odmaknjenih področjih (ADB 2012, 1). Na ta način je banka želela v razvojno sodelovanje vključiti tudi žensko populacijo kot finančno bolj marginalizirano skupino v kitajski družbi, a pomembno pri pridobivanju mikrokreditov (ADB 2016l, 4).

Tako ADB kot Kitajska sta v svojih strategijah ekonomsko integracijo in povezovanje prepoznali kot gonilni sili gospodarskega razvoja, kar sta pokazali prek projektov oblikovanja investicijskega sklada ASEAN-Kitajska II (*ASEAN China Investment Fund II*) za financiranje regionalne trgovine in povezovanja podjetij (ADB 2010c, 4). Ob tem je pomembno tudi oblikovanje ekonomskega koridorja v pokrajini Guangxi med Kitajsko in Vietnamom v okviru iniciative GMS. ADB je tu želela spodbuditi obmejno gospodarsko sodelovanje malih

in srednje velikih podjetij, povečanje čezmejnih transakcij, uvedbo sodobnih internetnih platform, gradnjo čezmejne infrastrukture in izmenjavo informacij (ADB 2016m, 3–4). S tem so se interesi po regionalnem razvojnem in gospodarskem sodelovanju med azijskimi državami še utrdili, kar se je kasneje pokazalo tudi pri 'novih' razvojnih institucijah, kot je AIIB.

4.1.2 Vloga Kitajske v Afriški razvojni banki

Kitajska je že v 90. letih prejšnjega stoletja izrazila interes za sodelovanje s Skupino AfDB ne samo pri sofinanciranju projektov, ampak tudi na tehničnem in strokovnem področju.⁵¹ Strani sta tako sklenili Sporazum o tehničnem sodelovanju med vlado Ljudske republike Kitajske in Afriško razvojno banko ter Afriškim razvojnim skladom (*Technical Cooperation Agreement between the government of the People's Republic of China and the African Development Bank and the African Development Fund*). V okviru tega sporazuma je Kitajska Skupini AfDB namenila 2 milijona USD za izvedbo tehničnega svetovanja podjetij s Kitajske in držav regionalnih članic banke pri identifikaciji, pripravi, prijavi, izvedbi, nadzoru, evalvaciji in kasnejši analizi projektov ter programov financiranih s strani AfDB in AfDF (Sporazum o tehničnem sodelovanju med vlado Ljudske republike Kitajske in Afriško razvojno banko ter Afriškim razvojnim skladom 1996).⁵²

Na začetku gospodarske krize leta 2008 je Kitajska sodelovanje z AfDB okrepila s sklenitvijo Memoranduma o medsebojnem razumevanju med Izvozno-uvozno kitajsko banko (*Exim* banko), Afriško razvojno banko in Afriškim razvojnim skladom (v nadaljevanju Memorandum o razumevanju) (*Memorandum of Understanding between the Export-Import Bank of China and the African Development Bank and the African Development Fund*). Slednje je AfDB sklenila v upanju po pridobivanju razvojnih izkušenj Kitajske, povečanju učinkovitosti in trajnosti sodelovanja med Skupino AfDB in Kitajsko (Memorandum o

⁵¹ Kitajska se je kot neregionalna članica Skupini Afriške razvojne banke (*African Development Bank Group*), ki jo sestavljata AfDB in AfDF, pridružila leta 1985. Na ravni institucij imajo pri tem pomembno vlogo Banka Ljudske republike Kitajske (*People's Bank of China*), Kitajska razvojna banka (*China Development Bank – CDB*), *Exim* banka in Kitajsko-afriški razvojni sklad (*China-Africa Development Fund*) (AfDB 2016a). Kitajska je bila vseskozi naklonjena sodelovanju med stranema, saj je slednjega videla kot primer uspešnega partnerstva med državami v razvoju v okviru sodelovanja svetovnega Juga (*South-South Cooperation*).

⁵² Sporazum o tehničnem sodelovanju med vlado Ljudske republike Kitajske in Afriško razvojno banko ter Afriškim razvojnim skladom – *Technical Cooperation Agreement between the government of the People's Republic of China and the African Development Bank and the African Development Fund*. 1996. Sklenjen aprila 1996 med na eni strani vlado Kitajske in na drugi AfDB in AfDF.

razumevanju 2008).⁵³ Strani sta opredelili področja sodelovanja, kot so: »izmenjava informacij o razvojnih aktivnostih v Afriki, širjenje razvojnih znanj in izkušenj, zagotavljanje sofinanciranja javnih in možnih zasebnih investicijskih projektov, izmenjava strokovnega kadra, priprava skupnih regionalnih, državnih ekonomskih in sektorskih študij, pomoč pri harmonizaciji, razvojnih politikah in strateških koordinaciji ter ostalih področjih, ki so bila stvar dogovora med Kitajsko in AfDB« (Memorandum o razumevanju 2008, 3. čl.).

Kitajska je v AfDB sledila načelom svoje politike sodelovanja s koristmi za vse vpletene strani (*win-win cooperation*). Podobno kot na drugih področjih sodelovanja so tudi v primeru AfDB prišli do izraza spoštovanje enakopravnosti, suverenosti, nevmešavanja v notranje zadeve držav in suverenosti odločanja o razvoju (Qinglin 2012). Pri analizi govorov kitajskih političnih funkcionarjev lahko prepoznamo smernice sodelovanja med Kitajsko in Afriko, ki se kažejo tudi pri projektih AfDB in AfDF. Kitajska uspešnega razvojnega sodelovanja ne vidi brez zagotavljanja miru in stabilnosti v Afriki ob spoštovanju mednarodnega prava (Qinglin 2012). Obenem Kitajska kot razvojni partner afriškim državam želi zagotavljati avtonomijo pri reševanju razvojnih vprašanj in oblikovanju strategij. Po njenem mnenju je izjemno pomembno regionalno povezovanje in sodelovanje afriških držav, zlasti s prostotrgovinskimi sporazumi. Kitajska želi slednje stimulirati s pospešenim trgovinskim sodelovanjem z Afriko, kar se že kaže s tem, da je danes njen najmočnejši trgovinski partner (Jiabao 2012).⁵⁴ Ob tem se je poglobilo finančno sodelovanje, saj je Kitajska 10 milijard USD usmerila v prednostna posojila z večjim poudarkom na socialnem vidiku financiranih projektov in programov. Slednje v povezavi z diverzifikacijo sektorjev financiranja daje večji prostor trajnostnemu razvoju, kar naj bi po mnenju Jiabaoa (2012) pomenilo ne le financiranja infrastrukturnih in energetskih projektov, temveč tudi zmanjševanje revščine, negativnih učinkov migracij, zagotavljanje medicinske in socialne oskrbe, izobraževanja in zaščite okolja.

Pri analizi kitajskega sodelovanja z afriškimi državami ne moremo mimo infrastrukturnega financiranja kot prednostnega področja in stimulatorja razvoja. Kitajska sodeluje pri projektih

⁵³ Memorandum o medsebojnem razumevanju med Izvozno-uvozno kitajsko banko (*Exim banko*), Afriško razvojno banko in Afriškim razvojnim skladom – *Memorandum of Understanding between the Export-Import Bank of China and the African Development Bank and the African Development Fund*. 2008. Podpisan med Izvozno-uvozno kitajsko banko na eni strani in Afriško razvojno banko (ADB) ter Afriškim razvojnim skladom AfDF na drugi strani, 14. maja 2008.

⁵⁴ Leta 2011 je trgovina med afriškimi državami in Kitajsko narasla za skoraj 83 % na približno 166 milijard USD v primerjavi z letom 2009 (Jiabao 2012).

spodbujanja proizvodnih sektorjev, transportne, telekomunikacijske, energetske in vodne infrastrukture z usmerjenostjo v širjenje inovativnih tehnologij za lažji avtonomni razvoj. Kitajska z AfDB in AfDF pri projektih deluje v sinergiji, saj finančne vire na eni strani namenja neposredno projektom teh institucij, na drugi pa tudi kot bilateralni financer neposredno državi članici banke in sklada. Na področju razvoja infrastrukture cestnega prometa je Kitajska prispevala sredstva v konkretne projekte, kot je gradnja dostopa do drugega mostu v Niameju (AfDF 2013b) in Slonokoščeni obali⁵⁵ (Skupina Afriške razvojne banke 2016a, 3–4). V okviru projekta med Togom in Beninom za obnovo ceste Lome-Cotonou in pospeševanja prometa med Abidžanom in Lagosom je prispevala za izgradnjo nekaterih odsekov (AfDF 2011a, 23).⁵⁶ Kitajska je najpomembnejši razvojni partner na področju transportne infrastrukture v Republiki Kongo⁵⁷ (Skupina Afriške razvojne banke 2013c, 3), zelo aktivna pa je tudi v Zambiji⁵⁸ in Malaviju, kjer je financirala projektiranje in gradnjo cestnih povezav (AfDF 2013d, 24). Skupaj z AfDB sta sodelovali pri obnovitvenih delih železnic v Bocvani⁵⁹ in gradnji cestne infrastrukture med Letlhakengom in Kangom (AfDF 2011b, 24). S projekti v Etiopiji in Keniji je Kitajska izrazila spodbudo za prometno regionalno povezovanje (AfDF 2011d, 2; AfDF 2016c, 9). Kitajska je sodelovala z AfDB tudi pri obnovi cestne infrastrukture in pospeševanju cestnega prometa v Togu in Burkini Faso, pri tem pa je bila vidna tudi njena vloga pri podpori zagotavljanju večje cestne varnosti (Skupina Afriške razvojne banke 2012, 12).⁶⁰ Poleg cestne in železniške infrastrukture velja na tem mestu omeniti tudi financiranje razvoja letalskega prometa v Demokratični republiki Kongo (Skupina Afriške razvojne banke 2013č, 22). V Burundiju in Ruandi je Kitajska sodelovala pri razvojnih iniciativah za cestno infrastrukturo ne le z AfDB, ampak tudi z WB, EU, skladi

⁵⁵ Projekti s sodelovanjem *Exim* banke: razširitev avtoceste Abidjan-Bassam s 65 milijardami CFAF in asfaltiranje odsekov ceste Agboville-Rubino-Cechi s 36 milijardami in Odienné-Gbéléban s 38,3 milijarde CFAF (Skupina Afriške razvojne banke 2016a, 3–4).

⁵⁶ Kitajska je za gradnjo združitve cest v Godomeyju namenila 20 milijonov USD, dokončane pa so bile v skladu z načrti decembra 2011 (AfDF 2011a, 23).

⁵⁷ Kitajska je z Republiko Kongo podpisala Sporazum o sodelovanju za financiranje infrastrukturnih projektov (*Cooperation Framework to Finance Infrastructure Projects*), v tej državi pa se je usmerila v financiranje državne infrastrukture, kot so letališče v Brazzavillu in cestne povezave Pointe Noire-Brazzaville (AfDF 2009a; Skupina Afriške razvojne banke 2013c, 3; AfDB 2015b).

⁵⁸ V Zambiji je Kitajska prek *Exim* banke sodelovala pri načrtovanju, obnovi in gradnji izbranih odsekov cest v Lusaki s 402,71 milijona USD, med Mongom in Kalabom s 322,80 milijona USD, med Mansom in Lowingom in v Luapuli z 232,83 milijona USD in med Mbalu in Nakondejem z 202,5 milijona USD (AfDB 2015č, 24).

⁵⁹ Kitajska je podpri obnove železniške infrastrukture v Bocvani namenila 40,6 milijona USD, cestnemu projektu med Letlhakengom in Kangom pa 19 milijonov USD (AfDF 2011b, 24).

⁶⁰ Pri tem projektu je kitajska *Exim* banka financirala gradnjo obvozov nevarnih predelov cestnih odsekov (Skupina Afriške razvojne banke 2012, 12).

arabskih držav in Japonske (AfDF 2012a, 2).⁶¹ Podobno je bilo tudi pri razvojnih projektih v Čadu, kjer je Kitajska član Sveta tehničnih in finančnih partnerjev (*Technical and Financial Partners Committee*),⁶² ki mu predseduje AfDB in skrbi za koordinacijo aktivnosti donatorjev (AfDF 2016b, 3). Slednje kaže na vse večji pomen razvojnih sredstev Kitajske v globalnem merilu, saj enakovredno nastopa z drugimi vidnimi razvojnimi partnerji.

Pomembno področje razvojnega sodelovanja med Kitajsko in afriškimi državami pod okriljem AfDB je bila energetika. Podobno kot pri prometni infrastrukturi je tudi tu Kitajska sledila ideji zmanjševanja razlik med razvitimi in nerazvitimi območji. Slednje je bilo moč opaziti pri njenem sofinanciranju projektov v Republiki Kongo, kjer je prispevala sredstva za infrastrukturo električnega omrežja in s tem spodbudila elektrifikacijo ruralnih območij (AfDF 2012c, 3). V Bocvani je vlada te države Komercialno banko Kitajske (*Commercial Bank of China – CBC*) uvrstila med glavne zunanje financerje projekta gradnje termoelektrarne Morupule B (AfDB 2009a, 2). Pri tem projektu je bilo kot načrtovalec in izvajalec gradbenih del izbrano Kitajsko nacionalno podjetje za električno opremo (*China National Electric Equipment Corporation*), kar kaže na razvojno sodelovanje ne le na ravni finančnih institucij, ampak tudi podjetij pri izvedbi tovrstnih projektov (AfDB 2009, 18). Slednje je koristno tako za države prejemnice sredstev kot Kitajsko samo, ki s tem krepi svojo ekonomsko diplomacijo. Na podoben način je Kitajska prispevala za gradnjo infrastrukture proizvodnje električne energije in njene distribucije v Demokratični republiki Kongo (Skupina Afriške razvojne banke 2016b, 24), v Etiopiji (AfDF 2010, 23), na ruralnih območjih Gane (AfDF 2014a, 25), v Gvineji (AfDF 2013c, 17) in v Južnem Sudanu (AfDF 2013f, 21–22). S sofinanciranjem projektov povezovanja daljnovodov med Slonokoščeno obalo, Liberijo, Sierro Leone in Gvinejo (Skupina Afriške razvojne banke 2013, 3), med Etiopijo in Kenijo (AfDF 2012č, 23) ter med Gambijo, Gvinejo, Gvinejo Bissau in Senegalom (Skupina Afriške razvojne banke 2015b, 4) je Kitajska spodbujala regionalno dostopnost in upravljanje z energetske viri ter s tem poglobljanje gospodarskega sodelovanja med več državami.

⁶¹ *Exim* banka je Burundiju namenila 1,84 milijona USD, Ruandi pa 76,48 milijona USD za gradnjo cestne povezave Rusizi-Ntendezi-Mwiyazo-Rubavu (AfDF 2012a, 21).

⁶² Svet tehničnih in finančnih partnerjev v Čadu je nastal aprila 2011 in združuje med drugim tudi ZDA, Francijo, EU, Nemčijo, Južnoafriško republiko, Program ZN za razvoj, WB in IMF (AfDF 2016b, 3).

Kitajska je s sodelovanjem pri projektih v Burkini Faso,⁶³ Burundiju⁶⁴ (Skupina Afriške razvojne banke 2013b, 3) in Keniji (AfDF 2014b, 27) pokazala na interes za podporo okolju prijaznih tehnologij, kot so sončna, vodna in v manjši meri geotermalna. Podobno je v Ruandi, Kamerunu in Etiopiji, kjer Kitajska spada med glavne donatorje za razvoj okolju prijaznega energetskega sektorja (AfDF 2009b; AfDF 2011c, 3; AfDB 2016b, 22).⁶⁵ AfDB in AfDF v dokumentih poudarjata pomen sinergije njunih finančnih sredstev z drugimi donatorji, kot je Kitajska, pri financiranju energetskih projektov. Ti naj bi sledili ciljem poglobljanja sodelovanja med državami, regionalizacije, zmanjševanja revščine prek zagotavljanja razvojnih potencialov z vlaganjem v infrastrukturo in energetska varnost (AfDF 2012b, 8).⁶⁶

Kitajska se v okviru razvojnega sodelovanja v Afriki ni omejila le na ožje infrastrukturne ali industrijske projekte, ampak tudi socialno-družbene. V Angoli je kot bilateralni financer sodelovala pri institucionalni podpori za trajno zagotavljanje pitne vode in sanitarnih storitev (AfDB 2015a).⁶⁷ Podobno je bilo v Kamerunu, kjer je *Exim* banka na regionalni ravni sodelovala s Kamerunsko korporacijo za vodno rabo (*Cameroon Water Utilities Corporation*) pri gradnji vodovodne infrastrukture za zajetje pitne vode in njenem vzdrževanju (AfDF 2008, 19), kar kaže na subsidiarno sodelovanje institucij. Kot bilateralni financer je Kitajska prispevala k projektu Skupine AfDB za zagotavljanje pitne vode tudi na otočju Comoros (Skupina Afriške razvojne banke 2009, 2) in v Etiopiji (AfDB 2015c, 3). Poleg sanitarne infrastrukture je Kitajska na področju socialnih politik finančno podprla gradnjo bolnišnice in s tem dostop do medicinskih storitev v Ugandi (Skupina Afriške razvojne banke 2011, 3).

V okviru družbenih projektov Kitajska v okviru razvojnega sodelovanja z AfDB in AfDF prisluhne pobudam za spodbujanje izobraževanja, kar je pokazala tudi z bilateralno finančno spodbudo za šolstvo v Eritreji (AfDF 2011č, 2). Podobno je *Exim* banka sodelovala pri

⁶³ Kitajska je od leta 2014 podpornik gradnje sončne elektrane v Zigi z močjo 1,1 MWp z vložkom 2,8 milijona EUR (AfDF 2016a, 21).

⁶⁴ Kitajska je 60 milijonov USD namenila hidroelektrani Ruzibazi v Burundiju (Skupina Afriške razvojne banke 2015a, 27).

⁶⁵ *Exim* banka je v Etiopiji sofinancirala gradnjo hidroelektrane Amertin Neshi in razvoj električnih vodov Sululita-Bahir Dar-D.markos-Sululta (AfDB 2016b, 22).

⁶⁶ Kitajska je pri projektu povezovanja sistema hidroelektrarn v Srednjeafriški republiki in Demokratični republiki Kongo z AfDF sodelovala v okviru Programa urgentne rehabilitacije električne infrastrukture (*Electricity Infrastructure Emergency Rehabilitation Programme*) s prispevkom sredstev v višini 172,86 milijona CNY ali 17,42 milijona UA (AfDF 2012b, 2).

⁶⁷ Pri tem je bila Kitajska usmerjena v financiranje regionalne infrastrukture v pokrajinah Lunda Norte in Namibe, ki jim je namenila skupno skoraj 150 milijonov USD (AfDB 2015a).

gradnji izobraževalnih centrov v Gabonu (AfDB 2016c, 4) in Keniji (AfDF 2012d, 3). Kitajska je v Malaviju prispevala sredstva za gradnjo fakultete za znanost in tehnologijo (AfDF 2013č, 8) in s tem podprla razvoj višjega izobraževanja. Poleg tega je spodbudila modernizacijo optičnega omrežja v Maliju (AfDF 2011e, 22) in gradnjo tovrstne infrastrukture v Togu (Skupina Afriške razvojne banke 2016, 6). Interes po uvajanju inovativnih tehnologij, kot sta informacijska in telekomunikacijska, se je pokazal s sofinanciranjem projekta oblikovanja spletne platforme vladnih služb na Kapverdskih otokih (AfDF 2013a, 3) in podporo sodobne izobraževalne informacijske platforme Senegalske virtualne univerze (*Senegal Virtual University*) (AfDF 2013e, 20).

Na področju reform javne uprave s podporo AfDB je kitajski doprinos manj viden v primerjavi z ostalimi projekti, a v primeru Srednjeafriške republike Kitajska deluje kot spodbujevalec reform vladnega sektorja prek poglobljenega ekonomskega sodelovanja (AfDB in AfDF 2012, 22), v primeru Comorosa pa tudi kot aktiven finančni podpornik reformnih programov AfDB in AfDF za izboljšave sistema javnih financ (AfDB in AfDF 2009, 12). V skladu s tem so tudi prizadevanja Kitajske za odpis dolga nekaterim najbolj zadolženim državam v Afriki v okviru iniciative HIPC (*Heavily Indebted Poor Countries*) pod okriljem WB (AfDB 2009b). S tem Kitajska utrjuje svoj ugled razvojnega partnerja v Afriki, ki razume potrebe držav v razvoju in je sposoben sodelovati tudi z drugimi razvojnimi institucijami v sinergiji.

4.1.3 Vloga Kitajske v Medameriški razvojni banki

Kitajska je svojo namero pridružitve IDB najavila oktobra 2008 v začetni fazi gospodarske krize. S tem je postala 48. članica donatorica te razvojne banke in Skupini IDB namenila 350 milijonov USD v naslednje sklade: 125 milijonov v Sklad za posebne operacije (*Fund for Special Operations*), ki namenja ugodna posojila državam, kot so Bolivija, Gvajana, Haiti, Honduras in Nikaragva (IDB 2008). 75 milijonov USD je Kitajska namenila različnim skladom za zagotavljanje večje učinkovitosti javnih institucij in zasebnega sektorja, enak znesek sredstev pa tudi Medameriški investicijski korporaciji (*Inter-American Investment Corporation – IIC*), ki daje posojila malim in srednje velikim podjetjem. 75 milijonov USD je bilo namenjenih Multilateralnemu investicijskemu skladu (*Multilateral Investment Fund*) za posojila mikropodjetjem. Obe strani sta si že od začetka sodelovanja obetali povečanje

trgovinskega in investicijskega sodelovanja⁶⁸ tudi prek izmenjave tehnoloških znanj in inovacij.

Vključitev Kitajske v IDB je bila v skladu z interesi, ki jih je ta država izrazila v okviru Foruma Kitajske, Latinske Amerike in Karibov (*China – Latin American and Caribbean Countries Forum*) za večji dialog in sodelovanje svetovnega Juga. Slednje izhaja iz potreb in interesov latinskoameriških držav in Kitajske v kontekstu gospodarske krize (Jinping 2014a). Slednje naj bi imelo pomembne posledice za globalno ekonomsko vladanje v smislu večje participacije držav v razvoju, a na kooperativni ravni z drugimi razvojnimi institucijami (Jinping 2015č). Podobno kot pri drugih platformah sodelovanja med državami v razvoju je tudi v tej Kitajska enakopravnost, skupne koristi in razvoj videla kot ključne sestavine partnerstva. V IDB so vidni sledovi njene strategije sodelovanja na podlagi ene razvojne strategije, treh gonil praktičnega sodelovanja med državami, kot so trgovina, investicije in finančno sodelovanje, ter prednostnih področij: »energetika in viri, infrastrukturna gradnja, kmetijstvo, industrija, znanstvene, tehnološke inovacije in informacijske tehnologije, povezovanje industrijskih sektorjev ter poglobljanje medsebojnega gospodarskega sodelovanja« (Jinping 2014a).⁶⁹

Med latinskoameriškiimi državami in Kitajsko ni prišlo le do dogovora na državniški ravni, temveč tudi prek posameznih razvojnih agencij in drugih institucij. Tako sta marca 2012 IDB in kitajska *Exim* banka najavili oblikovanje investicijske platforme za mobilizacijo investicij in trajnostnega razvoja v regiji⁷⁰ (IDB 2012a). IDB je kot mednarodna finančna institucija na tovrsten način spodbujala trgovino in investicije med latinskoameriškiimi državami in Kitajsko v kontekstu premagovanja posledic krize.⁷¹ Omenjena platforma je okrepila druge vire financiranja IDB in kitajskih finančnih institucij v regiji, zlasti za spodbujanje vlaganj zasebnega sektorja. Na podoben način je bil leta 2013 oblikovan Kitajski sofinancirani sklad za Latinsko Ameriko in Karibe (Kitajski sofinancirani sklad) (*China Co-financing Fund for*

⁶⁸ Kitajska je drugi najmočnejši trgovinski partner latinskoameriških držav, saj se je trgovanje med območjema med letoma 1995 in 2007 povečalo kar za 13-krat (IDB 2008).

⁶⁹ Kitajska je slednje podkrepila z oblikovanjem posebnega sklada za infrastrukturne projekte v višini 10 milijard USD, s povečanjem kreditne linije na 20 milijard USD in prispevkom nadaljnjih 5 milijard USD za financiranje sodelovanja na področju energetike, virov, kmetijstva, proizvodnje, visokih tehnologij in trajnostnega razvoja (Jinping 2014a).

⁷⁰ Skupni sklad *Exim* banke in IDB je znašal 1 milijardo USD in bil na voljo tako zasebnim kot javnim posojilojemalcem (IDB 2012).

⁷¹ Posledice so bile vidne zlasti v zmanjšanem kitajskem povpraševanju po izvoznih produktih latinskoameriških držav.

Latin America and the Caribbean)⁷² za financiranje projektov javnega in zasebnega sektorja v smeri trajnostnega razvoja (IDB 2013b).⁷³ To ni bila pomembna prelomnica le za sodelovanje med Kitajsko in latinskoameriškimi državami, temveč tudi drugimi partnerji v okviru sodelovanja svetovnega Juga. Leta 2015 se je tovrstno sodelovanje s sklenitvijo Memoranduma o razumevanju (*Memorandum of Understanding*) še poglobilo in vključilo tudi druge ključne institucije na Kitajskem, obenem pa finančnemu sodelovanju dodalo tehnično komponento v smislu prenosa in izmenjave znanj (IDB 2015a).

Na področju razvojnega sodelovanja med Kitajsko in IDB izstopajo trije razvojni skladi: Latinskoameriško-kitajski infrastrukturni sklad (*LAC-China Infrastructure Fund*),⁷⁴ Latinskoameriško-kitajski sklad za srednja podjetja (*LAC-China MID CAP Corporate Fund*)⁷⁵ in Latinskoameriško-kitajski sklad za naravne vire (*LAC-China Natural Resources Fund*)⁷⁶ (IDB 2012b, 1). Vsi trije so bili zasnovani z namenom poglobljanja ekonomske in finančne integracije med Latinsko Ameriko, Karibi in Kitajsko v smislu privabljanja investitorjev in vlagateljev v bolj tvegane naložbe, ki so pomembne za razvoj infrastrukture, srednjih podjetij in koriščenja naravnih virov. Vloga IDB pri omenjenih skladih ni bila le v finančnem prispevku, ampak tudi v višanju njihove bonitete in prepoznavnosti na osnovi slovesa te finančne institucije. Poleg tega je bila dobrodošla pri širjenju informacij o poslovnem okolju in kulturi v Latinski Ameriki (IDB 2012b, 2). Prek tega je IDB pomembno prispevala k diverzifikaciji sektorjev za kitajske in druge tuje investitorje, kar je bil eden od pomembnejših ciljev sodelovanja med Kitajsko in IDB. Obe strani sta pri tem poskrbeli za

⁷² Kitajska je v Kitajski sofinancirani sklad za Latinsko Ameriko in Karibe vstopila z Ljudsko kitajsko banko in mu namenila 2 milijardi USD, od tega je bilo 500 milijonov USD namenjenih projektom javnega, 1,5 milijarde USD pa projektom zasebnega sektorja (IDB 2013b).

⁷³ Omenjeni sklad je bil prvi tovrstni med Kitajsko in Regionalno razvojno banko za zmanjševanje revščine in neenakosti, spodbujanje investicij zasebnega sektorja, izboljšanje konkurenčnosti, socialne varnosti, zmanjševanje negativnih učinkov podnebnih sprememb in povečanje enakopravnosti med spoloma (IDB 2013b).

⁷⁴ Latinskoameriško-kitajski infrastrukturni sklad (*LAC-China Infrastructure Fund*) je bil oblikovan za investicije v cestno, železniško, letališko, pomorsko in energetska infrastrukturo. Upravljalec sklada je razpolagal s proračunom v višini 1 milijarde USD v partnerstvu s podjetjem Skladi za infrastrukturno in realno premoženje (*Macquarie Infrastructure and Real Assets*), dela Skladov Macquarie (*Macquarie Funds Group*) (IDB 2012b, 1).

⁷⁵ Latinskoameriško-kitajski sklad za srednja podjetja (*LAC-China MID CAP Corporate Fund*) je bil z 0,5 milijona USD v pomoč pri razvoju srednjih podjetij v potrošnih sektorjih, distribuciji in logistiki, industrijski proizvodnji, kmetijstvu in finančnih storitvah. Upravljal ga je investicijsko podjetje Darby (IDB 2012b, 2).

⁷⁶ Latinskoameriško-kitajski sklad za naravne vire (*LAC-China Natural Resources Fund*) je s 350 milijoni USD skrbel za prehransko in energetska varnost prek investiranja v srednja podjetja s področja kmetijstva, energetike in obnovljivih virov energije. Upravljalec sklada je podjetje SinoLatin Investment Advisors (SLIA) (IDB 2012b, 2).

nadzor okoljske ustreznosti projektov, saj sta se zavezali k upoštevanju tovrstnih politik IDB⁷⁷ (IDB 2012b, 3).

Latinskoameriško-kitajski sklad za srednja podjetja (*LAC-China MID CAP Corporate Fund*) je pokazal močan interes latinskoameriških držav v IDB in Kitajske podpirati srednja podjetja pri vključevanju v globalne verige vrednosti. Pomanjkanje srednjeročnih in dolgoročnih sredstev na tem področju sta IDB in Kitajska želeli zmanjšati v projektu partnerstva z banko Sudameris (*Sudameris Bank S.A.E.C.A.*) v Paragvaju, kjer je Kitajski sofinancirani sklad prispeval posojilo v višini 5 milijonov USD (IDB 2015b). S tem je Kitajska spodbudila razvoj srednje velikih podjetij s področja kmetijstva,⁷⁸ trgovine, industrije in storitev (IDB 2015c, 2). Poleg razvoja srednjih podjetij je Kitajska v skladu s svojim interesom po širjenju proste trgovine prisostvovala projektu spodbujanja internacionalizacije srednjih podjetij (IDB 2015č). V okviru projekta z banko Continental (*S.A.E.C.A.*) je temu namenila 10 milijonov USD za podporo neposrednim tujim investicijam latinskoameriških srednjih podjetij in večjemu vključevanju na mednarodne trge v obliki dolgoročnih spodbud uvoza, izvoza in delovnega kapitala (IDB 2015č, 1).

Pospeševanje trgovine in regionalno povezovanje spadata med skupne interese Kitajske in latinskoameriških držav, kar se kaže tudi v projektu gradnje kontejnerskega terminala v pristanišču Manzanillo v mehiški zvezni državi Kolima. Gradnja naj bi okrepila transportne zmožnosti pristanišč na zahodni mehiški obali,⁷⁹ pri čemer bi se povečala izvoz in uvoz mehiških podjetij in mednarodna trgovina na Tihem oceanu s Kitajsko in drugimi azijskimi državami (IDB 2015f, 1). Za izvajalca gradbenih del pri uresnitvi projekta je bilo izbrano kitajsko podjetje China Harbour Engineering Company, Ltd (IDB 2015g, 1). Kitajska je bila udeležena v projektu s finančno spodbudo Kitajskega infrastrukturnega sklada,⁸⁰ ki je sodeloval z IDB, in s ponudbo kitajskega podjetja kot izvajalca projekta. IDB je projektu ponudila tako finančno kot tehnično podporo v smislu zagotavljanja okoljskih, družbenih in

⁷⁷ Tu gre za upoštevanje politik IDB, kot so *Environment and Safeguards Compliance Policy (OP-703)*; *Involuntary Resettlement Policy (OP-710)*, *Indigenous People Policy (OP-765)*, *Information Disclosure Policy (OP-102)* in *Natural Disaster Risk Management Policy (OP-704)* (IDB 2012b, 3).

⁷⁸ V tem smislu so bila kratkoročna posojila namenjena nakupu semen in gnojil, dolgoročna posojila pa infrastrukturi, opremi in nakupu zemljišč, v drugih primerih pa tudi nakupu živine (IDB 2015c, 2).

⁷⁹ Gradnja kontejnerskega terminala naj bi do leta 2021 povečala zmožnosti pretovora pristanišča v Manzanillo za 1,35 milijona univerzalnih kontejnerjev (TEU) in prinesla možnost oblikovanja največjega pristanišča na zahodni mehiški obali s pretovorom 2,2 milijona TEU (IDB 2015f, 1).

⁸⁰ Kitajski infrastrukturni sklad je k celotni vrednosti projekta v okviru višini 350 milijonov USD prispeval 50 milijonov USD (IDB 2015g, 3).

varnostnih standardov. Oboje naj bi prispevalo k privabljanju zasebnih investitorjev za vlaganje v pristanišče in transportno infrastrukturo, kar je v skladu s strategijo IDB za pospeševanje razvoja prek spodbujanja investicij zasebnega sektorja (IDB 2015f, 2). Obenem naj bi projekt prispeval k povečanju konkurenčnosti, regionalni in globalni gospodarski integraciji skladno z interesi latinskoameriških držav in Kitajske.

V skladu s svojo strategijo spodbujanja razvojnega sodelovanja z vključevanjem inovacij in varovanjem okolja je Kitajska sodelovala pri projektu tehničnega sodelovanja pri pripravi srečanja regionalnega latinskoameriškega foruma z naslovom Evalvacija naše energetske prihodnosti: Podnebne spremembe in obnovljivi viri energije v Latinski Ameriki (*Rethinking Our Energy Future: Climate Change and Renewable Energy in LAC*) (IDB 2013a, 2). Kitajska je bila del Globalnega foruma zelene rasti (*Global Green Growth Forum*)⁸¹ in je v sodelovanju z IDB⁸² sodelovala pri organizacijski pripravi srečanja.⁸³ Razvojno sodelovanje v smeri okoljske trajnosti ni bilo omejeno le na tehnično sodelovanje, temveč tudi finančno. Kitajski sofinancirani sklad je prispeval 25 milijonov USD za Partnerstvo zelenega financiranja med IDB in brazilsko banko ABC Brasil (*Banco ABC Brasil, S.A.*)⁸⁴ za spodbujanje zelenih investicij zasebnega sektorja zlasti v koriščenje biogoriv in biomase (IDB 2015d, 1). Tovrstno partnerstvo je obogatilo vire financiranja omenjenih sektorjev s strani banke ABC Brasil, ki je že imela izkušnje na tem področju in bila pomembna pri zagotavljanju naraščajočih energetskih potreb Brazilije. IDB je banki obenem ponudila svoje mehanizme nadzora okoljske trajnosti in zdržnosti projektov⁸⁵ (IDB 2015e, 1–2).

Med oblike razvojnega sodelovanja Kitajske z latinskoameriškiimi državami lahko uvrstimo tudi sodobnejše finančne instrumente, kot je spodbujanje trga obveznic za sklade zelenega razvoja. Kitajski sofinancirani sklad je 50 milijonov USD prispeval v Regionalni instrument zelenega sklada (*Regional Green Bond Facility*), katerega namen je spodbujati širitev trga obveznic za financiranje projektov energetske učinkovitosti Mehškega podjetja za energetske

⁸¹ Globalni forum zelene rasti so poleg Kitajske sestavljale še Danska, Južna Koreja, Mehika, Kenija in Katar z namenom spodbujanja javno-zasebnega partnerstva za zeleno in trajnostno rast (IDB 2013a, 2).

⁸² IDB je v projektu dobila vlogo organizatorja srečanja, na katerem so predstavniki javnega in zasebnega sektorja razpravljali o razpoložljivosti obnovljivih virov energije v Latinski Ameriki, možnih ovirah za njihovo koriščenje in ekonomski analizi njihovega izkoristka (IDB 2013a, 2).

⁸³ Za izvedbo foruma je Kitajska namenila 312.500 USD (IDB 2013a, 4).

⁸⁴ V partnerstvo je poleg Kitajskega sofinanciranega sklada IDB prispevala 75 milijonov USD, druge mednarodne finančne institucije pa približno 75 milijonov USD (IDB 2015e, 1).

⁸⁵ Primer tovrstnega mehanizma je Kriterij IDB za ustreznost zelenega financiranja (*IDB's Green Financing Eligibility Criteria*) (IDB 2015e, 1–2).

storitve (*Mexican Energy Service Company – ESCO*) (IDB 2016b, 1). Projekti naj bi prenovili dotrajano energetska infrastrukturo, zagotovili stabilnost oskrbe z električno energijo in zmanjšali onesnaževanje s toplogrednimi plini v skladu s Strategijo IDB o podnebnih spremembah (*IDB's Climate Change Strategy*) (IDB 2016b, 2). Projekt pod okriljem Instrumenta zelenega sklada IDB (*IDB Green Bond Facility*) so države skupine G20 na srečanju v Turčiji leta 2015 označile za najučinkovitejšega pri stimulaciji finančnih trgov energetske učinkovitosti, Mehiki pa je pomenil pomembno gonilo razvoja zelenih skladov in zelenih investicij ter konkretna zmanjšanja emisij toplogrednih plinov.⁸⁶

V okviru razvojnega sodelovanja med IDB in Kitajsko najdemo tudi socialne projekte. Kitajski sofinancirani sklad je obljubil do 30 milijonov USD za Partnerstvo financiranja trajnostne stanovanjske politike (*Sustainable Social Housing Finance Partnership*) v Peruju prek sklada MIVIMIENDA S.A., katerega namen je bil razširiti dostopnost stanovanjske namestitve za družine nižjih in srednjih slojev v Peruju (IDB 2016c, 1). Poleg tega je bilo partnerstvo zastavljeno v smeri financiranja nakupov okolju prijaznih stanovanj in s tem zmanjšanja negativnih okoljskih učinkov. Udeleženi v partnerstvu si od tega obetajo zmanjšanje stanovanjskega deficita⁸⁷ in pospešeno gradnjo okolju prijaznih objektov (IDB 2016c, 2). Projekt je pokazal sozvočje interesov Kitajske in strategij IDB za zmanjšanje revščine, neenakosti in povečanje socialne vključenosti nižjih in srednjih slojev prebivalstva. Poleg zmanjšanja stanovanjskega deficita se njegov prispevek kaže na področju razvoja finančnega sektorja hipotek in ostalih bančnih instrumentov.

IDB in Kitajska se v svojem razvojnem sodelovanju nista omejili le na posamezne projekte znotraj določenih sektorjev, ampak sta slednje nadgradili s širokim tehničnim sodelovanjem za poglobljanje trgovinskih in investicijskih odnosov med Kitajsko in Latinsko Ameriko.⁸⁸ Slednje je bilo pomembno v okoliščinah gospodarske krize, ko je bil zmanjšan izvoz latinskoameriških držav in je prestrukturiranje kitajskega gospodarstva prineslo ohlajanje rasti

⁸⁶ Projekt naj bi spodbudil zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov za 2,5 milijona ton ogljikovega dioksida (IDB 2016, 1).

⁸⁷ V skladu z ocenami perujskega Ministrstva za bivanje, gradnjo in higieno (*Ministerio de Vivienda, Construcción y Saneamiento*) 1,8 milijona ljudi ni imelo dostopa do stanovanja (IDB 2016c, 1).

⁸⁸ Za projekt okrepitve trgovinskih in investicijskih odnosov med latinskoameriški državami in Kitajsko (*RG-T2725: Enhancing China-LAC Trade and Investment Relationships*) je bilo namenjenih 0,9 milijona USD (IDB 2016).

gospodarskega sodelovanja.⁸⁹ V tem kontekstu so se latinskoameriške države in Kitajska lotile nujne diverzifikacije in specializacije sektorjev z uporabo inovativnih znanj in tehnologij, obenem pa tudi vključevanja malih in srednje velikih podjetij (IDB 2016a, 2). Projekti tehničnega sodelovanja so zajemali izobraževanje vladnih uslužbencev latinskoameriških držav o trgovinskih in investicijskih priložnostih na Kitajskem,⁹⁰ povezovanje podjetij z obeh strani⁹¹ in analize dobrih primerov gospodarskega sodelovanja z najvišjimi predstavniki držav in podjetij⁹² (IDB 2014, 3).

4.2 VLOGA KITAJSKE V 'NOVIH' RAZVOJNIH BANKAH, NASTALIH V OBDOBJU OD ZAČETKA GOSPODARSKE KRIZE LETA 2008

4.2.1 Vloga Kitajske v Novi razvojni banki držav BRICS

NDB je multilateralna razvojna banka, pri nastanku katere je Kitajska neposredno sodelovala s podpisom Sporazuma o novi razvojni banki (*Agreement on New Development Bank*) 15. julija 2014 v Fortalezzi v Braziliji skupaj z Indijo, Rusko federacijo, Brazilijo in Južnoafriško republiko (NDB 2016). Ustanovno srečanje Sveta guvernerjev je potekalo 7. julija 2015 ob srečanju skupine držav BRICS v Ufi v Rusiji, sporazum o sedežu banke pa je bil podpisan februarja 2016 s kitajsko vlado. Slednje je pri analizi udejstvovanja Kitajske v NDB izjemnega pomena, saj je bil na ta način sedež banke postavljen v Šanghaj. Do ene od prvih pobud za nastanek te mednarodne finančne institucije je prišlo na 4. srečanju skupine BRICS v Indiji, kjer so voditelji držav v Deklaraciji iz Delhija obravnavali možnost oblikovanja NDB kot institucije za spodbujanje infrastrukturnega in trajnostnega razvoja v državah BRICS in drugih državah v razvoju (Deklaracija iz Delhija 2012).⁹³ Ob tem so dodali, da bi nova finančna institucija predstavljala dodatek obstoječim multilateralnim in regionalnim

⁸⁹ Trgovina med latinskoameriški državami in Kitajsko je bila v veliki meri in je še vedno odvisna od kitajskega povpraševanja po primarnih surovinah, zlasti naftnih derivatih, bakru, železovi rudi in soji (IDB 2014, 2).

⁹⁰ Izobraževanje javnih uslužbencev je zajemalo dvotedenski obisk Kitajske, med katerim so slednji izvedeli več o političnem in gospodarskem sistemu države, kar naj bi pripomoglo k medsebojnemu razumevanju in lažjemu poslovnemu sodelovanju. Slednjemu je bilo namenjenih 550.000 USD (IDB 2014, 3).

⁹¹ Za poglobljeno poslovno sodelovanje je projekt predvideval posredovanje najboljših poslovnih praks in poslovnih modelov kitajskih podjetij latinskoameriških podjetjem, ki so se zanimala za poslovanje s Kitajsko. Tovrstne informacije so postale dostopne prek spletnih, avdio-vizualnih, pisnih in drugih virov, pripravi katerih je bilo namenjeno 150.000 USD (IDB 2014, 3).

⁹² Dvodnevno poslovno srečanje v obliki okroglih miz o poslovnem sodelovanju, sejma podjetij in njihovem mreženju za dolgoročno poslovno sodelovanje je zahtevalo 950.000 USD (IDB 2014, 4).

⁹³ Deklaracija iz Delhija – *Fourth BRICS Summit: Delhi Declaration*. 2012. Sprejeta na srečanju voditeljev skupine BRICS v New Delhiju v Indiji, 29. marca 2012.

finančnim institucijam »za globalno rast in razvoj« (Deklaracija iz Delhija 2012). Na srečanju v Durbanu v Južnoafriški republiki 27. marca 2013 so voditelji BRICS sprejeli poročilo svojih finančnih ministrov, da je oblikovanje NDB izvedljiv projekt, ki bo reševal pomanjkanje dolgoročnih infrastrukturnih sredstev v državah v razvoju, zlasti z možnostjo oblikovanja investicijskih skladov (Deklaracija eThekwini 2013).⁹⁴

NDB je bila zastavljena kot razvojna institucija, ki bo spodbujala investicije v infrastrukturni in trajnostni razvoj javnim in zasebnim virom skozi posojila, garancije, sklade in druge inovativne finančne instrumente. Poleg omenjenih finančnih virov je med pomembnejše uvrstila tudi tehnično pomoč v obliki širjenja znanja in dobrih praks pri projektih (Sporazum o Novi razvojni banki 2014, 1. člen).⁹⁵ Ustanovne članice so se zavezale k vpisu kapitala v višini 50 milijard USD in avtoriziranemu vpoklicanemu kapitalu 100 milijard USD. V skladu z vpisom kapitala je bila med države članice razdeljena tudi glasovalna moč, k banki pa lahko pristopi katerakoli članica ZN (Sporazum o Novi razvojni banki 2014, 2. člen). Z vidika špekulacij, kaj oblikovanje nove razvojne banke pomeni za mednarodno razvojno sodelovanje v času krize, je možno že v omenjenem sporazumu poleg osnovnih funkcij odobritve posojil in upravljanja z razvojnimi skladi zaznati željo držav BRICS po sodelovanju NDB z drugimi mednarodnimi finančnimi institucijami (Sporazum o Novi razvojni banki 2014, 3. člen), tudi tistimi, v katerih države BRICS niso imele vidnejše vloge in glasovalne moči. Slednje je v skladu z interesi Kitajske po aktivnem udejstvovanju v institucijah mednarodnega razvojnega sodelovanja, kjer kot nova velesila ni želela oblikovanja popolnoma novega sistema institucij kot nadomestila obstoječim, ampak slednjim najti komplement v smislu okrepitve razvojnega sodelovanja in njegovega sooblikovanja z upoštevanjem novih razmerij gospodarske moči v svetu.

NDB za Kitajsko predstavlja eno od najpomembnejših novih razvojnih institucij, nastalih v letih od začetka gospodarske krize leta 2008. Na srečanju skupine BRICS v Durbanu v Južnoafriški republiki je kitajski predsednik Xi Jinping NDB neposredno izpostavil: »Naš politični konsenz moramo pretvoriti v konkretna dejanja, aktivno podpreti projekte, kot je Nova razvojna banka in skupni rezervni aranžmaji /.../, ter predstaviti pozitivno sliko držav

⁹⁴ Deklaracija eThekwini – *eThekwini Declaration*. 2013. Dokument s srečanja skupine BRICS v Durbanu v Južnoafriški republiki s podnaslovom: BRICS and Africa: Partnership for Development, Integration and Industrialisation, sprejet 27. marca 2013.

⁹⁵ Sporazum o Novi razvojni banki – *Agreement on the New Development Bank*. 2014. Sprejet na srečanju voditeljev skupine BRICS v Fortalezzi v Braziliji, 15. julija 2014.

BRICS, ki podpirajo domač razvoj in mednarodno sodelovanje« (Jinping 2013a). Kaj zares pomeni oblikovanje NDB za Kitajsko, pa je Xi Jinping izrazil takole: »S skupnimi moči smo se (voditelji BRICS) strinjali o oblikovanju Nove BRICS razvojne banke, pomembnem rezultatu dolgoročnega pomena v sodelovanju BRICS. Slednja uteleša politično voljo BRICS držav za solidarnost, sodelovanje in skupni razvoj. Ne bo le povečala vloge BRICS v mednarodnih finančnih zadevah, ampak pomembneje, prinesla večje prednosti prebivalcem naših in drugih držav v razvoju. Vesel sem vaše podpore, da Šanghaj postane sedež banke. Pripravljene smo sodelovati z vsemi stranmi, da institucija prične čim prej delovati« (Jinping 2014c). Kitajski funkcionarji so podporo za NDB kot razvojno institucijo izrazili tudi s prepričanjem, da vlaganje v infrastrukturo prispeva k trajnostnemu razvoju, integraciji globalnih verig vrednosti, večji vlogi BRICS in drugih držav v razvoju v mednarodnem razvojnem sodelovanju kot delu mednarodnih odnosov v času gospodarske krize (China Daily 2016).

S sporazumom med Novo razvojno banko in vlado Ljudske republike Kitajske o sedežu Nove razvojne banke v Šanghaju na Kitajskem (v nadaljevanju Sporazum o sedežu NDB) (*Agreement between the New Development Bank and the Government of the People's Republic of China regarding the Headquarters of the New Development bank in Shanghai, China – Headquarters Agreement*) je Kitajska prostovoljno prevzela odgovornost zagotovitve primernih začasnih ali stalnih prostorov NDB za njeno poslanstvo in nemoteno delovanje (Sporazum o sedežu NDB 2016, 3. člen).⁹⁶ S tem sporazum je banka dobila pravno osebnost na ozemlju Kitajske, slednja pa se je zavezala k spoštovanju imunitete njenega osebja in premoženja, k zagotavljanju njene varnosti, dostopa do javnih dobrin in zagotavljanju nemotenega komuniciranja z zunanjim svetom. Omenjene dolžnosti, prevzete s strani Kitajske, kažejo na njen interes po podpori NDB, saj je država omenjeno institucijo povezala s svojimi stališči krepitev mednarodnih razvojnih institucij in oblikovanja novih z okrepljeno vlogo držav v razvoju v luči »solidarnosti, medsebojnega zaupanja, odprtosti, transparentnosti in skupnega razvoja« (Jintao 2011c).

⁹⁶ Sporazum med Novo razvojno banko in vlado Ljudske republike Kitajske o sedežu Nove razvojne banke v Šanghaju na Kitajskem – *Agreement between the New Development Bank and the Government of the People's Republic of China regarding the Headquarters of the New Development bank in Shanghai, China*. 2016. Sprejet na srečanju predsednika NDB Kundapurja Vamana Kamatha in župana Šanghaja Yanga Xionga, 27. februarja 2016.

Pomembnost NDB za Kitajsko se ne kaže le prek interesov, ki jih izraža v svojih političnih govorih, ampak tudi z oblikovanjem sklada obveznic v kitajskih juanih oz. valuti renmimbi. Slednje je kitajski valuti dalo priznanje stabilnosti v primerjavi z ostalimi denarnimi enotami držav BRICS, obenem pa možnost večje internacionalizacije, s katero bi juan povečal svojo prisotnost v globalni ekonomiji v primerjavi z USD (Times of India 2016). NDB si z oblikovanjem sklada obeta med 460 in 767 milijoni USD kapitala za vlaganje v svoje projekte. Ob tem je pomembno, da je NDB kot nosilka skladov pridobila najvišjo bonitetno oceno (AAA) s strani kitajskih bonitetnih agencij China Chengxin Credit Rating Group in China Lianhe Credit Rating Co Ltd., kar je banki prineslo večjo možnost pridobivanja cenovno ugodnejših finančnih virov. V naslednjih letih banka načrtuje nadaljnje izdajanje obveznic za pridobitev do 1,5 milijarde USD kapitala z namenom vlaganja zlasti v zelene tehnologije (China Economic Net 2016).

Do uradne vzpostavitve Zelenega finančnega sklada (*Green Financial Bond*) je prišlo 18. julija 2016 in je pomenila pomemben mejnik oblikovanja prvega tovrstnega sklada multilateralne razvojne banke na Kitajskem (New Development Bank 2016b). Zaupanje Kitajske v omenjeni sklad se je pokazalo z bankami garantkami: Banka Kitajske (*Bank of China Limited – BOC*), Kitajska industrijska in komercialna banka (*Industrial and Commercial Bank of China Limited – ICBC*), Kitajska gradbena banka (*China Construction Bank Limited*), Korporacija kitajske razvojne banke (*China Development Bank Corporation*), banka HSBC Bank (China) Company Limited in Standard Chartered Bank (China) Limited. Že ob ustanovitvi je več kot 40 kitajskih in mednarodnih investitorjev izkazalo interes za vlaganje v omenjeni sklad, kar ni utrdilo le stabilnosti tega finančnega instrumenta, ampak tudi zaupanje v NDB kot novo mednarodno finančno institucijo. Zeleni finančni sklad je prevzel okolju prijazne principe delovanja Kitajske ljudske banke (*People's Bank of China*), kar kaže na odprtost NDB za kitajske smernice razvojnega sodelovanja in okoljske trajnosti (New Development Bank 2016c).

NDB je zaradi svojega sedeža na Kitajskem postala del interakcije z AIIB, ki ima sedež v Pekingu. Najpomembnejša skupna točka obeh institucij je poslanstvo zapolnjevanja primanjkljaja infrastrukturnih sredstev, ki naj bi dosegal kar 1.000 milijard USD in daje vsem razvojnim institucijam dovolj prostora za sodelovanje (Global Times 2016). Na eni strani je NDB usmerjena v razvojno financiranje držav BRICS, AIIB pa azijskih držav, s čimer je interakcija med institucijama zastavljena izrazito komplementarno. AIIB ni edina institucija,

ki bo sodelovala z NDB, saj je slednja podpisala Memorandum o razumevanju o strateškem sodelovanju (*Memorandum of Understanding on Strategic Cooperation*) s Korporacijo kitajske konstrukcijske banke (*China Construction Bank Corporation – CCB*)⁹⁷ (New Development Bank 2016a). NDB je pri podpisu tega memoranduma sledila sporazumu z Brazilsko razvojno banko (*Brasilian Development Bank*) in indijsko Industrijsko kreditno in investicijsko korporacijo (*Industrial Credit and Investment Corporation*) (SputnikNews 2016). Slednje kaže na to, da so tudi kitajske finančne institucije strateško pomembne za razvojno sodelovanje NDB. S sporazumom sta instituciji pričeli sodelovati na področju izdaje obveznic, skupnega financiranja in izmenjave informacij. CCB je za NDB postala pomembna tudi zaradi razpoložljivosti sredstev za Finančne zelene Sklade NDB (*NDB's Financial Green Bonds*) in infrastrukturno vlaganje na področju iniciative En pas, ena cesta (*One Belt One Road Initiative*), s katero želi Kitajska povezati nekdanje gospodarske partnerice na svilni poti med Kitajsko in Evropo prek Srednje Azije (New Development Bank 2016a).

Kot enega od pomembnejših mejnikov NDB tudi za Kitajsko lahko uvrstimo odobritev posojil za projekte na Kitajskem in v Indiji 22. novembra 2016 s strani Odbora direktorjev (*Board of Directors*). Banka se je odločila 2 milijardi juanov posoditi projektu gradnje vetrnih elektrarn v zalivu Putian Pinghai na Kitajskem (*Putian Pinghai Bay Offshore Wind Power Project*)⁹⁸ in 350 milijonov USD gradnji cestne infrastrukture v indijski pokrajini Madhya Pradesh (*Madhya Pradesh Major District Roads Project*)⁹⁹ (New Development Bank 2016č). Za analizo odnosov med NDB in Kitajsko je zgovorno dejstvo, da je razvojna banka svoj prvi sporazum o posojilu podpisala prav s to državo 21. decembra 2016 za projekt postavitve solarnih celic (*Shanghai Lingang Distributed Solar Power Project*)¹⁰⁰ (New Development Bank 2016d). NDB je projektu namenila 525 milijonov juanov, Kitajska pa si od projekta obeta tudi pridobitev izkušenj s področja novih tehnologij in administrativnega upravljanja

⁹⁷ Korporacija kitajske konstrukcijske banke je nastala leta 1954 in danes zajema 15.000 podružnic po Kitajski, zagotavlja storitve 3,9 milijona korporativnim klientom in 340 milijonom strank. Aktivno spodbuja iniciative kitajske vlade, kot je En pas, ena cesta (*One Belt One Road Initiative*), in s tem NDB v partnerstvu omogoča dostop tudi v okvir projektov na tem področju (New Development Bank. 2016a).

⁹⁸ V okviru tega projekta bo NDB kitajski vladi dala posojilo v višini 2 milijard juanov za gradnjo druge faze projekta vetrnih elektrarn z zmogljivostjo 250 MW v zalivu Pinghai Bay v Putianu v provinci Fujian (New Development Bank 2016č). Gradnja obeta proizvodnjo 873 milijonov kWh električne energije letno in zmanjšanje izpustov ogljikovega dioksida na letni ravni za 869.900 ton.

⁹⁹ V okviru projekta gradnje cestne infrastrukture v indijski pokrajini Madhya Pradesh (*Madhya Pradesh Major District Roads Project*) bo NDB indijski vladi zagotovila 350 milijonov USD za nadgradnjo 1.500 km glavnih cest za uporabo v vseh vremenskih razmerah, izboljšavo pripadajoče cestne infrastrukture in upravljanje z njimi (New Development Bank 2016č).

¹⁰⁰ V okviru projekta bo podjetje Shanghai Lingang Hongbo New Energy Development Co. Ltd. v obdobju 3 let zgradilo sončno elektrarno s fotovoltaičnimi celicami s skupno močjo 100 MW v eni od šestih največjih industrijskih con v Šanghaju *Lingang Industrial Area* (New Development Bank 2016d).

tovrstnih projektov. Kitajska je ob podpisu sporazuma poudarila, da slednji kaže na močno podporo, ki jo NDB dobi s strani te države pri razvojnem sodelovanju na področju infrastrukturnega in trajnostnega razvoja. Ob tem je pomembno tudi to, da bo za implementacijo projekta odgovorno kitajsko podjetje Shanghai Lingang Hongbo New Energy Development Co. Ltd., kar prinaša finančne in druge prednosti kitajskemu energetskega sektorju.

4.2.2 Vloga Kitajske v Azijski infrastrukturno-investicijski banki

Idejo o nastanku AIIB kot nove regionalne razvojne banke in mednarodne finančne institucije je Kitajska najavila leta 2013, ko je Xi Jinping na srečanju skupine držav APEC (*Asia-Pacific Economic Cooperation*) opozoril na močno potrebo azijskih držav v razvoju po infrastrukturnih sredstvih. Slednje je spadalo v kontekst resnih pritiskov na gospodarsko rast in finančno stabilnost teh držav, kar je povzročilo potrebo po »mobilizaciji več sredstev za razvoj infrastrukture z namenom ohranjanja stabilne gospodarske rasti, doseganja večje regionalne povezanosti in integracije« (Jinping 2013b). AIIB kot nova razvojna institucija se je oblikovala v azijskem prostoru v kontekstu splošne kitajske zunanje-politične strategije in naravnosti sodelovanja, v katerem imajo vse vpletene strani skupne koristi (*win-win cooperation*) (Zhenmin 2015; Jinping 2015a) in katerih rezultat so tudi Inicijativa pasu in ceste (*Belt and Road Initiative*) za ožvitev koridorjev nekdanje svilne ceste, prostotrgovinski sporazumi z državami ASEAN in ekonomski koridorji z Bangladešem, Indijo, Mjanmarjem in Pakistanom (Yi 2013b).

Oblikovanje nove regionalne razvojne institucije, kot je AIIB, v skladu s pogledom kitajskih političnih funkcionarjev ni pomenilo revolucionarnega začetka oblikovanja novega sistema, temveč izraz ideje o spremembi mednarodnega razvojnega sodelovanja kot dela finančnega sistema kot bolj pravičnega, enakovrednega, vključujočega in učinkovito vodenega z večjo participacijo držav v razvoju. Kitajska je obenem spodbudila postavitve infrastrukturnega razvoja ponovno med ključne temelje nadaljnje gospodarske rasti (Jinping 2014b; Yi 2015b). Posledice gospodarske krize so bile še vedno vidne, saj so nestabilni finančni tokovi, visoka stopnja zadolženosti in nezaupanje v trge pustili posledice z nestabilnimi cenami primarnih surovin in ranljivostjo realnih sektorjev držav v razvoju (Jinping 2014b). Kitajska je izrazila prepričanje, da tovrstne težave države niso smele reševati z zapiranjem in s protekcionističnimi politikami, temveč z večjim povezovanjem in regionalizacijo, pri čemer

naj bi AIIB igrala eno od vidnejših vlog v azijskem prostoru. Infrastruktura, znanost in tehnologija, institucionalno povezovanje, finančni tokovi in medosebni stiki naj bi pomenili področja za inovativne razvojne priložnosti. V tem kontekstu so nastali projekti Ekonomskega pasu svilne ceste (*Silk Road Economic Belt*), Pomorske svilne ceste 21. stoletja (*21st Century Maritime Silk Road*) (Yesui 2014; Yi 2014) in nenazadnje NDB, obravnavana v prejšnjem poglavju. Komplementarno sodelovanje v smeri večje regionalne povezanosti in integracije je potekalo tudi v okviru APEC in ASEAN, kar kaže na kitajski interes za integracijo prizadevanj držav na različnih ravneh in v okviru različnih iniciativ (Jinping 2015c).

Kitajska je AIIB komplementarno umestila med pobude regionalnega prometnega povezovanja za učinkovitejši gospodarski razvoj, kot so mostovi prijateljstva med Kitajsko in Bangladešem (*Bangladesh-China Friendship Bridges*), projekti na Šrilanki (*Colombo-Katunayake Expressway*), ekonomski koridorji med Kitajsko, Bangladešem, Indijo in Mjanmarjem (*Bangladesh-China-India-Myanmar Economic Corridor*) ter Kitajsko in Pakistanom (*China-Pakistan Economic Corridor*) (Yuanchao 2015). Slednje kaže na to, da ideja oblikovanja AIIB ni bila naključna, ampak posledica preišljenih zunanjepolitičnih potez, ki so se oblikovale dlje časa. AIIB je postala zanimiva tudi za platforme, v katerih Kitajska sodeluje z drugimi razvojnimi bankami, kot je ADB v okviru GMS. Poleg okrepitev gospodarske rasti so poleg AIIB zgoraj omenjene iniciative pomembne tudi za krepitev vloge držav v razvoju v mednarodnem razvojnem sodelovanju in s tem pripomorejo k za Kitajsko nujnim spremembam v mednarodnih odnosih v kontekstu gospodarske krize od leta 2008 (Jinping 2015b).

AIIB je Kitajska že od prvih idej o njenem nastanku umestila v kontekst iniciativ Ekonomskega pasu svilne ceste in Pomorske svilne ceste 21. stoletja. AIIB deluje kot podporna institucija omenjenima pobudama, za katerih financiranje prvenstveno skrbi poseben Sklad svilne poti (*Silk Road Fund*).¹⁰¹ Inicijati sta bili zasnovani z namenom poglobitve sodelovanja na osnovi zgodovinske, prostorske in čezmejne povezanosti držav v regiji v smislu komplementarnosti kopenskih in pomorskih poti za suveren razvoj vsake vpletene države v skladu z njeno razvojno strategijo (Zhaoxing 2015). S povezovanjem AIIB

¹⁰¹Sklad svilne poti je bil oblikovan 29. decembra 2014 z investiranjem Državne administracije zunanje menjave (*State Administration of Foreign Exchange*), Kitajske investicijske korporacije (*China Investment Corporation*), Exim banke in CDB. Sklad je bil zasnovan kot srednje do dolgoročni investicijski sklad delniškega kapitala za razvoj infrastrukture, energetskega sektorja in izkoriščanja virov, industrijske proizvodnje in finančnega sodelovanja (Silk Road Fund 2017).

in Sklada svilne poti sta se povezali sprva ločeni ideji regionalne transportne povezanosti Azije in Evrope, saj so interes za pristop k AIIB izrazile tudi evropske države, kot so Velika Britanija, Francija, Nemčija, Italija, Luksemburg in Švica (Yi 2015a).

V govorih nekaterih kitajskih političnih funkcionarjev je bilo že pred uradnim odprtjem banke moč zaznati značilnosti nove razvojne institucije. Že interes po njenem oblikovanju je izšel iz potrebe po regionalnem sodelovanju, ki naj bi okrepil azijske države v okviru mednarodnih odnosov. Razvojno sodelovanje kot tako ni naključje, saj odgovarja na najtežja vprašanja in problematike azijskih držav na področju inovacij, urbanizacije, industrializacije, blažitve revščine, dviga življenjskega standarda, krepitve povezanosti in dosega vključujočega ter integriranega razvoja (Zhenmin 2016). Z oblikovanjem nove razvojne banke naj bi se okrepilo tudi institucionalno okolje regije z 'azijskimi' značilnostmi mednarodnih odnosov, kot so medsebojno spoštovanje, zagotavljanje koristi za vse vpletene strani, oblikovanje soglasja v odločanju in ohranjanje vseh strank v prijetni drži mednarodnih odnosov. Kitajska je od začetka gospodarske krize postala ena od ključnih financerk razvojne pomoči v Aziji s ciljem spodbujanja gospodarskega razvoja za zagotavljanje miru v regiji.

Ideje in interesi po oblikovanju nove regionalne razvojne institucije v Aziji so se pričeli konkretno uresničevati 24. oktobra 2014, ko je 21 predstavnikov azijskih držav v Pekingu podpisalo Memorandum o razumevanju za ustanovitev Azijske infrastrukturno-investicijske banke (*Memorandum of Understanding on Establishing Asian Infrastructure Investment Bank*) (AIIB 2015a). 29. junija 2015 je 57 predvidenih ustanovnih članic (*Prospective Founding Members*)¹⁰² podpisalo Člene sporazuma za Azijsko infrastrukturno-investicijsko banko (*Articles of Agreement for the Asian Infrastructure Investment Bank – Articles of Agreement*) (AIIB 2015b). Pogledi Kitajske in njenih razvojnih partneric so se ubesedili v poslanstvo banke kot »pospeševanje trajnostnega ekonomskega razvoja, prometnih ter drugih povezav v Aziji z vlaganjem v infrastrukturo in ostale produktivne sektorje« (Členi sporazuma za Azijsko infrastrukturno investicijsko banko 2015, 1. člen).¹⁰³ Obenem naj bi

¹⁰²Predvidene ustanovne članice 29. junija 2015 so bile poleg Kitajske še Avstralija, Avstrija, Azerbajdžan, Bangladeš, Brazilija, Bruneji, Kambodža, Egipt, Finska, Francija, Gruzija, Nemčija, Islandija, Indija, Indonezija, Iran, Izrael, Italija, Jordanija, Kazahstan, Južna Koreja, Kirgizistan, Laos, Luksemburg, Maldivi, Malta, Mongolija, Mjanmar, Nepal, Nizozemska, Nova Zelandija, Norveška, Oman, Pakistan, Portugalska, Katar, Rusija, Saudska Arabija, Singapur, Španija, Šrilanka, Švedska, Švica, Tadžikistan, Turčija, Združeni arabski emirati, Velika Britanija, Uzbekistan in Vietnam (AIIB 2015b).

¹⁰³Členi sporazuma za Azijsko infrastrukturno-investicijsko banko – *Articles of Agreement of Asian Infrastructure Investment Bank*. 2015. Odpri za podpise potencialnih članic AIIB, 29. junija.

AIIB »poglobljala regionalno sodelovanje in partnerstvo za soočanje z razvojnim vprašanji v sodelovanju z drugimi multilateralnimi in bilateralnimi razvojnimi institucijami« (*prav tam*).

Idejni vplivi Kitajske so vidni tudi v funkcijah banke, saj je bila ta zastavljena kot spodbujevalec investiranja v javni in zasebni kapital za razvoj infrastrukture in proizvodnih sektorjev, harmoničnega razvojnega sodelovanja z obzirom na potrebe najmanj razvitih držav in predvsem spodbujanja zasebnega kapitala kot vira razvojnega financiranja (Členi sporazuma za Azijsko infrastrukturno investicijsko banko 2015, 2. člen). Vloga Kitajske je bila ključna v okviru AIIB na področju vplačanega kapitala, ki v celoti znaša 100 milijard USD, Kitajska pa je pri tem prispevala 29,78 milijarde USD kot največji delež vseh članic (Middleton 2016). S tem je pridobila največjo glasovalno moč, a se je odpovedala večinski več kot 50 %, kar kaže na njen interes po vključevanju čim več držav v banko in s tem čim širše razvojno sodelovanje. Kljub temu, da so 75 % delež kapitala v banki pridobile azijske države, so se za pristop odločile tudi razvite zahodne države (AIIB 2015b), kot so Luksemburg, Švica in Velika Britanija, kasneje pa še Nemčija, Francija, Italija in dr.

Do uradnega odprtja banke je s srečanjem guvernerjev držav članic prišlo 16. januarja 2016, na katerem je bil za prvega predsednika s petletnim mandatom imenovan Jin Liqun (AIIB 2016a). Poleg največjega kapitalskega vložka je Kitajska podobno kot v primeru NDB banki ponudila možnost odprtja sedeža v Pekingu s podpisom Sporazuma o sedežu med vlado Ljudske republike Kitajske in Azijsko infrastrukturno-investicijsko banko (*Headquarters Agreement between the Government of the Peoples Republic of China and the Asian Infrastructure Investment Bank*) (v nadaljevanju Sporazum o sedežu AIIB) na dan uradnega odprtja banke 16. januarja 2016. S tem dokumentom se je Kitajska zavezala, da banki omogoči pridobitev prostorov za nemoteno delovanje, izpolnjevanje imunitet in privilegijev (Sporazum o sedežu AIIB 2016).¹⁰⁴ Nezanemarljivo je tudi to, da je Kitajska postala tista, ki je bila in je dolžna varovati premoženje in osebe banke, s čimer je prevzela nase še dodatno finančno in organizacijsko breme za delovanje AIIB.

¹⁰⁴Sporazum o sedežu med vlado Ljudske republike Kitajske in Azijsko infrastrukturno investicijsko banko – *Headquarters Agreement between the Government of the Peoples Republic of China and the Asian Infrastructure Investment Bank*. 2016. Podpisan v Pekingu ob robu ustanovnega srečanja odbora guvernerjev AIIB med kitajskim ministrom za zunanje zadeve Wangom Yijem in predsednikom AIIB Jinom Liqunom, 16. januarja 2016.

Med ključne vrednote AIIB so se uvrstile transparentnost, odprtost, neodvisnost, odgovornost za lastno delovanje in usmerjenost h konkretnim rezultatom (Liqun 2015). Kitajska je že zgodaj v procesu oblikovanja nove institucije izpostavila pomembnost vitke naravnosti poslovanja in usmerjenost v sonaravni in čisti razvoj (*lean, clean and green*). S tem je zavrnila nekatere očitke o žrtvovanju ciljev trajnostnega razvoja in varovanja okolja za nagel ekonomski razvoj in gospodarsko rast. Kitajska je izrazila hvaležnost drugim mednarodnim razvojnim institucijam za podporo in pomoč v času oblikovanja AIIB, zlasti WB,¹⁰⁵ ADB,¹⁰⁶ EBRD¹⁰⁷ in EIB.¹⁰⁸ S temi institucijami je podpisala dokumente o sofinanciranju projektov in drugih oblikah sodelovanja (AIIB 2015c; AIIB 2015č; AIIB 2015d). Novoustanovljena banka se je povezala z Ekonomsko in socialno komisijo Združenih narodov za Azijo in Pacifik (*United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific*) na področju projektov Prekoazijskega železniškega omrežja (*Trans-Asia Railway Network*), Medvladnega sporazuma o azijskem avtocestnem omrežju (*Intergovernmental Agreement on the Asian Highway Network*) in Medvladnega sporazuma o pristanih (*Intergovernmental Agreement on Dry Ports*) (Hongshan 2016). AIIB se je že v začetku poslovanja zavezala k spoštovanju sklepov Pariškega podnebnege sporazuma in podpora Inicijative združbe G20 za mednarodno infrastrukturno povezovanje (*Global Infrastructure Connectivity Alliance Initiative*) (Liqun 2016). Skupaj z drugimi razvojnimi bankami je sklenila sodelovanje pri uresničevanju trajnostnih ciljev razvoja (*Sustainable Development Goals – SDG*) (AIIB 2016f).

V okviru razvojnega sodelovanja sta AIIB in Kitajska prepoznali potrebo držav v razvoju po pridobivanju in okrepitevi znanj za pripravo razvojnih projektov, saj še tako velik delež razvojnih sredstev ne more doseči ciljev brez prave usmeritve. Kitajska je z AIIB podpisala sporazum o sofinanciranju oblikovanja Posebnega sklada AIIB za pripravo projektov AIIB

¹⁰⁵AIIB in WB sta Okvirni sporazum o sofinanciranju (*Co-Financing Framework Agreement*) podpisali 13. aprila 2016, s čimer sta se dogovorili o sodelovanju na področju izvajanja javnih naročil, okoljskega nadzora in kontrole tveganj pri projektih razvoja prometne, vodne in energetske infrastrukture (AIIB 2016b).

¹⁰⁶ADB in AIIB sta podpisali Memorandum o razumevanju za krepitev sodelovanja za trajnostni razvoj (*Memorandum of Understanding to strengthen cooperation for sustainable growth*) 2. maja 2016 ob robu 49. letnega srečanja odbora guvernerjev ADB (AIIB 2016c). Sodelovanje gre prek sofinanciranja projektov, izmenjave znanj in političnega dialoga na področju energetike, transporta, telekomunikacij, kmetijskega razvoja, vodnega gospodarstva, urbanizacije in okoljske zaščite (prav tam).

¹⁰⁷AIIB in IBRD sta memorandum o sodelovanju podpisali 11. maja 2016 in s tem potrdili partnerstvo, ki se je oblikovalo že v času nastajanja AIIB. Dokument je oblikoval okvir za sofinanciranje in druge oblike sodelovanja na področju infrastrukture in energetike, obenem pa že najavil konkretne skupne projekte (AIIB 2016č).

¹⁰⁸EIB in AIIB sta 30. maja 2016 sklenili poglobiti sodelovanje na področju finančnega spodbujanja investicij v infrastrukturo in izmenjave dobrih praks. EIB je bila največji posojilodajalec sredstev za okoljsko prijazne projekte in je razpolagala z zelenimi skladi, kar je pomenilo prispevek dodatnega dragocenega znanja za AIIB (AIIB 2016d).

(*Project Preparation Special Fund*) in vanj donirala 50 milijonov USD (AIIB 2016e). S tem skladom je že jeseni 2016 AIIB pričela s podpornimi aktivnostmi najrevnejšim in srednje razvitim državam članicam za pripravo projektov v smislu okoljske, socialne, pravne, razpisne in tehnične dokumentacije, prevzela pa je tudi svetovalno vlogo. S pomočjo te finančne pomoči kitajske vlade je lahko AIIB v prvem letu svojega delovanja odobrila 9 različnih projektov v Bangladešu, Tadžikistanu, Pakistanu, Omanu, Mjanmaru, Indoneziji in Azerbajdžanu. Pestrost držav, ki so bile vključene v projekte, kaže na željo po infrastrukturnem razvoju v različnih regijah, kar lahko na dolgi rok pripelje do večje regionalne povezanosti med njimi.

Med 9 odobrenimi projekti v letu 2016 so bili 4 namenjeni vlaganju v energetska infrastrukturo. AIIB je 165 milijonov USD usmerila v okrepitev oskrbe z električno energijo podeželskemu in urbanemu prebivalstvu v Bangladešu in preureditev napeljav (AIIB 2016g, 4). V Pakistanu je AIIB sodelovala pri sofinanciranju projekta na področju hidrocentral skupaj s WB, za katerega je prispevala 300 milijonov USD (AIIB 2016h, 3). Podobno je tudi v Mjanmaru sodelovala z IFC in ADB v okviru projekta gradnje 225 MW krožne plinske turbine, ki je bila zastavljena kot največja te vrste v tej državi (Su 2016, 1–2). Med največje projekte, v katere je bila v prvem letu svojega delovanja vključena AIIB s posojilom kar 600 milijonov USD poleg WB, EIB in EBRD (AIIB 2016i, 11), lahko uvrstimo gradnjo Prekoanatolijskega plinovoda (*Trans-Anatolian Natural Gas Pipeline (TANAP) Project*), katerega cilj je povezati nahajališča zemeljskega plina v Azerbajdžanu s tržišči v Turčiji in jugovzhodni Evropi (AIIB 2016i, 6). Širokopotezno je bilo tudi posojilo AIIB v višini 216,5 milijona USD za projekt okrepitve dostopa do infrastrukture in storitev 154 najrevnejših četrti urbanih središč v srednjem in vzhodnem delu Indonezije (AIIB 2016n, 5). S tem AIIB gradi svoj sloves razvojne institucije socialno-družbenih projektov v tej državi in regiji JV Azije.

Razporeditev projektov med na eni strani energetska- in na drugi prometno-infrastrukturne je bila v prvem letu delovanja AIIB enakomerna, saj je banka posodila sredstva tudi 4 projektom cestnega, železniškega in pomorskega prometa. V Tadžikistanu se je AIIB pridružila sofinanciranju v višini 27,5 milijona USD IBRD pri projektu gradnje cestne povezave na mejnem območju Avicene med Tadžikistanom in Uzbekistanom, ki sodi v okvir Azijskega avtocestnega omrežja (*Asian Highway Network*) in Tretjega osrednje-azijskega koridorja za regionalno ekonomsko sodelovanje (*Central Asia Regional Economic Cooperation Corridor 3*) (AIIB 2016j, 4). Podobno je tudi v Pakistanu AIIB sodelovala v sofinanciranju avtocestne

infrastrukture med Islamabadom, Faisalabadom in Multanom s 100 milijoni USD poleg sredstev ADB in britanskega Ministrstva za mednarodni razvoj (*UK Department for International Development*) (AIIB 2016k, 4). V Omanu se je AIIB s 23 milijoni USD vključila v projekt priprave gradnje železniške infrastrukture za razvoj sektorja primarnih virov, zlasti rudarstva in s tem diverzifikacije gospodarstva (AIIB 2016l, 5). Ta projekt je bil zastavljen skladno s projektom gradnje infrastrukture pristaniškega terminala v mestu Duqm, ki mu je AIIB namenila 265 milijonov USD za pripravo projekta, izvedbo gradbenih del in njihov nadzor (AIIB 2016m, 8–10).

Odobreni projekti v letu 2016 so nakazali usmeritev AIIB pri izboru projektov za financiranje v prihodnjih obdobjih. AIIB je že najavila posojila na področju energetske infrastrukture za gradnjo električnega omrežja v južnih in vzhodnih regijah Indije (AIIB 2016o in AIIB 2016p) pa tudi v obnovljive vire energije, kot so sončne celice v Kazahstanu (AIIB 2016r). Bangladešu bo AIIB dala posojilo za okrepitev učinkovitosti pridobivanja in distribucije zemeljskega plina (AIIB 2016š). AIIB bo sredstva vložila tudi v povečanje varnosti na večjih energetskih objektih, kot so jezovi v Indoneziji (AIIB 2016t), s to državo pa bo sklenila tudi Regionalni infrastrukturni razvojni sklad (*Regional Infrastructure Development Fund*) za vlaganje v urbano infrastrukturo (AIIB 2016t). Med večje projekte se bo v prihodnje uvrstilo posojilo Kazahstanu za gradnjo južnega koridorja cestne in avtocestne infrastrukture med Almatijem in Astano (AIIB 2016u), s čimer bo AIIB še enkrat spodbudila ekonomski razvoj te države in regije ter regionalne povezanosti v sklopu Svilne poti.

4.3 REZULTATI ANALIZE

Tabela 4.1: Vloga Kitajske v 'starejših' regionalnih razvojnih bankah od začetka gospodarske krize leta 2008

Regionalna razvojna banka	Azijska razvojna banka (ADB)	Afriška razvojna banka (AfDB)	Medameriška razvojna banka (IDB)
Strateška področja sodelovanja med regionalno razvojno banko in Kitajsko	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj ruralnih območij, • energetska in prometna infrastruktura, • okolje in trajnostni razvoj, • zasebni sektor, • finance, • sociala. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izmenjava informacij o razvojnih aktivnostih v Afriki, • širjenje dobrih praks, izkušenj in znanja, • spodbujanje javnih in zasebnih investicij, • izmenjava strokovnega kadra, • priprava skupnih regionalnih in državnih razvojnih študij, • pomoč pri harmonizaciji, sektorskih politikah in strateški koordinaciji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izmenjava tehnoloških znanj in inovacij, • spodbujanje vključevanja zasebnega sektorja, • infrastruktura in naravni viri.
Cilji sodelovanja med regionalno razvojno banko in Kitajsko	<ul style="list-style-type: none"> • Zmanjšanje revščine, • povečanje domačega povpraševanja, • energetska in prehranska varnost, • tesnejša regionalna povezanost znotraj Kitajske in med azijskimi državami, ki povečanje konkurenčnosti prek inovativnosti, • pospeševanje trgovine, 	<ul style="list-style-type: none"> • Regionalno gospodarsko sodelovanje med državami v Afriki, • sodelovanje držav v razvoju v okviru sodelovanja svetovnega Juga, • energetska varnost, • infrastrukturna povezanost, • trajnostni razvoj in zmanjševanje revščine, • izničenje negativnih učinkov migracij, 	<ul style="list-style-type: none"> • Povečanje trgovinskega in investicijskega sodelovanja, • trajnostni razvoj in zmanjšanje revščine, • diverzifikacija sektorjev, • internacionalizacija malih in srednje velikih podjetij ter njihova vključitev v globalne verige

Regionalna razvojna banka	Azijska razvojna banka (ADB)	Afriška razvojna banka (AfDB)	Medameriška razvojna banka (IDB)
	<ul style="list-style-type: none"> • okrepitev vloge zasebnega sektorja v razvojnih projektih, • okrepitev finančnega sektorja in njegovih mehanizmov. 	<ul style="list-style-type: none"> • varstvo okolja, • višja izobrazbena struktura prebivalstva. 	vrednosti.
Analiza odobrenih projektov sodelovanja	<ul style="list-style-type: none"> • Dva projekta za razvoj komunalne infrastrukture dostopa do pitne vode in sanitarnih storitev, • dva projekta za spodbujanje vključitve zasebnega sektorja, • šest projektov za varovanje okolja, • dva projekta za energetska varnost, • trije projekti za razvoj prometne in logistične povezanosti, • štiri projekti za prehransko varnost, • štiri projekti za krepitev finančnega sektorja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dvanajst projektov na področju prometne infrastrukture, • enajst projektov s področja energetike, • šest okoljskih projektov, • štiri s področja sanitarne infrastrukture, • en projekt iz zdravstva, • sedem projektov vlaganja v sodobne informacijsko-telekomunikacijske tehnologije in izobraževanje, • dva projekta reforme javne uprave, • sodelovanje v pobudi zmanjšanja dolgov najrevnejšim državam. 	<ul style="list-style-type: none"> • Štiri projekti s področja neposrednih tujih investicij in vlaganja v mala ter srednje velika podjetja, • dva projekta za pospeševanje trgovine in regionalnega sodelovanja, • trije okoljski projekti, • dva projekta za razvoj finančnih instrumentov zelenih investicij, • en socialni projekt, • en projekt za inovacije in diverzifikacijo gospodarstva.

Regionalna razvojna banka	Azijska razvojna banka (ADB)	Afriška razvojna banka (AfDB)	Medameriška razvojna banka (IDB)
<p>Skladnost strategije in ciljev sodelovanja z zunanje-političnimi stališči Kitajske</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Strategije ADB za Kitajsko so skladne z njenimi interesi po večjem infrastrukturnem povezovanju vzhodnih razvitejših in zahodnih manj razvitih ruralnih regij, • v ospredju potreba po dvigu življenjskega standarda 150 milijonov Kitajcev, • infrastruktura in izobraževanje kot gonilo gospodarske rasti kmetijskih območij, • tako Kitajska kot ADB izpostavljata potrebo po povečanju domačega povpraševanja, a ne za ceno trajnostnega razvoja in varovanja okolja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vloga Kitajske v skladu s širšim interesom miru, varnosti in stabilnosti v Afriki, s spodbujanjem regionalnega sodelovanja in proste trgovine, • Kitajska želi biti najmočnejši gospodarski partner. Spodbude infrastrukturnim projektom kot gonilu nadaljnje gospodarske rasti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sodelovanje med Kitajsko in IDB v skladu z interesi sodelovanja Kitajske v Forumu Kitajske, latinskoameriških in karibskih držav: enakopravnost, skupne koristi in razvoj, • oblikovanje ene razvojne strategije kot načina sodelovanja, • gonila sodelovanja: trgovina, investicije in finančno sodelovanje, • prednostna področja sodelovanja: energetika in naravni viri, infrastruktura, kmetijstvo, industrijska proizvodnja, znanstvene in tehnološke inovacije ter informacijska tehnologija, povezovanje industrijskih sektorjev in poglobljanje sodelovanja (Jinping 2014a).

Tabela 4.2: Vloga Kitajske v 'novih' razvojnih bankah, nastalih v obdobju od začetka gospodarske krize leta 2008

Regionalna razvojna banka	Nova razvojna banka (NDB)	Azijska infrastrukturno investicijska banka (AIIB)
Strateška področja sodelovanja med regionalno razvojno banko in Kitajsko	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastrukturni in trajnostni razvoj, • podpora zasebnim vlagateljem, širjenje razvojnega znanja in dobrih praks, krepitev okoljske zaščite. 	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastruktura, • proizvodni sektorji, • regionalno povezovanje, • delitev znanja in inovacije, • urbanizacija, • industrializacija, • zmanjševanje revščine, • spodbujanje zasebnega kapitala.
Cilji sodelovanja med regionalno razvojno banko in Kitajsko	<ul style="list-style-type: none"> • Trajnostni razvoj, • gospodarska rast držav BRICS in drugih držav v razvoju, • varovanje okolja, • inovacije in plemenitenje znanja, • tesnejše gospodarsko in razvojno sodelovanje držav v razvoju, • večja vloga držav v razvoju v globalnem ekonomskem vladanju. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pospešitev trgovine in regionalizacije v sodelovanju z iniciativama Pasu in ceste ter Pomorske svilne poti, • varovanje okolja, • izboljšanje življenjskega standarda prebivalstva, • pospešitev gospodarske rasti z izboljšavo infrastrukture.
Analiza odobrenih projektov sodelovanja	<ul style="list-style-type: none"> • En odobren projekt v vetrne elektrarne in en v solarne celice, 	<ul style="list-style-type: none"> • Štirje projekti energetske infrastrukture, • štiri projekti prometne infrastrukture.

Regionalna razvojna banka	Nova razvojna banka (NDB)	Azijska infrastrukturno investicijska banka (AIIB)
	<ul style="list-style-type: none"> • en projekt v cestno infrastrukturo. 	
Skladnost strategije in ciljev sodelovanja z zunanje-političnimi stališči Kitajske	<ul style="list-style-type: none"> • Želja in pripravljenost za sodelovanje z drugimi razvojnimi institucijami, kar prinaša nadgradnjo mednarodnega finančnega sistema, • postavitve sedeža banke v Šanghaj, s čimer je Kitajska prevzela tudi dolžnosti zagotavljanja prostorov in diplomatskih bonitet, • krepitev položaja kitajske valute v primerjavi z USD, • Kitajska je sodelovanje v banki zasnovala komplementarno z AIIB. 	<ul style="list-style-type: none"> • Skladno s kitajskim vodilom v zunanji politiki sodelovanja, koristnega za vse (<i>win-win cooperation</i>), • skladno s strategijama Inicijative pasu in ceste (<i>Belt and Road Initiative</i>) ter Pomorske svilne poti (<i>Maritime Silk Road</i>), • Kitajska s spodbujanjem novih razvojnih institucij želi spremembe mednarodnega finančnega sistema v smeri bolj pravičnega, enakovrednega, učinkovito vodenega in z večjo participacijo držav v razvoju, • pripravljenost za sodelovanje z drugimi mednarodnimi finančnimi institucijami (WB, ADB, EBRD), • infrastruktura kot eden ključnih temeljev gospodarske rasti, • 'azijske' značilnosti sodelovanja: medsebojno spoštovanje, soglasje, prijetni medsebojni odnosi, • vrednote vitke, čiste in zelene institucije (<i>lean, clean and green</i>).

5 SKLEP IN ZAKLJUČNI POUDARKI

Kitajska je v okviru 'starejših' regionalnih razvojnih bank nakazala prvine razvojnega sodelovanja v času gospodarske krize. Med ključne cilje razvojnega sodelovanja v regionalnih razvojnih bankah kot multilateralnih razvojnih institucijah je postavila zmanjševanje revščine, razvoj ruralnih območij in zmanjševanje razlik med razvitejšimi urbanimi in podeželskimi področji, in to prvenstveno prek povečanih razvojnih sredstev za infrastrukturne projekte. Skladno s svojimi zunanjepolitičnimi strategijami in izjavami je Kitajska infrastrukturni razvoj vedno videla kot temelj razvoja realnega gospodarstva in s tem pospeševanja gospodarske rasti. Pri tem se ni omejila le na javna sredstva, ampak je tudi v okviru omenjenih institucij prepoznala pomembnost skladov za spodbujanje zasebnih investicij na tem področju. Razvoj prometne infrastrukture je povezan tudi z interesi Kitajske po večji regionalizaciji in ekonomski integraciji ne le regij znotraj države, ampak med državami samimi v Aziji in širše v globalnem gospodarstvu, saj je večkrat poudarila škodljivost protekcionizma in gospodarske priložnosti, ki jih prinašata liberalizacija trgovine in globalizacija. Slednje je razumljivo, saj je Kitajska v zadnjih 20 letih gospodarsko zrasla prav v kontekstu liberaliziranega gospodarstva.

Kitajske iniciative za razvoj infrastrukture so bile prvenstveno usmerjene v prometne povezave, kar je Kitajska pokazala tudi z iniciativama Pasu in ceste ter Pomorske svilne poti 21. stoletja. Kljub temu tu ne gre prezreti energetskih projektov, ki v nasprotju z nekaterimi pričakovanji kritikov niso šli mimo okolju prijaznih tehnologij in vlaganja v obnovljive vire energije. Kitajska je dandanes največji vlagatelj v okolju prijazne tehnologije in pridobivanje energije iz obnovljivih virov, kljub temu pa delež v primerjavi s fosilnimi gorivi zaradi povečanih potreb ostaja skromen. Pri tem se Kitajska ni omejila le na financiranje projektov, ampak se je usmerila tudi na krepitev tehničnega sodelovanja in najvidneje v primeru IDB in NDB na oblikovanje zelenih skladov kot spodbujevalcev zasebnih investicij na tem področju. Pri tem Kitajska ni želela zelenih investicij omejiti zgolj na razvitejše države v razvoju, kot so tiste Latinske Amerike, ampak je podobne ambicije po spodbujanju zelenih investicij pokazala tudi v Afriki.

Med infrastrukturnimi projekti v interesu Kitajske so se v primeru obravnavanih razvojnih institucij znašli tudi socialno-družbeni s poudarkom na zagotavljanju višjega življenjskega

standarda mestnega in podeželskega prebivalstva. Pri tem so pomembni projekti zagotavljanja oskrbe s pitno vodo, komunalnih storitev, električne energije in zemeljskega plina kot gospodinjskega energenta. Kitajska je s tem pokazala usmerjenost k vlaganju v prebivalstvo za zagotavljanje harmonične družbe skladno z njenimi petletnimi načrti. Kitajska je ob tem prisluhnila pobudam za okrepitev skrbstva marginaliziranih skupin, kot so najstarejši, prek javnih storitev in tistih javno-zasebnega partnerstva. V skladu z željo po izmenjavi dobrih praks in znanj je Kitajska zlasti na področju sodelovanja z AfDB in IDB vlagala tudi v spodbujanje izobraževanja in usposabljanja kadra držav v razvoju, s čimer je želela spodbuditi ne le implementacijo inovacij, ampak tudi njihovo raziskovanje. S tem je podkrepila svojo idejo spodbujanja raziskav kot temelja diverzifikacije gospodarstev v razvoju za stabilnejšo gospodarsko rast in skladno s svojimi izkušnjami tudi večje domače povpraševanje kot temelja te rasti.

Z vidika mednarodnih odnosov je Kitajska kot rastoča velesila v regionalnih razvojnih bankah pokazala voljo za sodelovanje z obstoječimi mednarodnimi razvojnimi institucijami in forumi, kot so WB, EU in posamezni razvojni skladi držav. S tem je zavrnila nekatere špekulacije o tem, ali s svojim mednarodnim udejstvovanjem poskuša spremeniti obstoječi sistem razvojnega sodelovanja kot ene od komponent finančnega sistema. Regionalne razvojne banke so tudi zanjo strateško pomembne institucije, podobno kot to velja tudi za razvite države, ki imajo v brettonwoodskih institucijah še vedno odločilen glas. Regionalne razvojne banke so za Kitajsko institucije, v katerih lahko opravlja vlogo posrednika med razvitimi in nerazvitimi državami, obenem pa spodbuja udejstvovanje držav v razvoju v kontekstu njihove rasti kljub gospodarski krizi. Kitajska se pri tem ni omejila le na povečano udejstvovanje v obstoječih regionalnih razvojnih institucijah, kot so ADB, AfDB in IDB, temveč je z aktivnim sodelovanjem pri oblikovanju NDB in AIIB želela pridobiti dodatne platforme razvojnega sodelovanja za utrditev statusa rastoče velesile, kar se je pokazalo zlasti v AIIB, kjer ima največjo glasovalno moč. Ker slednja ni absolutno večinska, je s tem pospešila vključenost in sodelovanje ostalih držav svetovnega Juga kot sooblikovalcev agende in usmeritev mednarodnega razvojnega sodelovanja. Primer AIIB kaže tudi interes po vključevanju razvitih držav in sodelovanju z njimi v luči konstruktivnega partnerstva, kar še utrjuje sloves Kitajske kot posrednice med razvitimi in manj razvitimi državami.

Kot rastoča velesila v mednarodnih odnosih je Kitajska skladno s svojimi razvojnimi iniciativami, kot sta Pasu in ceste ter Pomorske svilne poti 21. stoletja, želela aktivno

sooblikovati agendo mednarodnega razvojnega sodelovanja, kar jo je kot državo prestavilo iz območja pasivnosti v aktivno zunanjepolitično delovanje. Zmanjševanje revščine in dvig standarda prebivalstva spadata med pomembnejše cilje, ki jih po mnenju Kitajske ni mogoče doseči brez pospešenega vlaganja v prometno, energetska, urbano, okoljsko in druge oblike infrastrukture, s čimer je slednja spet prihajala v ospredje razvojnega sodelovanja. Kljub temu da Kitajska ne prezira socialno-družbenih projektov, infrastrukturi vedno znova daje prvo mesto v razvojnem sodelovanju tako v institucijah z razvitimi kot institucijah z večinoma manj razvitimi državami. Kitajska obenem temelj gospodarske rasti vidi v raziskavah in znanosti kot temeljih inovacij, ki pospešujejo diverzifikacijo gospodarskih sektorjev in posledično zmanjšanje odvisnosti gospodarstev od primarnih dejavnosti. Nove razvojne institucije, kot sta NDB in AIIB, so za države v razvoju postale institucije pospeševanja razvoja finančnega sektorja prek skladov za pospeševanje zasebnih investicij med drugim tudi v okolju prijazne projekte.

Kitajska v regionalnih razvojnih bankah igra vlogo države v razvoju, ki ima veliko izkušenj, saj je velik delež svojega prebivalstva izvila iz primeža revščine in s tem kot ena od redkih držav dosegla prvi milenijski cilj. V skladu s tem je pripravljena drugim državam v razvoju nuditi tudi tehnično pomoč, izmenjavo informacij in izobraženega kadra pa vidi kot ključen del razvojnega sodelovanja v vseh obravnavanih regionalnih razvojnih institucijah. Razvojno sodelovanje ne poteka zgolj na meddržavni ravni, temveč tudi na ravni institucij, med katere se uvrščajo *Exim* banka, Banka Kitajske, ICBC, Kitajska gradbena banka, Korporacija kitajske razvojne banke in ostale, kar kaže na subsidiaren pristop. Kitajska je obenem v nekaterih projektih sodelovala ne le kot finančni partner, ampak tudi soizvajalec projektov s svojimi podjetji, kar je okrepilo njeno ekonomsko diplomacijo zlasti v Afriki in Latinski Ameriki. S tem je Kitajska postala primer rastoče velesile kot mednarodnega razvojnega partnerja ob boku ostalih najpomembnejših akterjev mednarodnega razvojnega sodelovanja, kar državam v razvoju predstavlja zgled države v razvoju kot donatorice in pobudnice tehničnega sodelovanja.

Na podlagi analize Kitajske v regionalnih razvojnih bankah je bila opredeljena vloga države v razvoju kot naraščajoče velesile v mednarodnem razvojnem sodelovanju kot delu globalnega ekonomskega vladanja. Pri tem je dostopnost primarnih virov na spletu na eni strani predstavljala veliko priložnost, na drugi strani pa tudi izziv prepoznati relevantne in za analizo verodostojne ter uporabne vire. Kot pomanjkljivost tovrstnega raziskovanja poleg časovne

omejenosti analize lahko opredelimo tudi nezmožnost sodelovanja z diplomatskimi predstavniki Kitajske prek ambasade v Ljubljani, ki so bili kontaktirani brez pozitivnega odziva. S tem je analiza siromašna za ovrednotenje obravnavanih virov tudi s strani predstavnikov države, ki jih je izdala, s čimer bi analiza lahko pridobila večjo širino in kontekst. Z uporabo govorov političnih funkcionarjev je analiza poskušala nadoknaditi primanjkljaj neposrednega stika s predstavniki države, kar pa ne zmanjšuje potrebe po kritičnem ovrednotenju rezultatov, ki ne smejo biti zgolj rezultati kitajske politične propagande. Slednje se v analizi upošteva z uporabo dokumentov regionalnih razvojnih bank, kjer na oblikovanje dokumentov vpliva več držav in medijskih poročil, s katerimi se poskuša vpeljati zunanji pogled. Prihodnji raziskovalci rastočih velesil v regionalnih razvojnih bankah bodo soočeni s poskusi pridobitve političnih stališč predstavnikov držav kot rastočih velesil, saj Kitajska kljub načelni transparentnosti na spletu slednjega ni omogočila prek svojega diplomatskega predstavništva. Raziskovanje omenjene teme kljub temu ostaja upravičeno ambiciozno, saj bodo primarni in primerni sekundarni viri hitro in široko dostopni na svetovnem spletu, kar v preteklosti ni bilo mogoče.

Prihodnje analize rastočih velesil v regionalnih razvojnih bankah kot delu mednarodnih odnosov se bodo lahko usmerile v druge primerljive države, kot so Indija, Brazilija ali države »naslednjih 11« (*Next 11*). V tem smislu bo možna analiza enega segmenta sodelovanja v okviru partnerstva svetovnega Juga, na dolgi rok pa tudi njegovega vpliva na WB kot še vedno največjo in najvplivnejšo mednarodno razvojno institucijo. Zanimivo bo morebitno proučevanje vpliva delovanja novih razvojnih institucij, kot sta NDB in AIIB, na WB in mednarodno razvojno sodelovanje po določenem času, ko bo njunih projektov več in bo njihova analiza lažja in relevantnejša. Zaenkrat ostajajo špekulacije, ali je Kitajska z oblikovanjem AIIB in s sodelovanjem pri nastanku NDB sprožila verižno reakcijo med sebi podobnimi državami za nastanek novih razvojnih institucij, kar bo predmet podobnih raziskovalnih projektov v prihodnosti.

6 LITERATURA

Abdenur, Adriana Erthal. 2014. China and the BRICS Development Bank: Legitimacy and Multilateralism in South-South Cooperation. *IDS Bulletin* 45 (4): 85–101.

ADB. 2008. Strategija sodelovanja z državo: Ljudska republika Kitajska 2008–2010 – *Country Partnership Strategy: People's Republic of China 2008–2010*. Dostopno prek: <http://www.adb.org/sites/default/files/institutional-document/32291/files/cps-prc-2008-2010.pdf> (9. februar 2017).

--- 2009. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev: Predlagano posojilo, Projekt vetrnih elektrarn v Zhangbeiju (Ljudska republika Kitajska) – *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors. Proposed Loan, Zhangbei Wind Power Project (People's Republic of China)*. Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/67297/41926-prc-rrp.pdf> (9. februar 2017).

--- 2010a. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev: Predlog investiranja v lastniški kapital in posojilo za zasebni objekt nadzora onesnaženosti in upravljanja z vodami v ravnici reke Songhua (Ljudska republika Kitajska) – *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors. Proposed Equity Investment and Loan Songhua River Basin Water Pollution Control and Management Project Private Sector Facility (People's Republic of China)*. Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/63123/42936-01-prc-rrp.pdf> (8. februar 2017).

--- 2010b. Razširjeno letno poročilo, Posojilo in delniško investiranje, Ljudska republika Kitajska: Projekt razvoja infrastrukture mestne dobave plina – *Extended Annual Review Report, Loan and Equity Investment, PRC: Municipal Natural Gas Infrastructure Development Project*. Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/62181/39905-01-prc-xarr.pdf> (8. februar 2017).

--- 2010c. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev, Predlagano investiranje v lastniški kapital investicijskega sklada Kitajska-ASEAN II (regionalno) – *Report and*

Recommendation of the President to the Board of Directors, Proposed Equity Investment ASEAN China Investment Fund II (Regional). Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/63843/43938-01-reg-rrp.pdf> (13. februar 2017).

--- 2011a. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev, Predlagano posojilo za razvoj infrastrukture mestnega vodovoda (Ljudska republika Kitajska) – *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors, Proposed Loan Municipal Water Distribution Infrastructure Development Project (People's Republic of China)*. Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/61801/45900-01-prc-rrp.pdf> (8. februar 2017).

--- 2011b. Ljudska republika Kitajska, Promocija tržnih inovacij in razvoja socialne infrastrukture skrbi za starejše – *People's Republic of China, Promoting Market Innovation in Developing Social Infrastructure: Old Age Caring*. Dostopno prek: <https://www.adb.org/projects/45922-012/main#project-pds> (8. februar 2017).

--- 2012. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev, Predlagano posojilo instrumentu mikro-posojil (Ljudska republika Kitajska) – *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors, Proposed Loan Microfinance Wholesale Lending Facility (People's Republic of China)*. Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/59963/45907-001-prc-rrp.pdf> (13. februar 2017).

--- 2014a. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev, Predlagano posojilo za projekt kopenskega in vodnega transporta naravnega plina pod okriljem podjetja *China Gas Holdings Limited* (Ljudska republika Kitajska) – *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors, Proposed Loan, China Gas Holdings Limited, Natural Gas for Land and River Transportation Project (People's Republic of China)*. Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/150812/48281-001-rrp.pdf> (8. februar 2017).

--- 2014b. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev, Predlagano posojilo za projekt kmetijskega razvoja toplih gred pod okriljem podjetja *Le Gaga Holdings Limited* (Ljudska republika Kitajska) – *Report and Recommendation of the President to the Board of*

Directors, Proposed Loan, Le Gaga Holdings Limited, Greenhouse Agricultural Development Project (People's Republic of China). Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/152574/47335-001-rrp.pdf> (9. februar 2017).

--- 2015a. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev, Predlagano posojilo projektu upravljanja z vodami in komunalnimi vodami v zahodnih provincah pod okriljem *Beijing Capital Co., Ltd* (Ljudska republika Kitajska) – *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors, Proposed Loan Beijing Capital Co., Ltd. Western Counties Water and Wastewater Management Project (People's Republic of China).* Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/175411/49066-001-rrp.pdf> (8. februar 2017).

--- 2015b. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev, Predlagani projekt upravljanja z industrijskimi komunalnimi vodami in odpadki malih in srednje velikih podjetij pod okriljem *CT Environmental Group Limited* (Ljudska republika Kitajska) – *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors, Proposed Loan CT Environmental Group Limited Small and Medium-Sized Enterprise Industrial Wastewater and Sludge Treatment Project (People's Republic of China).* Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/176523/49084-001-rrp.pdf> (8. februar 2017).

--- 2016a. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev, Predlagani projekt v Ljudski republiki Kitajski: Projekt ekološkega eko-urbanega razvoja na območju Qinghai Haidong – *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors, Proposed Loan People's Republic of China: Qinghai Haidong Urban–Rural Eco Development Project.* Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/202141/48102-002-rrp.pdf> (8. februar 2017).

--- 2016b. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev, Predlagani projekt v Ljudski republiki Kitajski, Projekt ekološkega ohranjanja in okoljske izboljšave na območju Henan Hebi Qihe – *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors. Proposed Loan, People's Republic of China: Henan Hebi Qihe River Environmental Improvement and Ecological Conservation Project.* Dostopno prek:

<https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/185482/47069-002-rrp.pdf> (8. februar 2017).

--- 2016c. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev, Predlagani projekt, Projekt integriranega upravljanja s komunalnimi vodami na reki Xinkai pod okriljem *China Water Environment Group Investment in Xinkai Water Environment Investment* (Ljudska republika Kitajska) – *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors. Proposed Loan, China Water Environment Group Investment and Xinkai Water Environment Investment Integrated Wastewater Management Project (People's Republic of China)*. Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/212141/50164-001-rrp.pdf> (8. februar 2017).

--- 2016č. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev, Predlagani projekt v Ljudski republiki Kitajski: Projekt izboljšave okoljskega upravljanja in protipoplavnega nadzora na območju Jiangxi Xinyu Kongmu – *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors. Proposed Loan, People's Republic of China: Jiangxi Xinyu Kongmu River Watershed Flood Control and Environmental Improvement Project*. Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/215331/48055-002-rrp.pdf> (8. februar 2017).

--- 2016d. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev, Predlagano posojilo v Ljudski republiki Kitajski: Projekt zmanjšanja revščine in razvoja cest na območju Ningxia Liupanshan – *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors, Proposed Loan, People's Republic of China: Ningxia Liupanshan Poverty Reduction Rural Road Development Project*. Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/202221/48023-003-rrp.pdf> (8. februar 2017).

--- 2016e. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev, Predlagano posojilo, Ljudska republika Kitajska: Projekt demonstracije integrirane logistike v Chongqingu – *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors. Proposed Loan, People's Republic of China: Chongqing Integrated Logistics Demonstration Project*. Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/211711/48024-002-rrp.pdf> (9. februar 2017).

--- 2016f. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev, Predlagano posojilo v Ljudski republiki Kitajski, Projekt financiranja energetske pospešene energetske učinkovitosti in okoljske izboljšave v Shaanxiju – *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors. Proposed Loan, People's Republic of China: Shaanxi Accelerated Energy Efficiency and Environment Improvement Financing Project*. Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/214206/48452-004-rrp.pdf> (9. februar 2017).

--- 2016g. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev, Predlagano posojilo v Ljudski republiki Kitajski: Projekt izboljšave kakovosti zraka na širšem območju Pekinga, Tianjina in regije Hebei pod okriljem platforme China National Investment and Guaranty Corporation's Green Financing – *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors, Proposed Loan, People's Republic of China: Air Quality Improvement in the Greater Beijing – Tianjin – Hebei Region, China National Investment and Guaranty Corporation's Green Financing Platform Project*. Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/217046/50096-002-rrp.pdf> (9. februar 2017).

--- 2016h. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev, Posojilo za vključujočo in trajnostno živinorejo pod okriljem podjetja Jiangsu Lihua Animal Husbandry Stock Company (Ljudska republika Kitajska) – *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors, Loan, Jiangsu Lihua Animal Husbandry Stock Company Inclusive and Sustainable Livestock Farming Project (People's Republic of China)*. Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/218386/49323-001-rrp.pdf> (9. februar 2017).

--- 2016i. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev, Predlagano posojilo za trajnostno mlečno živinorejo in sanitarne standarde pod okriljem Inner Mongolia Saikexing Breeding and Biotechnology Group (Ljudska republika Kitajska) – *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors, Proposed Loan, Inner Mongolia Saikexing Breeding and Biotechnology Group Sustainable Dairy Farming and Milk Safety Project (People's Republic of China)*. Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/185487/49322-001-rrp.pdf> (9. februar 2017).

--- 2016j. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev, Predlagano posojilo v Ljudski republiki Kitajski za projekt uporabe in prikaza trajnostnega kmetijstva v pokrajini Fujian – *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors, Proposed Loan, People's Republic of China: Fujian Farmland Sustainable Utilization and Demonstration Project*. Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/210351/>

47071-002-rrp.pdf (13. februar 2017).

--- 2016k. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev, Predlagani projekt CFPA mikro posojil za najbolj revne province (Ljudska republika Kitajska) – *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors, Proposed Loan, CFPA Microfinance Management Microfinance in Poverty-Stricken Counties (People's Republic of China)*. Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/183306/49432-001-rrp.pdf> (13. februar 2017).

--- 2016l. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev, Predlagani finančni mehanizem za več tranš v Ljudski republiki Kitajski v projekt regionalnega sodelovanja in integracije na območju Guangxija – *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors, Proposed Multitranche Financing Facility People's Republic of China: Guangxi Regional Cooperation and Integration Promotion Investment Program*. Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/214391/50050-002-rrp.pdf> (13. februar 2017).

--- 2016m. Poročilo in priporočilo predsednika odboru direktorjev, Predlagano v rezultate usmerjeno posojilo v Ljudski republiki Kitajski za demonstracijski program prenosa storitev za skrb starejših pod okrilje javno-zasebnega partnerstva na območju Yichang, Hubei – *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors, Proposed Results-Based Loan People's Republic of China: Public-Private Partnerships Demonstration Program to Transform Delivery of Elderly Care Services in Yichang, Hubei*. Dostopno prek: <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/217006/50201-001-rrp.pdf> (13. februar 2017).

AfDB. 2009a. Projekt elektrarne Marupule B v Botsvani, Poročilo cenitve projekta s stran cenitvene ekipe – *Project: Marupule B Power Project, Country: Botswana, Project Appraisal*

Report done by Appraisal Team. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Botswana_-_The_Morupule_B_Power_Project_-_Appraisal_Report.pdf (27. december 2016).

--- 2009b. Slonokoščena obala – Dokument o odločitvi pod okriljem okrepljene iniciative Visoko zadolženih revnih držav (Highly Indebted Poor Countries), Izvršni povzetek – *Cote d'Ivoire – Decision Point Document under the Enhanced HIPC Initiative, Executive Summary.* Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/C%C3%B4te_d_Ivoire_-_Decision_Point_Document_under_the_Enhanced_HIPC_Initiative_-_Appraisal_Reports.pdf (27. december 2016).

--- 2015a. Angola, Institucionalna podpora za trajnostno oskrbo z vodo in sanitarnimi storitvami do sanitarnih storitev, Poročilo cenitve projekta s strani oddelka za vode in sanitarne storitve (OWAS) – *Angola, Institutional Support for Sustainability of Urban Water Supply and Sanitation Service Delivery, Project Appraisal Report done by Operations – Water and Sanitation Department (OWAS).* Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Boards-Documents/Angola-Institutional_and_sustainability_support_to_urban_water_supply_and_sanitation.pdf (27. december 2016).

--- 2015b. Večnacionalni projekt: Razvoj cestnih povezav med Ketto in Djoumom in Yaoundejem ter Brazzavillom – Faza 2, Poročilo cenitve projekta s strani oddelka za transport in informacijske ter telekomunikacijske tehnologije (OITC) – *Multinational: Ketta-Djoum Road Development and Yaounde-Brazzaville Corridor Transport Facilitation Project – Phase 2, Project Appraisal Report done by Transport and ITC Department (OITC).* Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Boards-Documents/Multinational-AR-_Ketta-Djoum_Road_Project_Phase_II_-_10_2015.PDF (27. december 2016).

--- 2015c. Etiopija, Program izboljšave distribucije vode in sanitarnih standardov v štirih mestih, Pripravljen s strani OWAS – *Ethiopia, Four Towns Water Supply and Sanitation Improvement Program, Done by OWAS Department.* Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Boards-Documents/Ethiopia_-_AR-_Four_Towns_Water_Supply_and_Sanitation_Improvement_Program.pdf (27. december 2016).

--- 2015č. Projekt obnove cest med Chinsalijem in Nakondejem (Koridor sever – jug), Država: Zambija, Poročilo cenitve projekta s strani Južnoafriškega centra virov (SARC) in OITC – *Project: Chinsali – Nakonde Road Rehabilitation Project (North – South Corridor), Country: Zambia, Project Appraisal Report done by Southern Africa Resource Centre (SARC) and OITC*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Zambia_AR-_Chinsali_-_Nakonde_Road_Rehabilitation_Project.pdf (27. december 2016).

--- 2016a. *Non-regional member countries: China*. Dostopno prek: <http://www.afdb.org/en/topics-and-sectors/topics/partnerships/non-regional-member-countries/china/> (18. december 2016).

--- 2016b. Etiopija, Projekt pospeševanja energetske dobave za industrijski razvoj na območju Mekele – Dallol in Semera – Afdera, Cenitveno poročilo s strani oddelka za energetiko, okolje in podnebne spremembe (ONEC) – *Ethiopia, Mekele – Dallol and Semera – Afdera Power Supply For Industrial Development And Access Scale-up Project (MDSAPIAP), Appraisal Report done by Energy, Environment and Climate Change Department (ONEC)*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Ethiopia-AR-_Mekele-Dallol_and_Semera-Afdera_Power_Supply_Project__MDSAP.pdf (18. december 2016).

--- 2016c. Projekt: Izboljšava kapacitet za zaposlovanje mladih in socialno varstvo, Država: Republika Gabon, Poročilo cenitve projekta s strani odbora za družbena in socialna vprašanja (OSHD) – *Project: Capacity Building for Youth Employability and Social Protection Improvement, Country: Republic of Gabon, Project Appraisal Report done by Human and Social Development Department (OSHD)*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/GABON_-AR-Capacity_for_youth_employability.pdf (18. december 2016).

AfDF. 2008. Projekt: Zaloge predmestnega vodovoda in sanitarne storitve, Država: Kamerun, Poročilo cenitve projekta s strani cenitvene ekipe – *Project: Semi-Urban Drinking Water Supply and Sanitation, Country: Cameroon, Project Appraisal Report done by the Appraisal Team*. Dostopno prek: [http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-](http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/)

Operations/Cameroon_-_Semi-Urban_Drinking_Water_Supply_and_Sanitation_-_Appraisal_Report.pdf (29. december 2016).

--- 2009a. Projekt pospeševanja transportnih povezav med Ketto in Djoumom ter Brazzavillejem in Yaoundejem, Država: Demokratična republika Kongo/Republika Kamerun, Poročilo cenične projekta s strani cenične ekipe – *Ketta – Djoum Road and Brazzaville – Yaounde Corridor Transport Facilitation Project, Country: Democratic Republic of Congo/Republic of Cameroon, Project Appraisal Report done by the Appraisal Team*. Dostopno prek: <http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/-%20Cameroon%20-%20AR%20Electricity%20Project%20-%5B1%5D.pdf> (29. december 2016).

--- 2009b. Projekt za okrepitev in razširitev prenosa in distribucije električne energije, Država: Republika Kamerun, Cenične poročilo s strani cenične ekipe – *Project: Project to Strengthen and Extend the Electricity Transmission and Distributions Networks, Country: Republic of Cameroon, Appraisal Report done by the Appraisal Team*. Dostopno prek: <http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/-%20Cameroon%20-%20AR%20Electricity%20Project%20-%5B1%5D.pdf> (29. december 2016).

--- 2010. Projekt izboljšave sistema prenosa električne energije, Država: Federalna demokratična republika Etiopija, Poročilo cenične projekta s strani cenične ekipe – *Project: Electricity Transmission System Improvement Project. Country: Federal Democratic Republic of Ethiopia. Project Appraisal Report done by the Appraisal Team*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Ethiopia_-_AR_-_Electricity_Transmission_System_Improvement_Project__19_11_2010___Final_.pdf (29. december 2016).

--- 2011a. Večnacionalni projekt med Beninom in Togom – Projekt za obnovo cestne povezave med Lomejem in Cotonoujem ter pospeševanje transporta med koridorju med Abidžanom in Lagosom – Faza I, Države: Benin in Togo, Poročilo o cenični projekta s strani cenične ekipe – *Multinational Benin/Togo – Project to Rehabilitate the Lome-Cotonou Road and facilitate transport on the Abidjan-Lagos Corridor – Phase I, Countries Benin and Togo, Project Appraisal Report done by the Appraisal Team*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Angola_-

_Sumbe_Water_Supply__Sanitation_and_Institutional_Support_Project_-_Appraisal_Report.pdf (27. december 2016).

--- 2011b. Projekt gradnje mostu v Kazunguli (Izboljšava transportnega koridorja SADC sever – jug), Večnacionalni projekt: Republika Zambija in Republika Botsvana, Poročilo cenitve projekta s strani pripravljalne ekip – *Project: Kazungula Bridge Project (SADC North – South Transport Corridor Improvement), Multinational: Republic of Zambia and Republic of Botswana, Project Appraisal Report done by the Preparation Team*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Multi-national_Zambia-Bostwana_-_AR_-_Kazungula_Bridge_Project_.pdf (27. december 2016).

--- 2011c. Projekt hidroelektrarne Lom-Pangar, Država: Republika Kamerun, Poročilo cenitve projekta s strani cenitvene ekipe – *Project: Lom-Pangar Hydroelectric Project, Country: Republic of Cameroon, Project Appraisal Report done by the Appraisal Team*. Dostopno prek: <http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Cameroon%20-%20AR%20-%20Lom-Pangar%20Hydroelectric%20Project%20%28Final%29.pdf> (29. december 2016).

--- 2011č. Projekt podpore za tehnično jezikovno znanje in trening (STVET), Država: Eritreja, Poročilo cenitve projekta s strani cenitvene ekipe – *Project: Support to Technical Vocational Education and Training Project (STVET), Country: Eritrea, Project Appraisal Report done by the Appraisal Team*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Eritrea_-_AR_-_Support_to_Technical_Vocational_Education_and_Training_Project_.pdf (29. december 2016).

--- 2011d. Projekt cestnega koridorja med Mombaso, Nairobijem, Adis Abebo – Faza III, Državi: Kenija in Etiopija, Poročilo cenitve projekta s strani pripravljalne ekipe – *Project: Mombasa-Nairobi-Addis Ababa Road Corridor Project – Phase III, Countries: Kenya and Ethiopia, Project Appraisal Report done by the Preparation Team*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Kenya-Ethiopia_-_AR_Road_III_Project_.pdf (29. december 2016).

--- 2011e. Projekt podpore digitalnega kompleksa v Bamaku, Država Mali, Cenitveno poročilo s strani cenitvene ekipe – *Project: Bamako Digital Complex Support Project, Country: Mali, Appraisal Report done by the Appraisal Team*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Mali_-_AR_TechnoMali_Project_.pdf (29. december 2016).

--- 2012a. Večnacioalni projekt razvoja cest na območju Mugine, Mabanda, jezera Nyanza in med Rubavujem in Gizizo in pospeševanja transporta na koridorju med severom in jugom – Faza III, Cenitveno poročilo s strani cenitvene ekipe – *Project: Multinational (Burundi/Rwanda) Project to Develop Roads (Mugina-Mabanda-Lake Nyanza and Rubavu-Giziza) and Facilitate Transport on the North-South Corridor – Phase III, Appraisal Report done by the Appraisal Team*. Dostopno prek: <http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/MULTINATIONAL%20BURUNDI-RWANDA%20-AR%20-%20Project%20to%20develop%20roads%20and%20facilitate%20transport%20on%20the%20North-South%20corridor%20-%20Phase%20III.pd> (27. december 2016).

--- 2012b. Projekt povezovanja energetskih central Centralnoafriške republike in Demokratične republike Kongo iz hidroenergetskega sistema Boali – Faza 1, Večnacionalni projekt: Centralnoafriška republika in Demokratična republika Kongo, Poročilo cenitve projekta s strani cenitvene ekipe – *Project: Project to interconnect the power grids of the Central African Republic and the Democratic Republic of Congo from the Boali Hydro-Power System – Phase 1, Multinational: Central African Republic and Democratic Republic of Congo, Project Appraisal Report done by the Appraisal Team*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/CAR-DRC_-_Project_to_Interconnect_the_Power_Grids_of_the_Central_African_Republic_and_the_Democratic_Republic_of_Congo_from_the_Boali_Hydro-Power_System%E2%80%93Phase_1_-_Project_Appraisal_Report_.pdf (30. december 2016).

--- 2012c. Projekt podeželske elektrifikacije, Država: Republika Kongo, Poročilo cenitve projekta s strani oddelka ONEC – *Project: Rural Electrification, Country: Republic of Congo, Project Appraisal Report done by ONEC Department*. Dostopno prek: <http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Congo%20-%20Rural%20Electrification%20-%20Appraisal%20Report.pdf> (31. december 2016).

--- 2012č. Projekt daljnovoda med Etiopijo in Kenijo, Države: regionalne (Etiopija in Kenija), Poročilo cenitve projekta s strani cenitvene ekipe – *Project: Ethiopia-Kenya Electricity Highway, Country: Regional (Ethiopia and Kenya), Project Appraisal Report done by the Appraisal Team.* Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Ethiopia-Kenya_-_Ethiopia-Kenya_Electricity_Highway_-Project_Appraisal_Report_.pdf (31. december 2016).

--- 2012d. Država: Kenija, Projekt izboljšave kakovost in relevantnosti v višjem izobraževanju, znanosti in tehnologiji, Poročilo cenitve projekta s strani cenitvene ekipe – *Country: Kenya, Support To The Enhancement Of Quality And Relevance In Higher Education, Science And Technology Project, Project Appraisal Report done by the Appraisal Team.* Dostopno prek: <http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Kenya%20-%20Support%20to%20the%20Enhancement%20of%20Quality%20and%20Relevance%20in%20Higher%20Education%20Science%20and%20Technology%20Project%20-%20Appraisal%20Report.pdf> (31. december 2016).

--- 2013a. Projekt tehnološkega parka, Država: Zelenortske otoki, Poročilo cenitve oddelka OITC, *Project: Technology Park, Country: Cape Verde, Appraisal Report done by OITC Department.* Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Boards-Documents/Cape_Verde_-_Technology_Park_Project_-_Appraisal_Report.pdf (29. december 2016).

--- 2013b. Projekt čez-saharskega daljnovoda, Države: večnacionalno (Alžirija, Nigerija in Čad), Poročilo cenitve projekta oddelka OITC – *Trans-Sahara Highway (TSH) Project, Country: Multinational (Algeria, Niger, Chad), Project Appraisal Report done by OITC Department.* Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Multinational_-_Trans-Sahara_Highway_Project_-_Appraisal_Report.pdf (27. december 2016).

--- 2013c. Projekt 2 obnove in razširitve električnega omrežja v Conacryju, Država: Gvineja, Cenitveno poročilo oddelka ONEC – *Project: Conakry Electricity Network Rehabilitation And Extension Project 2, Country: Guinea, Appraisal Report done by ONEC Department.* Dostopno prek: <http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/>

Guinea_-_Conakry_Electricity_Network_Rehabilitation_and_Extension_Project_2_-_Appraisal_Report.pdf (27. december 2016).

--- 2013č. Program dodatnega financiranja obnove fiskalne stabilnosti in socialne varnosti, Država: Malavi, Poročilo cenitve projekta odbora za vladno, ekonomsko in finančno upravljanje (OSGE) – *Programme: Additional Financing Of The Restoration Of Fiscal Stability And Social Protection (RFSSP) Programme, Country: Malawi, Programme Appraisal Report done by Governance, Economic and Financial Management Department (OSGE)*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Procurement/Project-related-Procurement/Malawi_-_Restoration_of_Fiscal_Stability_and_Social_Protection_Programme_RFSSP_-_Appraisal_Report.pdf (27. december 2016).

--- 2013d. Projekt razvoja cestnega koridorja v Nacali – Faza IV, Države: večnacionalni projekt (Malavi/Zambija), Poročilo cenitve projekta s strani oddelka OITC – *Nacala Road Corridor Development Project- Phase IV, Country: Multinational (Malawi/ Zambia), Project Appraisal Report done by OITC Department*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Multinational__Malawi-Zambia__-_Nacala_Road_Corridor_Development_Project_-_Phase_IV_-_Appraisal_Report.pdf (27. december 2016).

--- 2013e. Projekt podpore virtualni univerzi v Senegalu (PAUVS), Država: Republika Senegal, Poročilo cenitve projekta oddelka OSHD – *Senegal Virtual University Support Project (PAUVS), Country: Republic Of Senegal, Project Appraisal Report done by OSHD Department*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Senegal_-_Senegal_Virtual_University_Support_Project_-_Appraisal_Report.pdf (27. december 2016).

--- 2013f. Projekt obnove in rehabilitacije energetske distribucije v Jubi v Južnem Sudanu, pripravljen s strani oddelka ONEC – *South Sudan, Juba Power Distribution System Rehabilitation And Expansion Project, prepared by ONEC Department*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/South_

Sudan - Juba Power Distribution System Rehabilitation and Expansion Project - Appraisal_Report.pdf (27. december 2016).

--- 2014a. Republika Gana, Projekt okrepitve in obnovitve električnega distribucijskega sistema, pripravljen s strani oddelka ONEC – *Republic of Ghana, Electricity Distribution System Reinforcement and Extension, prepared by ONEC Department*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Ghana_-_Electricity_Distribution_System_Reinforcement_and_Extension_-_Appraisal_Report.pdf (27. december 2016).

--- 2014b. Kenija, Delna garancija za energetske objekt GDC Menengai z močjo 105 MW, Cenitveno poročilo s strani oddelka ONEC in Vzhodnoafriškega regionalnega centra virov (EARC) – *Kenya, GDC Menengai 105 MW IPP Partial Risk Guarantee, Appraisal Report done by ONEC Department and East Africa Regional Resource Center (EARC)*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Kenya__AR-GDC_Menengai_105MW__IPP_Partial_Risk_Guarantee.pdf (27. december 2016).

--- 2016a. Burkina Faso, Elektrifikacija predmestnih območij Uagadougoua and Bobo-Dioulassa, Poročilo cenitve projekta s strani oddelka ONEC, Zahodnoafriškega regionalnega oddelka (ORWA) in lokalne pisarne v Burkini Faso – *Burkina Faso, Electrification of Semi-Urban Areas of Uagadougou and Bobo-Dioulasso, Project Appraisal Report prepared by ONEC Department, West Africa Regional Department (ORWA), Burkina Faso Office (BFO)*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Burkina_Faso_-_Approved_-_AR_-_Electrification_project_for_semi-urban_areas_of_Ouagadougou_and_Bobo_Dioulasso.pdf (27. december 2016).

--- 2016b. Večnacionalni projekt v Nigru in Čadu: Projekt trans-saharskega optičnega hrbta (TSB), Cenitveno poročilo oddelka OITC – *Multinational (Niger and Chad): Trans-Sahara Optical Fibre Backbone (TSB) Project, Appraisal Report done by OITC Department*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Multinational_1_-_Trans-sahara_optical_fibre_backbone__TSB__1_.pdf (30. december 2016).

--- 2016c. Program integriranega transportnega programa v Etiopiji, faza 1 (Projekt posodobitve cest med Jimmo in Chido ter Sodo in Sawlo, Cenitveno poročilo oddelka OITC in pisarne AfDB v Etiopiji (ETFO) – *Ethiopia, Ethiopia Integrated Transport Program, Phase I (Jimma-Chida and Sodo-Sawla Road Upgrading Project), Appraisal Report done by OITC Department, The African Development Bank Country Office in Ethiopia (ETFO)*). Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Ethiopia_-_Integrated_Transport_Program_Phase_I.PDF (30. december 2016).

AfDB in AfDF. 2009. Program podpore ekonomskim reformam in finančnega upravljanja (PAREGF), Država: Unija Komori, Cenitveno poročilo cenitvene ekipe – *Economic Reform Support and Financial Governance Programme (PAREGF), Country: Union of the Comoros, Appraisal Report done by the Appraisal Team*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Comoros_-_Economic_Reform_Support_and_Financial_Governance_Programme__PAREGF_-_Appraisal_Report.pdf (30. december 2016).

--- 2012. Program podpore ekonomskim reformam – Faza projekta III (ERSP III), Država: Centralnoafriška republika, Cenitveno poročilo cenitvene ekipe – *Economic Reform Support Programme – Phase III (ERSP III) Project, Country: Central African Republic, Appraisal Report done by the Appraisal Team*. Dostopno prek: <http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/RCA%20-%20AR%20PARE%20III%20%282%29.pdf> (27. december 2016).

AIIB. 2015a. *The Memorandum of Understanding on Establishing the Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB) was signed in Beijing*. Dostopno prek: https://www.aiib.org/en/news-events/news/2015/20150408_004.html (24. januar 2017).

--- 2015b. *50 Countries Sign the Articles of Agreement for the Asian Infrastructure Investment Bank*. Dostopno prek: https://www.aiib.org/en/news-events/news/2015/20150629_001.html (24. januar 2017).

--- 2015c. *AIIB Multilateral Interim Secretariat and WBG Agree to Continue and Deepen Cooperation*. Dostopno prek: http://euweb.aiib.org/html/2015/NEWS_0717/13.html (25. januar 2017).

--- 2015č. *AIIB Multilateral Interim Secretariat and the Asian Development Bank to Deepen Cooperation: Projects for Cofinancing to be Identified.* Dostopno prek: http://euweb.aiib.org/html/2015/NEWS_0921/20.html (25. januar 2017).

--- 2015d. *President-designate Jin meets UK Prime Minister Cameron, Chancellor Osborne and EBRD President Sir Suma Chakrabarti.* Dostopno prek: http://euweb.aiib.org/html/2015/NEWS_1115/31.html (25. januar 2017).

--- 2016a. *AIIB open for business. Jin Liqun elected as first President.* Dostopno prek: http://euweb.aiib.org/html/2016/NEWS_0116/84.html (24. januar 2017).

--- 2016b. *AIIB and World Bank sign first Co-Financing Framework Agreement.* Dostopno prek: http://euweb.aiib.org/html/2016/NEWS_0414/99.html (25. januar 2017).

--- 2016c. *AIIB, ADB sign MOU to strengthen cooperation for sustainable growth.* Dostopno prek: http://euweb.aiib.org/html/2016/NEWS_0502/102.html (25. januar 2017).

--- 2016č. *Asian Infrastructure Investment Bank to cooperate with European Bank for Reconstruction and Development.* Dostopno prek: http://euweb.aiib.org/html/2016/NEWS_0511/109.html (25. januar 2017).

--- 2016d. *Asian Infrastructure Investment Bank and European Investment Bank agree to strengthen cooperation.* Dostopno prek: http://euweb.aiib.org/html/2016/NEWS_0530/113.html (25. januar 2017).

--- 2016e. *AIIB's Board of Directors establish a Project Preparation Special Fund: China provides initial \$50 million start-up contribution.* Dostopno prek: http://euweb.aiib.org/html/2016/NEWS_0625/124.html (25. januar 2017).

--- 2016f. *Delivering on the 2030 Agenda.* Dostopno prek: http://euweb.aiib.org/html/2016/NEWS_1017/174.html (26. januar 2017).

--- 2016g. Projektni dokument: Projekt posodobitve in razširitve distribucijskega sistema v Ljudski republiki Bangladeš – *Project Document: The People's Republic of Bangladesh, Distribution System Upgrade and Expansion Project*. Dostopno prek: <http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/0706/20160706013746220.pdf> (26. januar 2017).

--- 2016h. Projektni dokument Azijske infrastrukturno investicijske banke, Islamska republika Pakistan: Projekt razširitve hidroelektrarne Tarbela 5 – *Project Document of Asian Infrastructure Investment Bank, Islamic Republic of Pakistan: Tarbela 5 Hydropower Extension Project*. Dostopno prek: <http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/1209/20161209020410966.pdf> (26. januar 2017).

--- 2016i. Projektni dokument Azijske infrastrukturno investicijske banke, Republika Azerbajdžan: Projekt transanatolijskega plinovoda – *Project Document of Asian Infrastructure Investment Bank, Republic of Azerbaijan: Trans Anatolian Natural Gas Pipeline (TANAP) Project*. Dostopno prek: http://euweb.aiib.org/html/2016/PROJECTS_list_1118/185.html (26. januar 2017).

--- 2016j. Projektni dokument, Republika Tadžikistan: Projekt izboljšave cest na obmejnem območju Dushanbe – Uzbekistan – *Project Document, Republic of Tajikistan: Dushanbe – Uzbekistan Border Road Improvement Project*. Dostopno prek: <http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/0706/20160706014350620.pdf> (26. januar 2017).

--- 2016k. Projektni dokument, Islamska republika Pakistan: Projekt nacionalne avtoceste M-4 (Sekcija Shorkot-Khanewal) – *Project Document, Islamic Republic of Pakistan: National Motorway M-4 (Shorkot-Khanewal Section) Project*. Dostopno prek: <http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/0706/20160706014503464.pdf> (28. januar 2017).

--- 2016l. Projektni dokument Azijsko infrastrukturne investicijske banke, Sultanat Oman: Projekt priprave železniškega sistema – *Project document of Asian Infrastructure Investment Bank, Sultanate of Oman: Railway System Preparation Project*. Dostopno prek: <http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/1213/20161213052645991.pdf> (28. januar 2017).

--- 2016m. Projektni dokument Azijsko infrastrukturo investicijske banke, Sultanat Oman: Projekt razvoja pristaniškega terminala in operacionalne cone v pristanišču Duqm – *Project*

document of Asian Infrastructure Investment Bank, Sultanate of Oman: Duqm Port Commercial Terminal and Operational Zone Development Project. Dostopno prek: <http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/1213/20161213051938915.pdf> (28. januar 2017).

--- 2016n. Projektni dokument, Republika Indonezija: Projekt posodobitve najrevnejših četrti – *Project Document, Republic of Indonesia: National Slum Upgrading Project.* Dostopno prek: <http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/0718/20160718091207318.pdf> (28. januar 2017).

--- 2016o. Povzetek predlaganega projekta, Indija: Projekt krepitev prenosnega sistema v Tamil Naduju – *Proposed Projects Summary, India: Transmission System Strengthening Project (Tamil Nadu).* Dostopno prek: http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/1102/20161102044559_722.pdf (28. januar 2017).

--- 2016p. Povzetek informacij o projektu, 24x7 – Energija za vse v Andhra Pradeshu, Sofinancirano s strani Svetovne banke (WB) – *Project Summary Information, 24x7 – Power For All in Andhra Pradesh, To be co-financed with the World Bank (WB).* Dostopno prek: <http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/1118/20161118114610368.pdf> (28. januar 2017).

--- 2016r. Povzetek informacij o projektu, 40 MW sončne elektrarna v Gulshatu – *Project Summary Information, 40 MW Gulshat PV Solar Power Plant.* Dostopno prek: http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/1216/2016121604332211_6.pdf (28. januar 2017).

--- 2016s. Povzetek informacij o projektu, Projekt infrastrukture zemeljskega plina in izboljšave učinkovitosti (Projekt) – *Project Summary Information, Natural Gas Infrastructure and Efficiency Improvement Project (The Project).* Dostopno prek: <http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/1216/20161216041402166.pdf> (28. januar 2017).

--- 2016š. Povzetek informacij o projektu, Projekt varnostne in operacionalne izboljšave jezua, Sofinanciran s strani Svetovne banke (WB) – *Project Summary Information, Dam Operational Improvement and Safety Project, To be co-financed with the World Bank (WB).* Dostopno prek: <http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/1227/20161227112237424.pdf> (28. januar 2017).

--- 2016t. Povzetek informacij o projektu, Projekt regionalnega razvojnega sklada za infrastrukturo – *Project Summary Information, Regional Infrastructure Development Fund Project*. Dostopno prek: http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/1216/201612_16043707800.pdf (28. januar 2017).

--- 2016u. Predlagani projekt, Povzetek, Kazakhstan: Projekt osrednje južnega cestnega koridorja (Sofinanciran s Svetovno banko) – *Proposed Projects – Summary, Kazakhstan: Center South Road Corridor Project (Co-financed with the World Bank)*. Dostopno prek: http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/11_01/20161101052443367.pdf (28. januar 2017).

Akcijski načrt iz St. Petersburga – *St. Petersburg Action Plan*. 2013. Sprejet na srečanju skupine G20 v St. Petersburgu v Rusiji, 5–6. septembra 2013. Dostopno prek: <http://www.mofa.go.jp/files/000013872.pdf> (30. junij 2016).

Akcijski načrt za rast in delovna mesta iz Los Cabosa – *Los Cabos Growth and Jobs Action Plan*. 2012. Sprejet na srečanju voditeljev držav skupine G20 v Los Cabosu, 18. do 19. junija 2012. Dostopno prek: http://www.mofa.go.jp/policy/economy/g20_summit/2012/pdfs/action_plan_e.pdf (30. junij 2016).

Angeloni, Ignazio. 2012. The Group of 20: Trials of Global Governance in Times of Crisis. V *The World Economy after the Global Crisis, A New Economic Order for the 21st Century*, ur. Barry Eichengreen in Bokyeong Park, 101–128. London in Hackensack NJ: World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd.

Asian Development Bank. 2008. Strategija partnerstva ADB z Ljudsko republiko Kitajsko od leta 2008 do 2010 – *ADB Country Partnership Strategy, People's Republic of China 2008–2010*. Dostopno prek: <http://www.adb.org/sites/default/files/institutional-document/32291/files/cps-prc-2008-2010.pdf> (12. december 2016).

--- 2012. Strategija partnerstva z državo, Ljudska republika Kitajska 2011–2015 – *Country Partnership Strategy, People's Republic of China 2011–2015*. Dostopno prek: <http://www.adb.org/sites/default/files/institutional-document/33584/files/cps-prc-2011-2015.pdf> (15. december 2016).

Asian Infrastructure Investment Bank. 2016. *History of AIIB*. Dostopno prek: <http://www.aiib.org/html/aboutus/introduction/history/> (5. marec 2016).

Babb, Sarah L. 2009. *Behind the Development Banks: Washington Politics, World Poverty, and the Wealth of Nations*. Chicago: University of Chicago Press.

Bank for International Settlements. 2017. *About the Basel Committee*. Dostopno prek: <https://www.bis.org/bcbs/about.htm?m=3%7C14%7C573> (9. marec 2017).

Chang, Ha-Joon. 2011. The 2008 World Financial Crisis and the Future of World Development. V *Aftermath: A New Global Economic Order?*, ur. Craig Calhoun in Georgi Derluguian, 39–64. New York and London: Social Science Research Council and New York University Press.

Chin, Gregory. 2011. Mediating Financial Instability: China, the BRICs and Continuing Rise. V *Global Financial Crisis: Global Impacts and Solutions*, ur. Paolo Savona, John J. Kirton in Chiara Oldani, 89–108. Surrey, UK: Ashgate Publishing Limited.

Chin, Gregory. 2012. Two-Way Socialization: China, the World Bank, and Hegemonic Weakening. *Brown Journal of World Affairs* 19 (1): 211–230.

China Daily. 2016. China urges BRICS bank to strongly support infrastructure construction, 21. julij. Dostopno prek: http://www.chinadaily.com.cn/business/2016-07/21/content_26168200.htm (13. januar 2017).

China Economic Net. 2016. BRICS bank to sell first yuan bond up to \$770m, 25. marec. Dostopno prek: http://en.ce.cn/main/latest/201603/25/t20160325_9825472.shtml (13. januar 2017).

Choi, Ji Young. 2013. East Asian Financial Regionalism and the Politics of Global Financial Governance: Structural and Institutional Power in Global and Regional Governance. *Pacific Focus* 28 (3): 411–434.

Členi sporazuma za Azijsko infrastrukturno investicijsko banko – *Articles of Agreement of Asian Infrastructure Investment Bank*. 2015. Odpri za podpise potencialnih članic AIIB 29. junija 2015. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1237173.shtml (21. januar 2017).

Dasgupta, Saibal. 2016. BRICS Bank to kick-off fund raising with Yuan denominated bonds in China. *Times of India*, 25. marec. Dostopno prek: <http://timesofindia.indiatimes.com/business/international-business/BRICS-Bank-to-kick-off-fund-raising-with-Yuan-denominated-bonds-in-China/articleshow/51553815.cms> (13. januar 2017).

Deklaracija eThekwini – *eThekwini Declaration*. 2013. Dokument s srečanja skupine BRICS v Durbanu v Južnoafriški republiki s podnaslovom: BRICS and Africa: Partnership for Development, Integration and Industrialisation, sprejet 27 marca 2013. Dostopno prek: <http://brics5.co.za/about-brics/summit-declaration/fifth-summit/> (12. januar 2017).

Deklaracija iz Delhija – *Fourth BRICS Summit: Delhi Declaration*. 2012. Sprejeta na srečanju voditeljev skupine BRICS v New Delhiju v Indiji 29. marca 2012. Dostopno prek: <http://mea.gov.in/bilateral-documents.htm?dtl/19158/Fourth+BRICS+Summit++Delhi+Declaration> (10. januar 2017).

Deklaracija s srečanja G20 o finančnih trgih in svetovni ekonomiji - *Declaration of the Summit on Financial Markets and the World Economy*. 2008. Sprejeta v Washingtonu DC s strani voditeljev skupine držav G20 15. decembra 2008. Dostopno prek: <http://www.un.org/ga/president/63/commission/declarationG20.pdf> (26. julij 2016).

Deklaracija voditeljev G20 – *G20 Leaders Declaration*. 2012. Sprejeta na srečanju voditeljev držav skupine G20 v Los Cabosu v Mehiki 19. junija 2012. Dostopno prek: http://www.g20.utoronto.ca/2013/Saint_Petersburg_Declaration_ENG.pdf (30. junij 2016).

Deklaracija voditeljev skupine G20 – *G20 Leaders Declaration*. 2013. Sprejeta na srečanju skupine G20 v Saint Petersburgu v Rusiji 5–6. septembra 2013. Dostopno prek: <http://www.g20.utoronto.ca/2013/2013-0906-declaration.html> (30. junij 2016).

Dokument srečanja v Seulu: Okvir za močno, trajnostno in uravnoteženo rast – *Seoul Summit Document: Framework for Strong, Sustainable and Balanced Growth*. 2010. Sprejet na srečanju skupine G20 v Seulu v Južni Koreji, 11. novembra 2010. Dostopno prek: http://www.g20australia.org/sites/default/files/g20_resources/library/Seoul_Summit_Document.pdf (5. marec 2016).

Dullien, Sebastian. 2010. *The Financial and Economic Crisis of 2008-2009 and Developing Countries*. New York: United Nations Publications, United Nations Conference on Trade and Development.

Evalvacija odgovornosti iz Brisbana – *Brisbane Accountability Assessment*. 2014. Sprejeta na srečanju skupine G20 v Brisbanu v Avstraliji, 14. novembra. Dostopno prek: http://www.g20.utoronto.ca/2014/2014_accountability_assessment_report.pdf (30. junij 2016).

Evalvacija odgovornosti iz Antalye – *Antalya Accountability Assessment*. 2015. Sprejeta s strani Okvirne delovne skupine G20 (*G20 Framework Working Group*) na srečanju skupine G20 v Antalyi v Turčiji, 15.–16. novembra 2015. Dostopno prek: <http://www.mofa.go.jp/files/000111133.pdf> (30. junij 2016).

Financial Stability Board. 2016. *About the FSB*. Dostopno prek: <http://www.fsb.org/about/> (5. marec 2016).

Fletcher, Margaret in Emmanuella Plakoyiannaki. 2011. Case selection in international business: key issues and common misconceptions. V *Rethinking the Case Study in International Business and Management Research*, ur. Rebecca Piekkari in Catherine Welch, 171–191. Cheltenham, UK, Northampton, MA, USA: Edward Elgar.

Funabashi, Yoichi. 2009. Forget Bretton Woods II: the Role for U.S.-China-Japan Trilateralism. *Washington Quarterly* 32 (2): 7–25.

Global Times. 2016. New Development Bank not a rival institution but complementary to AIIB, 28. marec. Dostopno prek: <http://www.globaltimes.cn/content/976436.shtml> (13. januar 2017).

Hale, David. 2015. Who Lost China? *International Economy* 29 (2): 73.

He, Alex. 2014. China's Goals in the G20: Expectation, Strategy and Agenda. *Cigi Papers n. 39*. Canada: Waterloo, Ontario.

Helleiner, Eric. 2010. A Bretton Woods moment? The 2007–2008 crisis and the future of global finance. *International Affairs* 86 (3): 619–636.

Hinds, Manuel. 2008. Role of Regional Development Banks in Rebuilding the International Financial Architecture. *Financing Development: The Power of Regionalism*: 179–212. Dostopno prek: <http://www.cgdev.org/sites/default/files/9780881323535-FinDev5.pdf> (9. marec 2017).

Hongshan, Qian. 2016. Poudarki asistenta zunanjega ministra Qian Hongshana na dogodku *Belt and Road Side Event* ob robu 72. srečanja Ekonomsko socialnega sveta Združenih narodov za Azijo in Pacifik. Peking, 18. maj. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1364753.shtml (23. januar 2017).

Hongsong, Liu. 2014. China's proposing behavior in Global Governance: the cases of the WTO Doha Round negotiation and G20 process (As propostas de conduta da China na Governança Global: os casos de negociação da OMC na Rodada Doha e os processos do G20). *Rev. Bras. Polít. Int* 57: 121–137.

Humphrey, Chris. 2014. The politics of loan pricing in multilateral development banks. *Review of International Political Economy* 21 (3): 611–639.

IDB. 2008. *China to join the Inter-American Development Bank*. Dostopno prek: <http://www.iadb.org/en/news/news-releases/2008-10-23/china-to-join-the-inter-american-development-bank,4828.html> (5. januar 2017).

--- 2012a. *China to provide \$2 billion for Latin America and the Caribbean Co-financing Fund*. Dostopno prek: <http://www.iadb.org/en/news/news-releases/2012-03-19/china-latin-america-equity-investment-fund,9894.html> (5. januar 2017).

--- 2012b. Poročilo okoljskega in socialnega upravljanja: Latinskoameriško-kitajski investicijski skladi, Latinskoameriško-kitajski infrastrukturni skladi, Latinskoameriško-kitajski skladi za mala in srednja podjetja in Latinskoameriško-kitajski sklad za naravne vire, Dodatek 1 – *Environmental And Social Management Report: LAC-China Investment Funds, LAC-China Infrastructure Fund (RG-L1048), LAC-China Mid Cap Corporate Fund (RG-L1055), Lac China Natural Resources Fund (RG-L1054). Annex 1*. Dostopno prek: <http://www.iadb.org/en/projects/project-description-title,1303.html?id=RG-L1054> (5. januar 2017).

--- 2013a. Dokument tehničnega sodelovanja: Pospeševanje zelene rasti v Latinski Ameriki in na Karibih RG-T2281 – *TC Document: Fostering Green Growth in Latin America and the Caribbean RG-T2281*. Dostopno prek: <http://idbdocs.iadb.org/wsdocs/getdocument.aspx?docnum=40138414> (5. januar 2017).

--- 2013b. *China to provide \$2 billion for Latin America and the Caribbean Co-financing Fund*. Dostopno prek: <http://www.iadb.org/en/news/news-releases/2013-03-16/china-co-financing-fund,10375.html> (5. januar 2017).

--- 2014. *Upgrading China-LAC Trade and Investment Relationship*. Dostopno prek: <http://idbdocs.iadb.org/wsdocs/getdocument.aspx?docnum=38772325> (5. januar 2017).

--- 2015a. *IDB and China Strengthen Partnership*. Dostopno prek: <http://www.iadb.org/en/news/news-releases/2015-03-27/idb-and-china-strengthen-partnership,11102.html> (5. januar 2017).

--- 2015b. *PR-L1078: Sudameris Bank SME Financing Partnership*. Dostopno prek: <http://www.iadb.org/en/projects/project-description-title,1303.html?id=PR-L1078> (5. januar 2017).

--- 2015c. Poročilo okoljskega in socialnega upravljanja, Finančno partnerstvo za mala in srednja podjetja s Sudameris banko iz Paragvaja (PR-L1078) – *Environmental and Social Management Report, Sudameris Bank (Paraguay), SME Financing Partnership (PR-L1078)*.

Dostopno prek: <http://idbdocs.iadb.org/wsdocs/getdocument.aspx?docnum=38031133> (5. januar 2017).

--- 2015č. Poročilo okoljskega in socialnega upravljanja, Finančno partnerstvo za internacionalizacijo malih in srednjih podjetij s Continental banko iz Paragvaja (PR-L1087) – *Environmental and Social Management Report. Banco Continental (Paraguay), SME Internationalization Finance Partnership (PR-L1087)*. Dostopno prek: <http://idbdocs.iadb.org/wsdocs/getdocument.aspx?docnum=39065040> (5. januar 2017).

--- 2015d. Poročilo okoljskega in socialnega upravljanja, Finančno partnerstvo za zelene investicije z banko ABC iz Brazilije – *Environmental and Social Management Report, Brazil, Banco ABC Brasil Green Financing Partnership (BR-L1413)*. Dostopno prek: <http://idbdocs.iadb.org/wsdocs/getdocument.aspx?docnum=38967209> (5. januar 2017).

--- 2015e. Povzetek projekta, Brazilija, Partnerstvo zelenega financiranja z banko Banco Abc (Br-l1413) – *Project Abstract, Brazil, Banco Abc Green Financing Partnership (Br-l1413)*. Dostopno prek: <http://idbdocs.iadb.org/wsdocs/getdocument.aspx?docnum=38831306> (5. januar 2017).

--- 2015f. Povzetek projekta, Mehika, Kontejnersko pristanišče in logistični oprema v Manzanillu, Me-l1152, Pregled projekta – *Project Abstract, Mexico, Manzanillo Container Port And Logistics Facility Me-l1152, Project Overview*. Dostopno prek: <http://idbdocs.iadb.org/wsdocs/getdocument.aspx?docnum=38043439> (7. januar 2017).

--- 2015g. Okoljska in socialna strategija: Kontejnersko pristanišče in logistični oprema v Manzanillu – *Environmental And Social Strategy: Manzanillo Container Port And Logistics Facility*. Dostopno prek: <http://idbdocs.iadb.org/wsdocs/getdocument.aspx?docnum=38043446> (7. januar 2017).

--- 2016a. Projekt RG-T2725: Pospeševanje kitajsko-latinskoameriškega trgovinskega in investicijskega partnerstva – *RG-T2725: Enhancing China-LAC trade and investment relationships*. Dostopno prek: <http://www.iadb.org/en/projects/project-description-title,1303.html?id=RG-T2725> (5. januar 2017).

--- 2016b. Povzetek projekta, Država: Mehika, Sektor: Finančni trgi, Ime Projekta: Program garancij za zelene sklade ECON PEMEX – *Project Abstract, Country: Mexico, Sector: Financial Markets, Project Name: ECON – PEMEX Green Bond Securitization Program*. Dostopno prek: <http://idbdocs.iadb.org/wsdocs/getdocument.aspx?docnum=39939332> (7. januar 2017).

--- 2016c. Poročilo okoljskega in socialnega upravljanja, Partnerstvo za trajnostno socialno stanovanjsko politiko v sodelovanju s skladom MIVIVIENDA S.A. (PE-L1161) – *Environmental and Social Management Report, Fondo MIVIVIENDA S.A. Sustainable Social Housing Partnership (PE-L1161)*. Dostopno prek: <http://idbdocs.iadb.org/wsdocs/getdocument.aspx?docnum=39145455> (7. januar 2017).

--- 2016č. Projektni povzetek: Partnerstvo za trajnostno socialno stanovanjsko politiko v sodelovanju s skladom MIVIVIENDA S.A. v Peruju (PE-L1161) – *Project Abstract: Peru, Fondo Mivivienda S.a. Sustainable Social Housing Partnership (PE-L1161)*. Dostopno prek: <http://idbdocs.iadb.org/wsdocs/getdocument.aspx?docnum=39145255> (7. januar 2017).

IMF. 2015a. *Press Release: IMF's Executive Board Completes Review of SDR Basket, Includes Chinese Renminbi*. Dostopno prek: <https://www.imf.org/external/np/sec/pr/2015/pr15540.htm> (26. julij 2016).

--- 2015b. *Press Release: IMF Managing Director Christine Lagarde Welcomes U.S. Congressional Approval of the 2010 Quota and Governance Reforms*. Dostopno prek: <http://www.imf.org/external/np/sec/pr/2015/pr15573.htm> (26. julij 2016).

Jiabao, Wen. 2010a. *Consolidate the Upward Momentum and Promote Sustained Growth, At the World Economic Forum Annual Meeting of the New Champions 2010*. Tianjin, 13. september. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t752564.shtml (14. december 2016).

--- 2010b. *Getting to Know the Real China, Statement by H.E. Wen Jiabao Premier of the State Council of the People's Republic of China At the General Debate of the 65th Session of the UN General Assembly*. New York, 23. september. Dostopno prek:

http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t761353.shtml (13. december 2016).

Jiaxuan, Tang. 2010. *China's Status and Role in An Evolving International Architecture, Leading speech by Tang Jiaxuan at 1st Singapore Global Dialogue*. Singapore, 24. september. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t756054.shtml (14. december 2016).

Jiechi, Yang. 2012. *Gathering Consensus, Boosting Confidence and Promoting Common Development, Foreign Minister Yang Jiechi Introduces the Achievements of President Hu Jintao's Participation in the Seventh Leaders' Summit of G20*. Los Cabos, 20. junij. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t945258.shtml (9. marec 2017).

--- 2016. *Strengthen Partnership for a Better Future, Remarks by H.E. Yang Jiechi, State Councilor of the People's Republic of China, at the Opening Ceremony of 2016 First G20 Sherpa Meeting in Beijing, China*. Peking, 14. januar. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1331909.shtml (9. marec 2017).

Jinping, Xi. 2013a. *Work Hand in Hand for Common Development, Keynote Speech by H.E. Xi Jinping, President of the People's Republic of China At the Fifth BRICS Leaders Meeting*. Durban, 27. marec. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1027968.shtml (12. januar 2017).

--- 2013b. *Deepen Reform and Opening up and Work Together for a Better Asia Pacific, Address by H.E. Xi Jinping, President of the People's Republic of China to the APEC CEO Summit*. Bali, 9. oktober. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1088517.shtml (21. januar 2017).

--- 2014a. *Build a Community of Shared Destiny for Common Progress, Keynote Speech by H.E. Xi Jinping, President of the People's Republic of China at China-Latin American and Caribbean Countries Leaders Meeting*. Brasilia, 17. julij. Dostopno prek:

http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1184869.shtml (12. januar 2017).

--- 2014b. *Promoting Innovative Development Achieving Interconnected Growth, Remarks by H.E. Xi Jinping, President of the People's Republic of China, at Session One of the Ninth G20 Summit.* Brisbane, 15. november. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1225558.shtml (21. januar 2017).

--- 2014c. *New Departure, New Vision and New Impetus, Remarks by President Xi Jinping of the People's Republic of China At the Sixth BRICS Summit.* Fortaleza, 15. julij. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1186274.shtml (12. januar 2017).

--- 2015a. *Carry Forward the Bandung Spirit for Win-win Cooperation, Remarks by H.E. Xi Jinping, President of the People's Republic of China At the Asian-African Summit.* Jakarta, 22 april. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1259844.shtml (21. januar 2017).

--- 2015b. *Towards Win-win Partnership for Sustainable Development, Remarks by H.E. Xi Jinping, President of the People's Republic of China at the United Nations Sustainable Development Summit.* New York, 26 september. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1306508.shtml (23. januar 2017).

--- 2015c. *Forging a Strong Partnership to Enhance Prosperity of Asia, Speech of Xi Jinping, President of the People's Republic of China, at the National University of Singapore.* Singapur, 7. november. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1313923.shtml (23. januar 2017).

--- 2015č. *Jointly Write a New Chapter in the Partnership of Comprehensive Cooperation Between China and Latin America and the Caribbean, Address by H.E. Xi Jinping, President of the People's Republic of China at the Opening Ceremony of the First Ministerial Meeting*

of the China-CELAC Forum. Peking, 8. januar. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1227730.shtml (23. januar 2017).

Jintao, Hu. 2010a. *Work in Unity for the Future, Remarks by H. E. Hu Jintao, President of the People's Republic of China at the Fourth G20 Summit in Toronto, Canada*. Toronto, 27. junij. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t712799.shtml (9. marec 2017).

--- 2010b. *Build on Achievements and Promote Development, Remarks by H.E. Hu Jintao, President of the People's Republic of China at the Fifth G20 Summit in Seoul*. Seul, 12 november. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t769609.shtml (9. marec 2017).

--- 2011a. *Promote Growth Through Win-Win Cooperation, Remarks by H.E. Hu Jintao, President of the People's Republic of China, at the Sixth G20 Summit in Cannes, France*. Cannes, 3. november. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t875041.shtml (9. marec 2017).

--- 2011b. *Shift Growth Model to Sustain Economic Development, Speech at 19th APEC Economic Leaders' Meeting*. Honolulu, 13. november. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t878109.shtml (14. december 2016).

--- 2011c. *Work Together for a Bright Future of Mutual Benefit and Common Development, Speech at St. Petersburg International Economic Forum 2011 in St. Petersburg Russia*. St. Petersburg, 17. junij. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t832459.shtml (14. december 2016).

Kawai, Masahiro. 2015. *Asian Infrastructure Investment Bank in the Evolving International Financial Order*. V *Asian Infrastructure Investment Bank: China as Responsible Stakeholder?*, ur. Daniel Bob, 5–26. Washington: Sasakawa Peace Foundation USA.

Kotte, Detlef J. 2010. The Financial and Economic Crisis and Global Economic Governance. V *The financial and economic crisis of 2008-2009 and developing countries*, ur. S. Dullien, D. J. Kotte, A. Márquez in J. Priewe, 305–324. Geneva: United Nations, UNCTAD.

Liqun, Jin. 2015. *Transcript of the Statement by Jin Liqun at a Press Conference*. Tbilisi, 26. avgust. Dostopno prek: http://euweb.aiib.org/html/2015/NEWS_0826/16.html (23. januar 2017).

--- 2016. *President's Opening Statement 2016, Annual Meeting of the Board of Governors Asian Infrastructure Investment Bank*. Peking, 25. junij. Dostopno prek: http://euweb.aiib.org/html/2016/NEWS_0625/121.html (26. januar 2017).

Mayeda, Andrew. 2015. Congress Approves IMF Change in Favor of Emerging Markets. *Bloomberg Business*, 18. december. Dostopno prek: <http://www.bloomberg.com/news/articles/2015-12-18/congress-approves-imf-changes-giving-emerging-markets-more-sway> (5. marec 2016).

McLean, V. Elena. 2015. Multilateral Aid and Domestic Economic Interests. *International Organization* 69 (Winter 2015): 97–130.

Memorandum o medsebojnem razumevanju med Izvozno-uvozno kitajsko banko (*Exim* banko), Afriško razvojno banko in Afriškim razvojnim skladom – *Memorandum of Understanding between the Export-Import Bank of China and the African Development Bank and the African Development Fund*. 2008. Podpisan med Izvozno-uvozno kitajsko banko na eni strani in Afriško razvojno banko (ADB) ter Afriškim razvojnim skladom AfDF na drugi strani, 14. maja 2008. Dostopno prek: <http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Policy-Documents/BA-%20MOU%20-CHINA%20EXIM%20BANK%20-%202008.pdf> (20. december 2016).

Middleton, Rachel. 2016. World Bank's rival Asian Infrastructure Investment Bank launched by China with \$100b capital. *International Business Times*, 18. januar. Dostopno prek: <http://www.ibtimes.co.uk/world-banks-rival-asian-infrastructure-investment-bank-launched-by-china-100b-capital-1538463> (24. januar 2017).

Moses, Jonathon W. in Torbjørn L. Knutsen. 2007. *Ways of Knowing, Competing Methodologies in Social and Political Research*. New York: Palgrave Macmillan.

NDB. 2016. *NDB Fact Sheet*. Dostopno prek: <http://ndb.int/pdf/NDB-Fact-Sheet.pdf> (10. januar 2017).

Nelson, M. Rebecca. 2010. Multilateral Development Banks: Overview and Issues for Congress. V *Multilateral Development Banks and International Finance*, ur. Leah M. Groffe, 1–28. Hauppauge, USA: Nova Science Publishers.

New Development Bank. 2016a. *New Development Bank And China Construction Bank Signed Memorandum On Strategic Cooperation*. Dostopno prek: <http://ndb.int/new-development-bank-and-china-construction-bank-signed-memorandum.php#parentHorizontalTab2> (13. januar 2017).

--- 2016b. *NDB will launch its first Green Financial Bond in China*. Dostopno prek: <http://ndb.int/NDB-Will-Launch-Its-First-Green-Financial-Bond-in-China.html#parentHorizontalTab2> (14. januar 2017).

--- 2016c. *NDB successfully issued first Rmb-denominated Green Financial Bond*. Dostopno prek: <http://ndb.int/NDB-Successfully-Issued-First-RMB-denominated-Green-Financial-Bond.php#parentHorizontalTab2> (14. januar 2017).

--- 2016č. *NDB Board Of Directors approves loans for two projects in China And India during 7th Meeting in Shanghai*. Dostopno prek: <http://ndb.int/NDB-BOARD-OF-DIRECTORS-APPROVES-LOANS-FOR-TWO-PROJECTS.php#parentHorizontalTab2> (14. januar 2017).

--- 2016d. *NDB signs first loan agreement for financing Shanghai Lingang distributed solar power project*. Dostopno prek: <http://ndb.int/NDB-SIGN%20-FIRST-LOAN-AGREEMENT-FOR-FINANCING.php#parentHorizontalTab2> (14. januar 2017).

New Development Bank BRICS. 2016. *Agreement on the New Development Bank*. Dostopno prek: <http://ndbbrics.org/agreement.html> (5. marec 2016).

Qinglin, Jia. 2012. *Towards a Better Future With Stronger China-Africa Solidarity and Cooperation, Speech at 18th Regular Session of the Assembly of African Union in Addis Ababa, Ethiopia*. Addis Abeba, 29. januar. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t903697.shtml (26. december 2016).

Razvojno soglasje iz Seula za skupno rast – *Seoul Development Consensus for Shared Growth*. 2010. Oblikovano na srečanju skupine G20 v Seulu v Južni Koreji 11.–12. novembra 2010. Dostopno prek: <https://www.oecd.org/g20/topics/development/Annex1-Seoul-Development-Consensus-Shared-Growth.pdf> (14. februar 2017).

Rodrik, Dani. 1995. Why is there multilateral lending? Working paper number 5160, *Proceedings of the World Bank Annual Conference on Development Economics 1995*. National Bureau of Economic Research. Dostopno prek: <http://www.nber.org/papers/w5160.pdf> (27. marec 2017).

Silk Road Fund. 2017. *Overview*. Dostopno prek: <http://www.silkroadfund.com.cn/enweb/23775/23767/index.html> (21. januar 2017).

Skupina Afriške razvojne banke. 2009. Projekt zagotavljanja pitve vode in sanitarij, Država: Unija Komorov, Poročilo cenitve projekta s strani cenitvene ekipe – *Drinking Water Supply and Sanitation Project, Country: Union of Comoros, Project Appraisal Report done by the Appraisal Team*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Comoros_-_Drinking_Supply_and_Sanitation_Project_-_Appraisal_Report.pdf (31. december 2016).

--- 2011. Projekt: Izbojšava zagotavljanja zdravstvenih storitev v bolnišnici Mulago v mestu Kampala, Država: Republika Uganda, Poročilo cenitve projekta s strani cenitvene ekipe – *Project: Improvement of Health Services Delivery at Mulago Hospital and in the City of Kampala, Country: Republic of Uganda, Project Appraisal Report done by the Appraisal Team*. Dostopno prek: [http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-](http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Improvement_of_Health_Services_Delivery_at_Mulago_Hospital_and_in_the_City_of_Kampala_-_Project_Appraisal_Report.pdf)

Operations/UGANDA_-_Improvement_of_Health_services_delivery-_eng_.pdf (27. december 2016).

--- 2012. Projekt: Večnacionalni v Togu in Burkini Faso, Obnova cest in pospeševanje transporta na koridorju med Lomejem, Cinkansejem in Uagadougoujem CU9, Poročilo cenitve projekta s strani cenitvene ekipe – *Project: Multinational Togo/Burkina Faso, Road Rehabilitation and Transport Facilitation on the Lome-Cinkanse-Uagadougou Cu9 Corridor, Project Appraisal Report by the Appraisal Team.* Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Togo_-_Burkina_Faso_-_Road_Rehabilitation_-_AR.pdf (27. december 2016).

--- 2013a. Projekt povezovanja omrežij Slonokoščene obale, Liberije, Siere Leone in Gvineje – Poročilo cenitve projekta oddelka ONEC – *Project: Cote d'Ivoire, Liberia, Sierra Leone and Guinea Networks Interconnection (CLSG), Country: Multinational (Côte d'Ivoire, Liberia, Sierra Leone, Guinea), Project Appraisal Report done by ONEC Department.* Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Multinational_-_C%C3%B4te_d%E2%80%99Ivoire-Liberia-Sierra_Leone_and_Guinea_Electricity_Networks_Interconnection_Project__CLSG_-_Appraisal_Report.pdf (31. december 2016).

--- 2013b. Večnacionalni regionalni projekt hidroelektrarne na slapovih Rusumo, Poročilo cenitve projekta oddelka ONEC – *Project: Regional Rusumo Falls hydropower, Country: Multinational. Project Appraisal Report done by ONEC Department.* Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Publications/Multinational_-_Regional_Rusumo_Falls_Hydropower_-_Appraisal_Report.pdf (28. december 2016).

--- 2013c. Projekt pospeševanja transportnega koridorja Libreville-Brazzaville in ceste med Ndendejem in Dolisiejem – Faza I, Države: Republika Gabon/Republika Kongo, Poročilo cenitve projekta oddelka OITC – *Ndende-Dolisie Road and Libreville-Brazzaville Corridor Transport Facilitation Project – Phase I, Countries: Gabonese Republic/Republic of Congo, Project Appraisal Report done by OITC Department.* Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Multinational_-_The_Ndende-Dolisie_Road_and_Libreville-Brazzaville_Corridor_

Transport_Facilitation_Project%E2%80%93Phase_I_-_Appraisal_Report.pdf (30. december 2016).

--- 2013č. Demokratična republika Kongo, Projekt za razvoj sekcije cest med Batshambo in Tshikapo pripravljen s strani oddelka OITC – *Democratic Republic of Congo, Project to develop the Lovua-Tshikapa Section of the Batshamba-Tshikapa Road prepared by OITC Department*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/DRC_-_Project_to_Develop_the_Lovua-Tshikapa_Section_of_the_Batshamba-Tshikapa_Road_-_Appraisal_Report.pdf (30. december 2016).

--- 2015a. Večnacionalni projekt regionalne hidroelektrarne Ruzizi III, Cenitveno poročilo s strani oddelka ONEC – *Multinational: Ruzizi III Regional Hydropower Plant, Appraisal Report done by ONEC Department*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Togo_-_Burkina_Faso_-_Road_Rehabilitation_-_AR.pdf (27. december 2016).

--- 2015b. Večnacionalni energetskega projekt OMVG pod okriljem razvojne organizacije ravnice reke Gambija, pripravljen s strani oddelka ONEC – *Multinational, OMVG Energy Project, Gambia River Basin Development Organization, Prepared by ONEC Department*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Boards-Documents/Multinational_-_AR-Gambia_River_Basin_Development_Organization.pdf (27. december 2016).

--- 2016a. Projekt urbanega transporta v Abidžanu, Država: Slonokoščena obala, Poročilo cenitve projekta s strani oddelka OITC – *Abdjan Urban Transport Project, Country: Cote d'Ivoire, Project Appraisal Report done by the OITC Department*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/COTE_D_IVOIRE_-_AR_-_Abidjan_Urban_Transport_Project.pdf (31. december 2016).

-- 2016b. Projekt izboljšave energetskega sektorja in podpora sektorskemu upravljanju (PAGASE), Država: Demokratična republika Kongo, Poročilo cenitve projekta oddelka ONEC – *Project: Power Sector Improvement and Governance Support Project (PAGASE), Country: Democratic Republic of Congo (DRC), Project Appraisal Report done by ONEC*

Department. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/DRC_-_AR_-_Power_Sector_Improv__and_Governance_Support_Project__PAGASE_.pdf (31. december 2016).

--- 2016c. Projekt podpore davčni politiki v Togu (PAGFI), Cenitveni projekt s strani oddelka OSGE in oddelka za svetovanje in pravne zadeve – *Togo, Tax Governance Support Project (PAGFI), Appraisal Report done by OSGE Department and General Counsel and Legal Services Department (GECL)*. Dostopno prek: http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Project-and-Operations/Togo_AR-Tax_Governance_Support_Project__PAGFI__APRV.pdf (31. december 2016).

Sporazum o Novi razvojni banki – *Agreement on the New Development Bank*. 2014. Sprejet na srečanju voditeljev skupine BRICS v Fortalezzi v Braziliji, 15. julija 2014. Dostopno prek: <http://ndb.int/download/Agreement%20on%20the%20New%20Development%20Bank.pdf> (11. januar 2017).

Sporazum med Novo razvojno banko in vlado Ljudske republike Kitajske o sedežu Nove razvojne banke v Šanghaju na Kitajskem – *Agreement between the New Development Bank and the Government of the People's Republic of China regarding the Headquarters of the New Development bank in Shanghai, China*. 2016. Sprejet na srečanju predsednika NDB Kundapurja Vamana Kamatha in župana Šanghaja Yanga Xionga, 27. februarja 2016. Dostopno prek: <http://ndb.int/pdf/HQAgreement%20EN.pdf> (12. januar 2017).

Sporazum o sedežu med vlado Ljudske republike Kitajske in Azijsko infrastrukturno investicijsko banko – *Headquarters Agreement between the Government of the Peoples Republic of China and the Asian Infrastructure Investment Bank*. 2016. Podpisan v Pekingu ob robu ustanovnega srečanja odbora guvernerjev AIIB med kitajskim ministrom za zunanje zadeve Wangom Yi-jem in predsednikom AIIB Jinom Liqunom, 16. januarja 2016. Dostopno prek: <http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/0523/20160523031651868.pdf> (25. januar 2017).

Sporazum o tehničnem sodelovanju med vlado Ljudske republike Kitajske in Afriško razvojno banko ter Afriškim razvojnim skladom – *Technical Cooperation Agreement between the government of the People's Republic of China and the African Development Bank and the*

African Development Fund. 1996. Sklenjen aprila 1996 med na eni strani vlado Kitajske in na drugi AfDB in AfDF. Dostopno prek: <http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Policy-Documents/BA%20-%20TCA%20-%20China%20-%201996.pdf> (26. julij 2016).

Sporočilo voditeljev G20 – *G20 Leaders' Communique*. 2014. Oblikovan na srečanju voditeljev skupine G20 v Brisbanu v Avstraliji, 15. in 16. novembra 2014. Dostopno prek: http://www.g20australia.org/sites/default/files/g20_resources/library/brisbane_g20_leaders_summit_communique.pdf (30 June 2016).

Sporočilo voditeljev G20 – *G20 Leaders' Communiqué*. 2015. Sprejeto na srečanju skupine G20 v Antalyi v Turčiji 15–16. novembra 2015. Dostopno prek: <http://www.mofa.go.jp/files/000111117.pdf> (30. junij 2016).

SputnikNews. 2016. BRICS Bank, China Construction Bank Sign Memorandum on Cooperation, 8. junij. Dostopno prek: <https://sputniknews.com/business/201606081041006555-brics-bank-china-bank/> (13. januar 2017).

Su, Chuanzi. 2016. Povzetek projekta: Projekt kombinirane krožne turbine v Myingyanu v Mjanmaru z močjo 225 MW – *Myingyan 225 MW Combined Cycle Gas Turbine (CCGT) Power Plant Project, Myanmar, Project Summary*. Dostopno prek: <http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/0929/20160929061832586.pdf> (26. januar 2017).

Suisheng, Zhao. 2013. Chinese Foreign Policy as a Rising Power to find its Rightful Place. *Perceptions: Journal of International Affairs* 18 (1): 101–128.

Walter, Andrew. 2011. *Global economic governance after the crisis: the G2, the G20, and global imbalances*. Velika Britanija: Bank of Korea.

Weaver, Catherine. 2015. The Rise of China: Continuity or Change in the Global Governance of Development? *Ethics & International Affairs* (Cambridge University Press) 29 (4): 419–431.

Xiao, Ren. 2015. A reform-minded status quo power? China, the G20, and reform of the international financial system. *Third World Quarterly* 36 (11): 2023–2043.

Yang, L. in Huizenga, C. 2010. China's economy in the global economic crisis: Impact and Responses. V *The financial and economic crisis of 2008-2009 and developing countries*, ur. S. Dullien, D. J. Kotte, A. Márquez in J. Priewe, 119–144. Geneva: United Nations, UNCTAD.

Yesui, Zhang. 2014. *Keynote Speech at the Luncheon of the Third World Peace Forum, Address by Executive Vice Foreign Minister Zhang Yesui at Liaoning Hotel*. Hunan, 21. junij. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1169213.shtml (21. januar 2017).

Yi, Wang. 2013a. *As a Member of the Developing World China Will Always Speak up for Developing Countries, Remarks by Foreign Minister of the People's Republic of China Wang Yi at 37rd meeting of G77 leaders in New York, USA*. New York, 26 september. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1081897.shtml (14. december 2016).

Yi, Wang. 2013b. *Embark on a New Journey of China's Diplomacy, Address by Foreign Minister Wang Yi at the Symposium 'New Starting Point, New Thinking and New Practice 2013: China and the World'*. Peking, 16. december. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1109943.shtml (21. januar 2017).

Yi, Wang. 2014. *APEC Beijing: China is Ready, Speech by Foreign Minister Wang Yi at the Lanting Forum*. Peking, 29. oktober. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1205756.shtml (21. januar 2017).

Yi, Wang. 2015a. *Toward a New Type of International Relations of Win-Win Cooperation, Speech by Foreign Minister Wang Yi at Luncheon of the China Development Forum in Beijing, China*. Peking, 23. marec. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1248487.shtml (21. januar 2017).

Yi, Wang. 2015b. *China's Role in the Global and Regional Order: Participant, Facilitator and Contributor, Speech at the luncheon of the Fourth World Peace Forum By H.E. Foreign Minister Wang Yi*. Peking, 27. junij. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1276595.shtml (23. januar 2017).

Yoko Brannen, Mary. 2011. Using multiple case studies to generalize from ethnographic research. V *Rethinking the Case Study in International Business and Management Research*, ur. Rebecca Piekkari in Catherine Welch. Cheltenham, 124–145. UK, Northampton, MA, USA: Edward Elgar.

Yuanchao, Li. 2015. *Toward Win-win Cooperation Through Amity, Sincerity, Mutual Benefit and Inclusiveness, Address by H.E. Li Yuanchao, Vice President of the People's Republic of China At the Opening Ceremony of the Third China-South Asia Expo in Kunming*. Kunming, 12. junij. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1274296.shtml (23. januar 2017).

Zaključna deklaracija srečanja v Cannesu – *Cannes Summit Final Declaration*. 2011. Deklaracijo z naslovom *Building Our Common Future: Renewed Collective Action for the Benefit of All* so sprejeli voditelji držav G20 v Cannesu v Franciji, 4. novembra 2011. Dostopno prek: <http://www.g20.utoronto.ca/2011/2011-cannes-declaration-111104-en.html> (30. junij 2016).

Zhaoxing, Li. 2015. *Building the Maritime Silk Road of the 21st Century with Open Mind and Bold Courage, Address by Mr. Li Zhaoxing, Former Foreign Minister and Chairman of China Public Diplomacy Association at the International Symposium on Maritime Silk Road of the 21st Century. Quanzhou, Fujian Province*. Quanzhou, 12. februar. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1237173.shtml (21. januar 2017).

Zhenmin, Liu. 2015. *Building An East Asia Partnership of Win-Win Cooperation, Remarks by H.E. Liu Zhenmin, Vice Foreign Minister of the People's Republic of China, at 'Asia-Pacific Geopolitics' Munich Security Conference*. Munchen, 6. februar. Dostopno prek:

http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1235330.shtml (21. januar 2017).

Zhenmin, Liu. 2016. *Deepening Regional Cooperation for a Community of Shared Future, Speech by H.E. Liu Zhenmin, Vice Foreign Minister of China At the 'Asian Regional Cooperation Roundtable' Boao Forum for Asia Annual Conference 2016*. Boao, Hainan, 25 marec. Dostopno prek: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1350851.shtml (23. januar 2017).